

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1930

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1931

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

311835

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén /Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid armén. År 1930. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1930

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1931

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

311835

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE EN 1930

PUBLIÉ PAR

LA DIRECTION
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva underdånig berättelse över sin verksamhet samt över hälso- och sjukvården ävensom veterinärvården vid armén under år 1930.

Stockholm i aug. 1931.

Underdånigst

Richard Erhardt

O. Nordlander

J. Hederstedt

Fritz Björkman

INNEHÅLL.

[Medieval stil (1, 2, 3 . . .) betecknar, att siffrorna endast äro approximativa.]

TEXTAVDELNING.

	Sid.
A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelsens verksamhet	1
a. Fältläkarbyrån	1
Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå	4
Tab. A. Inom armén rekvirerade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet	4
» B. Inom olika vapenslag levererade glasögon med angivande av glasens styrka	5
b. Fältveterinärbyrån	5
B. Fältläkarkåren	6
C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser	7
D. Besiktningen av värnpliktiga	18
E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet	21
Tab. C. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnisons-sjukhusen	22
F. Fältveterinärkåren	24
G. Utdrag av veterinärernas årsberättelser	24
H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar	42
Tab. D. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband ur 100 hästar	43

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården	46
» 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna å värnpliktiga	48
» 3 a, 3 b. Kassationsorsaker hos värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna	49
» 3 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna	51
» 4 a, 4 b. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna	52
» 5. D:o d:o d:o grupp D, d:o	54
» 6 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförh. inom olika inskrivningsomr.	55
» 6 b. Kassationsorsaker hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp A)	56
» 6 c. Sjukdomar och bildningsfel hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp B och C)	57
» 7. Sjukligheten bland manskapet vid arméns truppförband	58
» 8. Sjukdomar bland manskapet vid arméns truppförband	62
» 9. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis	78
» 10. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén	82
» 11. Dödlighet bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder	83
» 12. Revaccination av manskap vid armén	84
» 13 a. Samtliga å garnionssjukhusen vårdade sjuka	85
» 13 b. Å garnionssjukhusen vårdade sjukdomsfall från armén och flottan	85
» 14. Å garnionssjukhusen intagna militära sjukdomsfall	86
» 15, 16. Å garnionssjukhuset i Stockholm, resp. Boden, operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna militära patienter	90
» 17. Utgifter för truppveterinärvården	98
» 18. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar	100
» 19. Sammandrag av hästsjukbesked	101
» 20. Själv döda hästar	104
» 21. Avlivade hästar	105
» 22. Kasserade hästar	106

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
A. Activité du bureau médical de la Direction de l'Administration médicale de l'armée	1
Activité du bureau de lunettes	4
B. Corps des médecins militaires	6
C. Extraits des rapports annuels des médecins militaires	7
D. Examens des conscriptionnaires	18
E. Morbidité chez les conscrits	21
F. Corps des vétérinaires militaires	24
G. Extraits des rapports annuels des vétérinaires militaires	24
H. Morbidité chez les chevaux	42

Tableaux.		Page
Tabl. 1.	Dépenses pour le service sanitaire des troupes	46
	<i>Col. 1: Régiments ou détachements. Col. 2: Nombre de jours de service. Col. 3: Dépenses (cour.). Col. 4—13: Dépenses par jour et par soldat en ôre. Col. 4: Matériaux. Col. 5: Entretien. Col. 6: Fournitures. Col. 7: Séjour à l'hôpital. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Soins aux dents. Col. 10: Transferts. Col. 11: Pour épidémies. Col. 12: Dépenses diverses. Col. 13: Totaux.</i>	
2.	Résumé des rapports sur les inspections médicales des conscriptionnaires	48
	<i>Col. 2: Totaux des examinés. Col. 3—5: Non conscrits. Col. 6—12: Conscrits. Col. 13: Non conscrits en %. Col. 14: Conscrits en %. Col. 15: En tout.</i>	
3 a, 3 b.	Résumé des causes de réformation des conscriptionnaires, groupe A, de 20 ans, resp. de ceux au-dessus de 20 ans	49
3 c.	Maladies des conscriptionnaires, groupe H.	51
4 a, 4 b.	Vices de formation et maladies des conscriptionnaires, groupes B et C.	52
5.	Idem, groupe D.	54
6 a,	Résumé des rapports sur les modifications des relations de service des conscrits	55
6 b, 6 c.	Causes de modifications des relations de service des conscrits	56
7.	Morbidité parmi les conscrits	58
	<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Total des jours d'exercice. Col. 3: Restés de l'année précédente. Col. 4—6: Malades entrés par âge. Col. 7—18: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 27: Nombre des journées de traitement. Col. 28: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.</i>	
8.	Maladies parmi les conscrits	62
	<i>Groupe I: Vices de formation ou de développement. Groupe II: Maladies d'infection aiguës. Groupe III: Maladies zooparasitaires. Groupe IV: Maladies d'infection chroniques. Groupe V: Maladies constitutionnelles. Groupe VI: Maladies d'intoxication chroniques. Groupe VII: Maladies mentales. Groupe VIII: Maladies du système nerveux. Groupe IX: Maladies des yeux. Groupe X: Maladies des oreilles. Groupe XI: Maladies de l'appareil circulatoire. Groupe XII: Maladies de l'appareil respiratoire. Groupe XIII: Maladies de l'appareil digestif. Groupe XIV: Maladies non vénériennes de l'appareil génito-urinaire. Groupe XV: Maladies de l'appareil locomoteur et du système osseux. Groupe XVI: Maladies de la peau et du tissu cellulaire. Groupe XVII: Tumeurs. Groupe XVIII: Cas des lésions corporelles et d'empoisonnements. Col. 145: Ruptures et distentions des muscles et tendons. Col. 146: Distorsions. Col. 147: Luxations, simples, compl. Col. 148: Fractures, simples, compl. Col. 149: Contusions. Col. 150: Blessures d'armes tranchantes ou pointues. Col. 151 a, b, c: Blessures d'armes à feu. Col. 152: Excoriations causées par la chaussure. Col. 153: Excoriations causées par l'équitation. Col. 154 a, b: Brûlures et traumatismes causés par explosion. Col. 155: Engelures. Col. 156: Coups de soleil et coups de chaleur. Col. 157: Intoxications aiguës. Col. 158: Traumatismes d'autres sortes. Col. 159: Suicides, tentatives de suicide. Col. 160: Maladies indéterminées. Col. 161: Cas d'observation. Col. 162: Total des malades entrés.</i>	
9.	Certaines maladies épidémiques par mois	78
10.	Maladies vénériennes dans l'armée	82
11.	Mortalité et causes de mort parmi les conscrits	83
12.	Revaccinations des conscrits	84
13 a.	Totaux des malades traités aux hôpitaux de garnison	85
13 b.	Conscrits malades (de l'armée et de la marine) traités aux hôpitaux de garnison	85
14.	Cas de maladies parmi les conscrits traités aux hôpitaux de garnison	86
15, 16.	Opérations pratiquées aux hôpitaux de garnison de Stockholm, resp. de Boden	90
17.	Dépenses pour le service vétérinaire des troupes (cfr. Tabl. 1)	98
18.	Aperçu de la morbidité chez les chevaux de l'armée	100
19.	Résumé des rapports sur les maladies des chevaux de l'armée	101
20—22.	Chevaux décédés, tués, réformés resp.	104

Note. Chiffres en types spéciaux (1, 2, 3 . . .) sont à regarder comme approximatifs.

A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses verksamhet.

a. Fältläkarbyrån.

Under år 1930 hava å fältläkarbyrån och generalfältläkarens expedition handlagts sammanlagt 4 677 ärenden, därav 125 av hemlig natur.

Bland behandlade ärenden, som avse arméns *sjukvårdsväsende i allmänhet*, kunna nämnas:

åtgärder för vidtagande av vissa fortsatta forskningar beträffande tuberkulosens förekomst inom armén;

ljusbehandling mot tuberkulos vid vissa truppförband;

första behandling vid förfrysning;

hörselskydd vid skjutningar;

utlåtande med anledning av Kungl. remiss angående eventuellt upphörande av bestämmelser om revaccination av fast anställt manskap vid hären och marinen samt av värnpliktiga;

ändring av bestämmelserna i T. L. A. 43/26 angående förfaringssättet vid behov av specialistsjukvård;

munderingsutrustning till manskap vid armén under sanatorievistelse;

ändring av föreskrifter beträffande vård av manskap vid armén under konvalescens;

utredning ang. utfallet av läkarbesiktningarna 1928;

vissa ändringar av nådiga kungörelsen den 22. jan. 1926 angående läkarundersökning av dem, som önska fast anställning vid krigsmakten, samt av värnpliktiga.

Vad beträffar frågor, som beröra *läkarpersonalens tillsättande, utbildning, tjänstgöring o. s. v.*, hava förevarit bl. a.:

särskilda kompetensvillkor för erhållande av vissa sjukhus- och truppförbandsläkartjänster (Boden, Skövde, I. 21. K. 3. T. 2);

marin- och militärläkares kommandering att tillfälligtvis uppehålla viss tjänst;

läkares tjänstgöring vid Karlskrona fästning;

rätt för läkare vid garnisonssjukhus att mottaga frivillig ersättning för där vårdade patienter;

återbesättande av en fältläkarbeställning på reservstat;

uppdelning av tjänstgöringsomgångar för läkare eller veterinärer i reserven;

anordnande av utbildning i röntgen för militärläkare.

I vad avser *övrig sjukvårdspersonals utbildning* osv. hava handlagts ärenden angående:

sjukvårdspersonalens rekrytering;

sjukhusutbildning för volontärer vid trängkårens sjukvårdskompanier.

Ett flertal ärenden hava behandlats avseende *verksamheten vid garnisons-sjukhusen* och *beredandet av vård å dessa ären av civila sjuka*. Bland dylika märkas:

underställande av garnisonssjukhuset i Skövde i förvaltningshänseende under chefen för Göta trängkår;

behov av ytterligare läkare vid garnisonssjukhuset i Boden;

åtgärder för beredande vid garnisonssjukhuset i Boden av ökade möjligheter för vård av personer lidande av reumatiska sjukdomar.

utredning rörande kostnader m. m. för den civila sjukvården vid vissa militära sjukhus;

anställande av extra personal vid vissa militärsjukhus;

ökat bostadsutrymme för sjuksköterskor m. fl. vid garnisonssjukhuset i Boden;

medel för centralvärmeanläggnings indragande i w.c.-rum, tvättrum och korridorer i garnisonssjukhuset i Stockholm;

utredning angående vissa ändringar av garnisonssjukhuset å Karlsborg;

gäldande av kostnader för om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Skövde;

anvisande av medel till ändring av vissa belysningsanordningar å garnisons-sjukhusen i Boden och Linköping;

komplettering m. m. inom garnisonssjukhusets i Boden röntgenavdelning samt vissa andra arbeten inom sjukhuset;

extra anslag för röntgenavdelning vid garnisonssjukhuset i Skövde;

medel till inredning av ändrade lokaler åt röntgenavdelningen vid garnisonssjukhuset i Stockholm;

cirkulärskrivelse angående provisoriska föreskrifter rörande förvaring av röntgenfilm av nitrocellulosa m. m. samt ordnande av filmarkiv;

installation av fältröntgenapparater vid vissa sjukhus samt anvisningar för materielens fredsanvändning;

fastställande av förslag till »Instruktion för garnisonssjukhuset i Linköping»;

förslag till ändring av vissa §§ i reglementet för garnisonssjukhuset i Linköping den 18. maj 1928.

Sjukvårdsstyrelsens verksamhet avseende *nyanskaffning, modernisering eller förvaring av sjukvårdsmateriel* har givetvis medfört handläggning av en mångfald ärenden, varav särskilt kunna framhållas:

förflyttning av sjukvårdsstyrelsens sjukvårdsförråd å Sanna hed till Örebro jämte förordnande av uppbördsman för samma förråd;

upprättande av sekundärförråd av sjukvårdsmateriel å Gotland;

ändringsarbeten å sjuktransportbilar vid T.1—T.4;

upphandling av materiel för komplettering av utrustningen till förbinderi-vagnar och till sjukvårdspackkärror;

försök med dricksflaskor m. m.;
fastställande av modell till skidbår;
försök med tältspisar;
anskaffning av fältflaskor för utrustning av förbinderivagnar;
förslag till ny gasmask och anskaffning av sådan;
inköp av sjukvårdsmateriel för behandling av gasskadade;
anskaffande av tandvårdsmateriel för fältsjukhus;
utredning rörande »Standardsjukbårar i flygplan»;
utbyggande av planen för läkemedelsanskaffningen vid arméns truppförband.

*

Även under 1930 har sjukvårdsstyrelsen genom särskild representant deltagit i det internationella arbetet på standardisering av sjukvårdsmaterielen. Styrelsen har utverkat statsbidrag till bestridande av kostnaderna för det internationella institutets för nämnda ändamål verksamhet i Genève, och hava modeller av svensk sjukvårdsmateriel överlämnats till institutet i fråga. I avslutning till denna verksamhet hava inom styrelsen utarbetats förslag till nya identitetskort, avpolletteringssedlar och -kuvert samt sjukhusjournaler.

Även i övrigt har det *internationella samarbetet inom militärmedicinen m. m.* fortsatt och föranlett handläggning av ärenden rörande bl. a.:

anslag till internationella Röda korset;

Sveriges deltagande i Röda korsets 14:e internationella konferens i Brüssel år 1930;

militärläkarkongress i Liège 1930 samt förberedelser till VI. internationella kongressen för militär hälsovård och militärt apoteksväsen i Haag år 1931;

bidrag till bestridande av kostnaderna för en internationell utredning rörande skydd mot bomb- och gasanfall från luften.

*

Inom sjukvårdsstyrelsen hava under året *utarbetats* bl. a.:

ny upplaga 1930 av »Anvisningar i krigssjukvård»;

förslag till ändring i »Förteckning över läkemedel, som ingå i arméns sjukvårdsmateriel».

Bland *avgivna yttranden* i ärenden av större vikt böra anföras följande:

uppförande av ett nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m.;

instruktion för användning av gas- och rökmateriel;

förslag till ändrad lydelse av Kungl. kungörelsen den 21 jan. 1916 angående uppskov med och frikallelse från inställelse vid mobilisering för vissa värnpliktiga;

förslag till fälttjänstreglemente, del I—III;

betänkande och förslag till Allmänt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän tillhörande den civila statsförvaltningen;

samarbete rörande de industriella krigsberedskapsfrågorna;

förordnande av särskild föredragande i flygstyrelsen av ärenden rörande hälso- och sjukvård;
semester åt försvarsväsendets arbetare;
beredande av pensionsrätt åt vissa verkmästare, förmän och likställda vid armén och flygvapnet;
försvarsverkens civila personals förbunds framställning i fråga om förhandlingar rörande arbetstiden för sjukhus-, köks- och tvättbiträden vid garnisonssjukhuset i Stockholm;
försvarsverkens civila personals förbunds skrivelse beträffande vidtagande av åtgärder för att inom försvarsväsendet förekommande arbeten i första hand måtte utföras vid dess egna verkstäder;
principer för arbetares avskedande under sjukdom.

*

Slutligen må påpekas, att för arméns vidkommande från befattningshavare och värnpliktiga resas ökade krav på *statens ersättningsskyldighet*. Är från år ökas handläggningen av sådana ärenden, vilka avse ersättning för sjukvårdskostnader, oavkortad lön under sjukdom, besvär över beslut i sådana frågor, ansökningar om understöd, om pension, remisser från M. O. m. m.

Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå.¹

Verksamheten har under år 1930 fortgått efter samma linjer som tidigare.

Tab. A lämnar en översikt av antalet rekvirerade och levererade glasögon samt av glasens beskaffenhet. Under året ha 479 par glasögon levererats,

Tab. A. Inom armén under år 1930 rekvirerade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet.

Arméfördelning.	Antal glasögon (par)					Glasens beskaffenhet, antal glas						
	Rekvirerade av speci- alist	av spec. läkaren.	trupp- läkaren.	gasmask- brillor	glasögon skjut- glasögon	andra glasögon	Sfer. glas	Sfer. + glas	Cyl. glas	Skydds- glas färgade rök- Hallenet	Andra glas	Sum- ma leve- rerade glas
Södra arméfördelningen .	10	62	—	—	71	1	100	13	24	2	—	144
Östra ,	121	75	—	—	180	16	234	48	99	—	—	389
Västra ,	8	47	—	—	54	1	80	8	19	—	—	110
Norra ,	27	49	—	—	67	9	92	15	42	—	—	152
Övre Norrlands trupper .	15	2	—	—	17	—	8	6	19	—	—	34
Bodens besättningstrupper	47	13	—	—	54	6	60	22	34	—	—	120
Gotlands trupper	—	3	—	—	3	—	6	—	—	—	—	6
Summa	228	251	—	—	446	33	580	112	237	2	—	955
På 100 i varje grupp	48	52	—	—	93	7	61	12	25	—	2	—

¹ En mera detaljerad redogörelse återfinnes i Tidskrift för militär hälsovård, Bd 56, 1931.

10 flere än föregående år. Omkring hälften av rekvisitionerna grunda sig på undersökning av ögonläkare.

Inom gruppen »skjutglasögon», som omfattar glas, vilka medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d. v. s. minst 0.8, inrymmas 93 % av alla glas. Rubriken »andra glasögon» avser skyddsglas och glas, som visserligen ej för-läna »skjutsyn» men ändock varit påkallade för tjänstens fullgörande eller till följd av besvär från ögonen.

Sferiska minusglas (»sfer. ÷ glas»), 61 %, förordnas åt närsynta, sferiska plusglas (»sfer. + glas»), 12 %, åt översynta, cylinderglas (»cyl. glas»), 25 %, åt s. k. astigmatier.

Rubriken »andra glas» avser planglas och mattglas.

Tab. B. Inom olika vapenslag år 1930 levererade glas med angivande av glasens styrka.

Vapenslag	Sferiska ÷ glas			Sferiska + glas			Cylindriska glas			Skydds- glas rök- bärare	Hal- laner	Andra glas	Summa glas	På 100 av samt- liga
	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D					
Infanteriet	357	131	8	74	19	—	168	13	—	2	—	21	793	83
Kavalleriet	6	—	—	2	—	—	8	—	—	—	—	—	16	< 2
Artilleriet	12	10	—	4	—	—	16	2	—	—	—	2	46	5
Fortifikationen	21	6	—	7	2	2	15	—	—	—	—	1	54	> 5
Trängen	5	8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	14	1
Intendenturtrupperna .	8	2	2	—	—	—	14	—	—	—	—	—	26	3
Flygvapnet	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	< 1
Summa	413	157	10	89	21	2	222	15	—	2	—	24	955	100
På 100 i varje grupp	71	27	2	79	19	2	94	6	—	—	—	—		100
På 100 av alla glas	61			12			25			2				100

Tab. B visar glasens fördelning på de olika vapenslagen och ger därjämte kännedom om glasens styrka. Infanteriets avsevärda övervikt beror, fränsett detta vapenslags höga numerär, även på möjligheten att inom detsamma använda »glasbärare». Vid kavalleriet och fältartilleriet äro glasögon ej tillåtna i linjetjänst.

Rubriken »andra glas» omfattar här planglas, mattglas och skyddsglas.

b. Fältveterinärbyrån.

Å fältveterinärbyrån hava under året handlagts 375 ärenden, häruti icke inräknade hemliga ärenden, hästkort, årsrapporter, materialredogörelser m. m.

Till tjänstgöring å byrån hava jämlikt nämnda breven den 16. aug. 1929 och 11. juli 1930 varit inkallade 3 ordinarie beställningshavare.

Bland viktigare handlagda ärenden kunna anföras:

Ang. byggande av skosmedja vid I. 9;

- » försök med märkning av kronans hästar medelst tatuering;
- » modernisering av skosmedjan vid I. 23;
- » förändringsarbeten i A. 1:s hovbeslagssmedja;
- » nytt tjänstgöringsreglemente för armén;
- » kontrakt rörande lejning av hästar;
- » inköp av fullblodsremonter till ridskolan;
- » taktisk utbildningskurs för militärveterinärer;
- » förslag till gasskyddsinstruktion;
- » beskaffenheten av visst slag vid truppförband m. m. befintliga hästskosöm;
- » fortsatta försök med ny hästskomodell för armén;
- » ny handbok för arméns hovslagare;
- » förslag till epizootilag.

Taktisk utbildningskurs för militärveterinärer har hållits i Halmstad under tiden 18.—30. augusti. I densamma deltog 11 militärveterinärer, varav 4 å aktiv stat, 1 å övergångsstat samt 6 i reserven.

Under året hava nedannämnda militärveterinärer jämlikt särskilda generalorder bedrivit militärveterinära studier inom främmande arméer, nämligen

fältveterinären vid östra arméfördelningen *F. B. M. Bengtson* inom franska och tyska arméerna.

fältveterinären vid norra arméfördelningen *A. T. E. Morén* inom danska armén samt

bataljonsveterinären vid trängen *E. U. Wahlberg* inom tyska armén.

B. Fätläkarkåren.

Under år 1930 har generalfätläkaren *F. J. Bauer* avgått med pension och till hans efterträdare utnämnts överfätläkaren *S. R. Erhardt*. Till överfätläkare har utnämnts byråassistenten, fätläkare *O. Nordlander*.

Vid årets början voro å aktiv stat vakanta 13 läkartjänster, därav 1 regements- och 3 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i stat vid samma tidpunkt bestämda antalet 32 bataljonsläkare vid fätläkarkåren voro med Kungl. maj:ts medgivande 30 beställningar besatta, 2 beställningar obe-satta.

Antalet bataljonsläkare vid fätläkarkåren har i stat för budgetåret 1930/1931 upptagits till 29, således en minskning från föregående år med 3. Beträffande fätläkarstipendiater funnos arvoden för endast 6 mot 9 föregående år.

Under året hava genom transport eller befordran 11 läkartjänster samt genom avsked eller entledigande 9 blivit lediga.

Fältläkarkårens personal å aktiv stat är under året minskad med 6 beställningshavare och uppgick vid årets slut till 110, nämligen

- 1 generalfältläkare,
- 1 överfältläkare,
- 4 fältläkare,
- 35 regementsläkare,
- 41 bataljonsläkare,
- 27 bataljonsläkare vid fältläkarkåren och
- 1 fältläkarstipendiat

Av de 16 beställningar — fränsett bataljonsläkarbeställningar vid fältläkarkåren och stipendiatbefattningar — vilka under längre eller kortare tid av året varit lediga, hava 12 besatts med ordinarie innehavare.

Vid årets slut voro lediga 4 läkartjänster, därav 3 regementsläkarbeställningar och 1 bataljonsläkarbeställning vid truppförband. Av det i stat bestämda antalet 29 bataljonsläkare vid fältläkarkåren, voro då 27 beställningar besatta, därav 4 på förordnande och 2 vakanta. Ingen fältläkarstipendiatbefattning har blivit ledigförklarad.

Övergångsstaten har under året minskats med 1 bataljonsläkare med regementsläkares tjänsteställning och omfattade vid årets slut 4 regementsläkare, varav 2 med fältläkares tjänsteställning samt 3 bataljonsläkare, varav 2 med regementsläkares tjänsteställning.

Av *reservstatens* i stat upptagna 2 fältläkare-, 12 regementsläkare- och 6 bataljonsläkarebeställningar har ingen kunnat ledigförklaras efter under året skedd avgång av förutvarande beställningshavare.

Under året avlidna äro: i reserven fältläkaren A. H. Otterström, på övergångsstat regementsläkaren D. T. Lindblom.

Fältläkarkårens reserv har under året ökat med 2 fältläkare, 3 regementsläkare och 9 bataljonsläkare, men minskats med 2 fältläkare, 1 regementsläkare och 8 bataljonsläkare. Den bestod vid årets slut av 15 fältläkare, 20 regementsläkare, 115 bataljonsläkare och 1 fältläkarstipendiat.

C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Under inskrivningsförrättningarna 1930 inspekterade fördelningsläkaren, åtföljd av andre adjutanten i fördelningsstabén, inskrivningarna vid samtliga r. o. inom södra arméfördelningsområdet. Härvid konstaterades en del brister i organisatoriskt hänseende, särskilt beträffande lokalerna för inskrivningarna. Så förrättades inskrivningarna t. ex. i Växjö och Karlskrona i förhyrda, för ändamålet mindre lämpliga lokaler, under det att samtidigt i därvarande kaserner lämpliga tomma lokaler icke kommit till användning. Även på andra ställen visade det sig, att bättre lokaler kunde uppdrivas till samma eller billigare kostnad än de som under en följd av år förut använts.

I skrivelser till respektive länsstyrelser har arméfördelningschefen påpekat dessa otillfredsställande förhållanden, och för innevarande års inskrivningsförrättningar har även i ett flertal fall rättelse ägt rum, till underlättande av inskrivningsnämndernas arbete och till bättnad för statens kostnader.

Fran flera håll har påpekats det olämpliga däri, att regementsläkaren vid infanteriet under fälttjänstövningar icke är beriden. Han har dock att följa den i övrigt beridna regementsstab, och som fortskaffningsmedel har han i regel en trampeykel. På uppblötta, av trupptransporter medfarna vägar och i terräng är den omöjlig att använda och ökar i stället svarigheterna för regementsläkaren att taga sig fram. Att detta onödiga uttröttande av en ofta äldre man icke är till fördel för tjänsten, ligger i öppen dag. En trängande nödvändighet synes alltså föreligga, att regementsläkaren vid infanteriförband ånyo göres beriden på tjänsthest.

(Lindsjö.)

Östra arméfördelningen.

De synpunkter angående olägenheterna av sjukvårdspersonalens reducering genom 1925 års härordning, som i föregående årsberättelse framhöllos, hava under 1930 ytterligare bestyrkts. Och detta desto mera som avgången av sjukvårdspersonal från utbildningsskolor är påfallande; visserligen hava tillsvidare uppkomna vakanser kunnat fyllas genom antagande av f. d. fast anställda, men dels torde denna utväg ej alltid kunna anlitas, dels inverkar den i någon mån på mobiliseringsstillgången.

G. O. n:r 489/1930 angående den dagliga övningstidens användande har på vissa truppförband beroende på truppförbandschefens tolkning av densamma framkallat vissa olägenheter för sjukvårds- och hälsovårdsarbetet, bäst belysta av regementsläkarens å I. 3 årsberättelse angående tandvårdens bedrivande, varför synes mig önskvärt att ett förtydligande av nämnda g. o. måtte göras.

(Möller.)

Norra arméfördelningen.

Med anordnandet av individuell utspisning under året vid I. 13 och I. 14 är systemet i bruk vid arméfördelningens samtliga truppförband. Bland de många fördelar, som härav följt, är, att den nya, försöksvis tillämpade normalportionsstaten så väl kvalitativt som kvantitativt kan väl utnyttjas och visat sig vara mycket tillfredsställande.

För utrönande av besiktningslokalernas beskaffenhet vid det under senare år något reducerade antalet platser för inskrivningsförrättningar hava yttranden infördrats från samtliga vid årets inskrivningar inom arméfördelningsområdet biträdande läkare. Av dessa yttranden och enligt de underrättelser, jag i övrigt kunnat förskaffa mig häröver, framgår, att lokalerna i regel äro nöjaktiga och från olika synpunkter de bästa, som inom vederbörande orter kunnat anskaffas. Nagra få mindervärdiga undantag finnas dock kvar, men förflyttning av inskrivningarna från dessa platser till närmaste lämplig, större ort torde komma att vidtagas.

Då det visat sig svårt att vid årligt utväljande av sjukbärare vid infanteri- och artilleriregemente erhålla lämplig storlek av övningsavdelningarna, i det deras fåtalighet varit menlig för anordnande av sjukvårdsövningar, har detta utväljande genom anvisning av arméfördelningschefen reglerats. I enlighet härmed kan med hänsyn härtill och till mobiliseringsbehovet utväljande ske endast vart annat år. Under det gångna årets rekrytskola hava sålunda sjukbärare vid anförda vapenslag endast utbildats vid I. 5 och A. 4. Erfarenhet härav har visat sig vara god.

Sjukvårdssoldatskola från hela arméfördelningen har även detta år varit förlagd till I. 21. Resultatet av utbildningen var gott för samtliga 15 man, men 2 man måste av disciplinära skäl förklaras olämpliga för vidare utbildning som sjukvårdare. Elevmaterialet har varit jämnare än föregående år, från I. 4 mycket gott,

men från övriga medelmåttigt. Det synes ovedersägligt, att man kan få fram bättre elevmaterial och framför allt bör till sjukvårdare uttagas *pålitligt* folk. En sjukvårdskorporal från T. 3 biträdde hit utbildningen och det torde vara nödvändigt, att om medicinarekompaniet och sjukvårdssoldatskolan även år 1931 förlägges till I. 21, den senare även då erhåller lämpligt underbefäl från T. 3.

Under vinterövningarna i fjällterräng förekom ett ej ringa antal av conjunctivit med intensiv ljusskygghet och sveda i ögonen. Orsaken härtill får säkerligen utom retning av starkt ljus, bläst och yrande snö, framför allt anses ligga i röken i tält-hyddorna. Inrökningen kan visserligen ej undvikas från öppen eld, men åtskilligt kan göras för dess minskande: hit hör enl. fackman framför allt bästa platsval för bivacken, ingen hög snötäckning av nedre tältkanten, rököppning i lä, möjligen högre resning av tälthyddan i likhet med lappkåtornas samt ventilationsanordning genom en gång vid marken på vindsidan fram mot eldstaden.

Genom K. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses skrivelse den 8 april 1930 D. n:r 812, hade begärts meddelande i 1930 års berättelse om eventuellt vidtagen åtgärd med anledning av ett översänt separat ur den norska läkarföreningens tidsskrift om den första behandlingen vid förfrysning (av H. Natvig). Jag har tillställt truppförbandsläkarna referat av uppsatsen och begärt det yttrande, som därav kunde föranledas. I några årsberättelser har saken berörts; erfarenheten av de angivna modifikationerna av behandlingen har ännu ej kunnat bli väsentlig, men uppmärksamheten är inriktad härpå. Tack vare god profylax äro svåra kylskador nu i allmänhet här sällsynta. Det är klart, att alltför energisk massage är skadlig, och att långsam upptining av frusna kroppsdelar är bättre än hastig. Erfarenhet från växtvärlden bestyrker det senare. Det i lärobok för arméns sjukvårdsmanskap (1925) angivna förfarandet att i början av behandlingen lägga en förfrusen i iskallt vatten förefaller mindre rationellt.

(Odenius.)

Örre Norrlands trupper.

Sjukvårdens tyngdpunkt har i Boden som förut varit förlagd till garnisonssjukhuset. Då emellertid detta sjukhus numera i rätt hög grad utnyttjas för civilbefolkningens sjukvårdsbehov, har sjukhusets möjlighet till expansion vid ökad sjuklighet inom garnisonen blivit tämligen beskuren, så att vissa svårigheter i detta hänseende uppstått. Det råder emellertid icke något tvivel om att under år 1930 platsbehovet för garnisonens trupper varit tillräckligt. Dock synes man med hänsyn till möjligheten av större sjuklighet vid truppförbanden ett annat år åter böra överväga, huruvida icke redan på förhand vissa anordningar skulle kunna vidtagas, för att vid truppförbanden väl utrustade provisoriska sjukavdelningar lättare skulle kunna vid behov anordnas.

(Rahm.)

Militärbefälet på Gotland.

Torkrum saknas ännu vid kären, och bristen på dylikt gör sig starkt kännbar under den blida, fuktiga väderlek, som ofta är rådande å Gotland under den kalla årstiden.

(Carlson.)

Krigsskolan.

Under året har centraluppvärmning införts å hela sjukavdelningen.

Sedan svårighet yppats att författningsenligt föra föreskrivna sjukjournaler har jag utfärdat direktiv angående skyldighet för viss personal, vilken har att själv ombesörja vidtagande av åtgärd för erhållande av viss sjukvård, att omedelbart anmäla ändring i vårdform. Liknande direktiv har meddelats civil befattningshavare beträffande denne underställd lägre personal.

(Gyllenswärd.)

Södra arméfördelningen.

Kronobergs regemente.

Uttagning av sjukbärare är ännu ej ordnad på tillfredsställande sätt. Dessa uttagas från kompani 5 å 6 veckor efter inryckningen. Truppbefälet har då lärt sig vilka värnpliktiga, som äro tröga och svara att utbilda till linjetjänst vid kompaniet, och enligt min erfarenhet sändas dessa ofta för att uttagas till sjukvårdsmanskaps.

För att erhålla mera kvalificerat sjukvårdsmanskaps måste regementsläkaren liksom övriga chefer för specialutbildning få tillstånd uttaga härtill lämpliga värnpliktiga vid inryckningstillfället eller kanske bättre vid inskrivningsförrättningen.

(Grubb.)

Kronobergs regementes detachement i Karlskrona.

För närvarande finnas vid detachementet anställda 3 sjukvårdsbeställningsmän. De ha samtliga furirs grad och ha varit i tjänst sedan resp. 1917, 1919, 1923. Genom omorganisationeningo de sina lönevillkor försämrade då den ordinarie staten endast upptager en furirs lön av 2. klass, en sjukvårdskorprals lön och en sjukvårdssoldats lön. Samtliga äro synnerligen dugliga och vältjänta av en uppmuntran i form av förbättrade lönevillkor. Försök till erhållande av fyllnadslön har dock icke lyckats, trots att sådan erhållits å andra truppförband at personal med kortare tjänstetid. Jag anser att detta missförhållande förtjänar att framhållas, för att förhållandena om möjligt kunna bli ändrade.

(Kihlstedt.)

Hallands regemente.

Utpisningen har nu ändrats i så måtto, att uteslutande kvinnlig personal är anställd för födans tillredning och kommer individuell utpisning att införas.

(Eklund.)

Vendes artilleriregemente.

Fran T. 4 har även under året 5 till sjukvårdstjänst uttagna värnpliktiga i linjetjänst varit kommanderade till regementet för utbildning i sjukhustjänst under sammanlagt 20 dagar. Erfarenheten ger allt fortfarande vid handen, att denna tid är alldeles otillräcklig för sådan utbildning, så mycket mer som i den skall ingå mycket, som ej kan hänföras till sjukhustjänst.

Garnisonsorten är allt fortfarande i avsaknad av ett förbrukningsförråd av medicin för härvarande regementens behov. Otivelaktigt medför detta rätt avsevärda olägenheter och fördyrar medicinskaffningen. Så vitt jag har mig bekant, har en av härvarande apoteksinnehavare förklarat sig villig att upplägga och handhålla ett dylikt förråd enligt gällande bestämmelser.

Den allt fortfarande tillämpade »individuella utpisningen» synes allttjämt utfalla till stor belåtenhet på alla håll.

Tillgången på utbildade sjukbärare giver ej ens under repetitionsövningar möjlighet att uppsätta mer än högst en sjukbärargrupp, vilket naturligen i hög grad försvårar sjukvårdsövningar under fälttjänstövningar.

Då artilleriets hjälpförbandsplats oftast lämpligen anordnas som nödförbandsplats, så nära som möjligt till ett batteri, som varit utsatt för eld, är det i hög grad önskvärt att sjukvårdsmanskaps för hastigare förflyttning utrustas med velocipeder.

(Heijbel.)

Skånska trängkåren

Franvaron av särskilda tork- och putsrum är fortfarande en väsentlig brist och stor olägenhet, som snarast borde avhjälpas.

(Stabe.)

Västra arméfördelningen.

Skaraborgs regemente.

Sjukvårdspersonalens rekrytering har icke varit förenad med några svarigheter. Härtill bidrager möjligen den omständigheten, att det fast anställda sjukvårdsmanskaper i större utsträckning satts i tillfälle att fortsätta sin militära utbildning i korprals- och furirskolorna och härigenom vunnit likställighet med sina truppkamrater i befordringsmöjligheter. Det synes mig synnerligen viktigt, att sjukvårdspersonalen i största möjliga utsträckning begagnar sig av möjligheterna till trupputbildning. Härigenom vinnes trenne fördelar: dugliga gruppförare och underbefäl vid sjukbärarplutonen, möjligheterna att överga till trupptjänst, därest häg och fallenhet skulle motivera denna övergång samt ökat antal sjukvårdsutbildade bland det meniga befälet vid truppen.

Jag tillåter mig omnämna en liten bokföringsåtgärd, som tillämpats vid regementet och som synes mig förtjäna beaktande. A läkarkortets avdelning 5 göres i anteckningskolumnen framför läkarens signatur anteckning angivande sjukhusjournalens nummer. Denna detalj har sitt värde även sedan såväl den värnpliktige som hans läkarkort lämnat regementet.

När vid inskrivningsförrättningen läkaren själv upptäcker fall av tbc eller får diagnosen genom av den värnpliktige företett intyg, frikallas ju denne eller, om diagnosen är oviss, hänföres han till grupp II och har sålunda att infinna sig till förnyad prövning följande år. Erfarenheten har emellertid visat, att den frikallade ofta i fortsättningen helt försummar att söka vård, till fara såväl för sig själv som sin omgivning, och vad den till II-gruppen överförde beträffar, så underlåter denne i regel att under året låta undersöka sig, skaffa intyg etc., som han tillrats att göra. I båda fallen borde emellertid av besiktningsläkaren registrering så till vida ske, att han efter slutade inskrivningar vore i stand att underätta vederbörande dispensär i den sjukes hemort. Härigenom skulle, synes det mig, i möjligaste man kunna undvikas, att fallen, såsom nu ofta är förhållandet, helt tappas bort eller år efter år återkomma till inskrivningsförrättningarna utan att klarhet i fallet har förskaffats och ofta ej heller kan ernås med de diagnostiska hjälpmedel, som vid inskrivningen stå till förfogande. Följden blir nytt uppskov i ovisshetens tecken.

(Blomberg.)

Värmlands regemente.

Befordringen av sjukvårdspersonalen förutsätter med nuvarande bestämmelser, att sjukvårdspersonalen i utbildningshänseende fullt kan jämföras med truppunderbefälet. Jämte sin utbildning till sjukvårdsbeställningsman måste till följd härav sjukvårdssoldaten efter genomgången sjukvårdssoldat- och sjukvårdskorpralskola genomgå korpralskola å trupp för att kunna förskaffa sig kompetens för genomgående av furirskola. Sjukvårdssoldatskolan och sjukvårdskorpralskolan har visat sig icke vara tillfyllest i detta avseende och icke kunna jämföras med truppkorpralskolan. Kommenderas en korpral till sjukvårdssoldat- och sjukvårdskorpralskola bliver han efter i tur till vidare befordran i förhållande till sin årskull samt till genomgående av furirskolan. Befordringsmöjligheterna böra vara lika för de

volontärer, som kommenderas, låt vara frivilligt och av kallelse, till sjukvårdssoldat- och sjukvårdskorpralskolan och för de volontärer, som kommenderas till truppkorpralskola.

Angående förbinderivagnen m/15—28 hava vi lagt 160 × 10 cm kramerskenorna i ett presenningsfodral och placerat dem å vagnskorgens vänstra yttersida medelst 2 järnhållare. Skenorna i sitt fodral inskjutas bakifrån genom järnhållarna samt fasthållas medelst en läderrem. En av plåtlådorna för livsmedel utbytes mot en smalare från vagn m/74—04, för att alla tre skola kunna placeras i rummet under vagnens bakre del, där de äro lättast åtkomliga vid förefallande behov. Där placera vi också dokumentslådan, som bör vara lätt tillgänglig.

Av viss vikt är att kunna hastigt vara färdig till klövjning, för vilket ändamål vi hava en plan för klövjning av sjukvårdsmateriel tillhörande förbinderivagn m/15—28.

Vid hälsovårdsinspektionerna hava de sanitära förhållandena varit föremål för den mest ingående granskning och hava i allmänhet befunnits vara synnerligen goda. De flesta kompanierna använda sig av filtöverdrag. Filtöverdrag önskar jag livligt förorda, även om det är litet besvärligt att inlära påsättandet av desamma. Så lätt som det är att skaka dammet av dessa och så stora hygieniska fördelar, som man vinner av filtöverdraget i logement, bör anskaffningen av filtöverdrag, som avstannat, ånyo påbörjas, men i en gråvit färg, som icke är så ömtålig som den rent vita.

(Morsing.)

Karlsborgs artilleriregemente.

Regementets sjukavdelning har under året utvidgats och reparerats. Den inrymmer nu särskilt väntrum, mottagningsrum med mörkrum, 4 sjuksalar, rum för sjukvårdsbeställningsman, ett mindre kök, badrum, sköljrum, förrådsrum och 2 w.c. Antalet ordinarie sängplatser utgör 26, vilket torde vara tillräckligt under normala förhållanden. Möjlighet förefinnes att aptera väntrummet till sjuksal, varigenom antalet sängplatser kan ökas med 10.

(Lillieroth.)

Göta trängkår.

Instrument och inventarier ha kompletterats.

Utbildningen av sjukvårdsmanskapet har bedrivits enligt fastställda föreskrifter. Under den för sjukvårdsvolontärerna fastställda sjukhusutbildningen, varvid åtta volontärer samtidigt skulle utbildas i praktiskt sjukhusarbete vid kårens lilla sjukavdelning, var hälsotillståndet vid truppen så gott, att största delen av utbildningstiden endast en eller två sjuka voro intagna på sjukavdelningen. Någon praktisk färdighet i sjukvård kunde under sådana omständigheter ej bibringas eleverna. Det torde därför, för T. 2:s vidkommande, böra övervägas, huruvida icke volontärsoldaterna under sagda utbildning kunde uppdelas på I. 9:s, K. 3:s och T. 2:s sjukhus.

(Gråå.)

Östra arméfördelningen.

Svea livgarde.

Nya torkrum ha under året inretts å I. 1 i källarvåningen. Å I. 2 S. ha ävenledes nya torkrumsanordningar inrättats.

(Weisner.)

Livregementets grenadjärer.

Grafiska tabeller dels över sjukfrekvensen vid regementet dels över förhållandet mellan in- och utvärtes sjukdomar som ursprungligen utarbetades såsom en erinran i anledning av i 1917 års sakkunniges »Betänkande och förslag» framförda allmänna synpunkter, ha nu allt sedan 1922 bifogats årsberättelserna från I. 3 och visa för varje år ungefär samma sjukdomsförhållanden vid regementet.

Av tabellerna framgår bland annat, att sjukligheten vid I. 3 trots de allra gynnsammaste förlägnings- och andra lokala förhållanden varit lika stor som vid i sådant avseende sämre ställda truppförband, att utvärtessjukdomarna i avsevärd grad, ofta till 50 %, bidragit till sjukfrekvensen och att denna före fältmarscher och fälttjänstövningar på ett onaturligt sätt sprungit i höjden.

Då man ser kurvornas hastiga fall efter fältmarscherna och fälttjänstövningarna, kan man icke frigöra sig från den tanken, att helt andra faktorer än en plötsligt uppkommen allmän sjuklighet varit orsak till den stora sjukfrekvensen, och bland dessa faktorer torde dels manskapets bristande träning, dels vissa individers bristande ambition, dels allmänhetens oförstående för militärläkarens arbete vara de viktigaste. Då ett flertal sjukdomar icke alltid vid en sjukvisitation kunna objektivt konstateras, är det lättförklarligt, att truppläkaren hellre sjukskriver en sjukanmäld än utsätter sig för risken av en om än aldrig så ohemul anmälan.

Jämligt K. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses skrivelse den 25. april 1930, D. n:r 932, angående revaccinationer vid truppförbanden har manskapet alltsedan inryckningen av den värnpliktiga sommargruppen ympats med endast 1 hudsnitt.

Resultatet har icke varit tillfredsställande. Före ikraftträdandet av förutnämnda bestämmelse ympades med 3 snitt 207 man med positivt resultat i 80-68 % under det ympningen med 1 snitt å 920 man givit positivt resultat endast i 46-52 % av de ympade.

Rekryteringen av det fast anställda sjukvårdsmanskapet har visat sig mindre tillfredsställande. Då vakans under året uppstått, har denna därför fyllts genom befattningens annonserande, och har på detta sätt liksom vid tidigare tillfällen fullt kvalificerat och dugligt folk erhållits. Vid årsskiftet var ingen plats vakant.

Verksamheten vid tandpolikliniken har i hög grad ogynnsamt påverkats av en den 14 mars 1930 utfärdad g. o. n:r 489, i vars mom. 3 föreskrives, att badning, läkarbesiktning, vaccination, tandvård o. d. skola om möjligt förläggas till annan tid än i mom. 1 av samma g. o. omförmäld övningstid, d. v. s. realiter till manskapets fritid.

Till åttlydnad av nämnda g. o. anbefallde sekundchefen å regementsorder vid sommargruppens inryckning, att tandpolikliniken utom för behandling av akuta fall skulle hållas öppen endast 1 timme på förmiddagen — truppens frukostrast — och 2 timmar på eftermiddagen efter övningstidens slut.

Att de värnpliktiga tandläkarnas arbetskraft under sådana förhållanden icke kunde utnyttjas på för tandvården tillfredsställande sätt, ligger i öppen dag.

(Winberg.)

Livgrenadjärregementet.

Avgången från årets officersaspirantskola på grund av brister i kroppsligt hänsenande synes ej hava varit så stor som tillförne och i allmänhet berott på åkomor, vilka »för tillfället» gjort vederbörande odugliga att fullgöra sin utbildning. Ett sådant fall har givit anledning till ett uttalande av militieombudsmannen. Då möjlighet till upprepning av dylika fall förefinnes så länge officersskolan är förlagd till regementet, synes ett principuttalande från vederbörligt håll vara av behovet påkallat. Ett kort sammandrag av M. O:s resolution torde klargöra vad saken gäller.

För att belysa detta kan man taga ett exempel, vilket mycket väl årligen kan återkomma i en eller annan form. En officersaspirant, ej tillhörande regementet, insjuknar kort före utryckningsdagen ($\frac{20}{5}$) i en måhända till synes svar febersjukdom, där diagnosen ingalunda är klar, men dock tyckes vara av natur att jäml. Militärsättningsförordningen § 24 kunna tänkas föranleda ersättningsanspråk samt avpolletteras till garnisonssjukhuset. Anmälan jäml. samma § 24 skall då (enl. M. O.) ofördröjligen av »vederbörande militärläkare», d. v. s. regementsläkaren vid I. 4 ingivas till vederbörande »Militäre personalchef», d. v. s. chefen för I. 4. Skulle regementsläkaren å I. 4 av någon anledning försumma en sådan anmälan — antingen av förbiseende eller därför att han ej anser åkomman vara av den otvetydiga karaktär, att anmälan bör göras — skall efter den $\frac{20}{5}$ (aspirantens utryckningsdag) ovan anförda anmälan (enl. M. O.) ingivas av en annan »vederbörande militärläkare», nämligen sjukhusläkaren (överläkaren) på garnisonssjukhuset och det är det egendomliga, ej till sin militära chef, utan till annan »vederbörande militära personalchef», nämligen chefen för den sjukes regemente.

(Ståhlberg.)

Uplands regemente.

Sjukvården vid arméns underofficersskola, som bestritts av I. 8, har trots upprepade framställningar icke fått en tillfredsställande lösning. Lämpligaste lösningen vore, att underofficersskolan i likhet med krigsskolan vid Karlberg bleve självständig i sjukvårdshänsende, vilken lösning i hög grad underlättas genom befintligheten av ett modernt militärsjukhus i anslutning till förläggningen.

Inskrivningen av värnpliktiga fungerar icke tillfredsställande, utan en stor procent måste kasseras vid inryckningen till första tjänstgöringen. Här fordras en rationell omläggning av hela systemet, vilket befinner sig på samma standpunkt, som vid dess första ordnande. Centralisering och utnyttjande av modern teknik och läkarutbildning är ofrånkomlig.

(Kristenson.)

Södermanlands regemente.

Marschskadorna ställa sig på följande sätt:

	Antal fall	Sjukdagar	Medeltal dagar pr fall
Tendovaginit	29	114	3.9
Ansträngningsperiostiter	16	143	8.9
Fotinsufficienser	55	324	5.9
Marschsvulster	13	127	9.8
» frakturer	28	455	16.3
Skoskav	108	305	2.8
	249	1 468	5.9

Marschskadorna taga i anspråk omkring 0.75 % av tjänstgöringsdagarna och utgöra mer än 15 % av sjukdagarna i sin helhet, sålunda en betydande siffra.

Dyspeptiska sjukdomar förekomma även rätt talrikt — 83 fall med 637 sjukdagar, utgörande 6.5 % av hela antalet sjukdagar. Givetvis kommer ett stort antal »klenar» i tjänst, som ej tåla kronans, ehuru i öfrigt förträffliga och tillräckliga, för digestionsorganen rätt påfrestande kost. Anmärkningsvärt har varit ett relativt stort antal magsår bland de fast anställda, och frestas man tänka på möjligheten, att alltför litet »färska» föda, sålunda vitaminfattiga födoämnen kunde bidra till uppkomsten av dessa dyspeptiska sjukdomar, särskilt då magsåren och ventrikeldyspepsierna hos de fast anställda, som i årtal äro hänvisade till kronans föda, att det således skulle kunna röra sig om s. k. avitaminoser.

(Barre.)

Jönköpings—Kalmar regemente.

Beskaffenheten av förplågnaden har varken på sjukhuset, där såväl kronportion, sjukportion som särskilda dietportioner utspisats, eller i matsalen givit anledning till befogad anmärkning. Den individuella utspisningen har sedan 1. juli tillämpats vid regementet; erfarenheterna härutav äro genomgående goda.

(Hedenberg.)

Livregementet till häst.

Hälsotillståndet har i stort sett varit gott.

De hygieniska anordningarna hava såtillvida förbättrats som torkrum nu inretts för samtliga skvadroner men däremot saknas allt fortfarande badhus. Förslag till dylikt har årligen inlämnats, men ännu icke föranlett något resultat. Vilken vital betydelse badmöjligheter inom kasernen äger för den personliga hygienien torde vara onödigt att här närmare framhålla. Fordringarna å personlig hygien sättas numera med rätta högt inom armén, men betingelserna för att kunna åstadkomma ett gott resultat visa i detta fall en betänklig brist.

(Hybbinette.)

Svea artilleriregemente.

Vaccination, som i år liksom föregående år utförts med ett enkelt snitt, har lämnat sämre resultat än år 1929. För året uppvisa 31 % intet resultat mot 22 % år 1929. Dessa 31 % äro sådana fall, då intet spår av reaktion visat sig kring uppsnittet.

Under juni månad hava 12 värnpliktiga, 4 per division, utbildats till sjukvårdsmän, dels teoretiskt, dels praktiskt med förbandsanläggning och bärexcercis. Dessa värnpliktiga hava enligt bestämmelserna till en stor del uttagits bland det linjemanskap, som av en eller annan anledning överförts till handräckningstjänst. Här ligger dock en stor olägenhet, enär dessa värnpliktiga hava sina kommenderingar till stor del fixerade inom kasern och med svårighet kunna lösöras, då under repetitionsövningarna deras arbete som sjukvårdsmän fordrar deras samhörighet med truppen utom kasernen (på Järvafältet, marscher, fälttjänstövningar m. m.). Skall man hava någon verklig nytta av dessa sålunda utbildade sjukvårdsmän, böra de utväljas bland det aktiva linjemanskapet.

(Hägg.)

Fälttelegrafkåren.

Med avseende å Frösundaförläggningen kvarstår allttjämt önskemålet om centralvärme, varigenom även barackernas belägningsutrymme väsentligt skulle ökas. Markententeri, underbefäls- och underofficersmässar, inrymda i en gammal träbarack, erbjuda allttjämt ökade brister, alltmer framträdande genom den ständigt ökade förläggningen dels av kårens manskap, dels av skolkommenderingar från andra truppförband till Frösunda.

(Wikström.)

Norra arméfördelningen.**Jämtlands fältjägarregemente.**

Sjukvårdspersonalen vid regementet har under året varit fulltalig. Av sjukvårdsbeställningsmännen ha under större delen av året tre stycken varit kommenderade till skolor, de övriga tre jämte en sjukvårdsutbildad furir, som ej har lön a sjukvårdens stat, hava tjänstgjort vid sjukhuset eller sjukbärearavdelningen. Under

tiden för inskrivningsförrättningarna, vilka inträffa ungefär samtidigt med att ett flertal kontingenter ur främmande truppförband för vinterövningar äro förlagda till regementet, gör sig en kännbar brist på sjukvårdsmanskap gällande. Rekryteringen av sjukvårdsbeställningsmännen har fungerat tillfredsställande, och desamma ha gjort sig förtjänta av det omdömet, att de i övervägande flertalet fall utfört ett plikttroget, intresserat och gott arbete.

Även vid regementet i övrigt har rekryteringen av det fast anställda manskapet utfallit särdeles gynnsamt. Detta förhållande, som säkrare kan bedömas beträffande under år 1929 antagna och synes gälla även för 1930 års volontärer, torde i icke oväsentlig grad kunna tillskrivas den anordning vid provandet av de anställningssökande, för vilken redogjorts i föregående årsberättelse och vilken består i förnyad gemensam prövning av och jämförelse mellan de anställningssökande — såväl genom kroppsundersökning som genom intelligensprov — omedelbart före tjänstgöringens början. Det fast anställda manskapets korrekta uppträdande påverkar i hög grad de värnpliktiga och torde i viss mån ha bidragit till att den ton av ungdomlig vårdslöshet och obetänksamhet, som för c:a ett decennium sedan mera allmänt kom till synes och sedan småningom minskat, under sista tiden till stor del försvunnit. Det är påfallande, att allvar i arbetet och värdighet i uppträdandet i stor utsträckning ersatt den omdömeslöshet, och vårdslöshet, som man för åtskilliga år sedan ofta fick bevittna.

Frågan huruvida de s. k. marschsvulsterna, förorsakade av brott eller fissurer på mellanfotsbenen, genom användande av hälftösnägg skulle kunna undvikas, är av stor betydelse vid infanteriet. Allmänt bruk av dylika inlägg skulle sannolikt under längre marscher motverka uppkomsten av trötthet hos manskapet och man torde vara berättigad antaga, att härigenom infanteriets marschduglighet, särskilt vid bärande av tung packning, skulle kunna i icke oväsentlig grad ökas. Anställande av försök med dylika inlägg vid ett kompani under sommarutbildningen synes på grund av frågans stora betydelse vara väl motiverat.

(Jansson.)

Hälsinge regemente.

Desinfektionsinrättning för cyan och formalin har under året färdigställts. Sjukvårdssergeanten har genomgått kurs i cyanvåtedesinfektion och som han är den enda i Gävle, som har tillstånd att utföra denna desinfektionsform och även haft ganska rikligt tillfälle att på fritid verkställa dylika desinfektioner, har regementet i honom en vältränad kraft på detta område.

(Bjerner.)

Västernorrlands regemente.

Beträffande sjukvårdssoldatskolan må anföras, att truppsjukvården bör tillgodoseas med i allmänhet bättre elevmateriel. Framför allt fordras pålitligt folk, enär de måste kunna lämnas att sköta sig på egen hand, och därtill böra de vara även i psykiskt avseende väl skickade för sitt kall.

Vidare må anföras även i år, att den tid som anslagits för utbildning av värnpliktiga i linjetjänst från trängen i sjukhustjänst är alldeles för kort för att något som helst resultat skall kunna uppnås.

Under januari och februari bedrevs vid regementet och T. 3 övningar med hundspann för slädar. Under tecknad var därunder i tillfälle att deltaga i en 2 dagars skidmarsch i skogsterräng, varvid all proviant, tält m. m. framforslades å slädar, dragna av hundar. Det framstod därvid klart, att detta transportsätt bör ha stor betydelse för sjukvården under vinterförhållanden.

Enskilda lägerkassan vid regementet bekostar prenumeration å 5 tidningar. Genom anslag från samma kassa har nu kunnat slutföras radioanläggning i hela

sjukhuset med ny modern större radioapparat och högtalare samt kontakt och hör-lurar till varannan patientsäng, vilket mottagits med största tacksamhet.

(Ekvall.)

Norrlands dragonregemente.

Revaccinationer ha under året företagits med ett snitt och endast 3 vaccinerade ha behövt sjukskrivas på grund av vaccinationsbesvär. Inga som helst komplikationer från centrala nervsystemet ha förekommit.

(Agvall.)

Norrlands artilleriregemente.

Utpisningen har även detta år varti s. k. individuell och tillfredsställelsen där-över har allttjämt varit stor.

(Johansson.)

Norrlands trängkår.

Utbildningen i sjukvårdstjänst har såväl beträffande fast anställt manskap som värnpliktiga givit ett i det hela tillfredsställande resultat. Sjukvårdskompaniets fast anställda manskap har under året ådagalagt goda egenskaper; såväl med av-seende på intresse och läraktighet som uppförande, förtjänar det ett mycket gott vitsord.

(Roosmark.)

Övre Norrlands trupper.

Norrbottnens regemente.

Antalet av riks försäkringsanstalten på grund av i militärtjänsten ådragen sjuk-dom beviljade ersättningar har nedgått, vilket väl delvis kan anses bero på ett bättre urval vid inskrivningsförrättningarna.

(Odelberg.)

Västerbottnens regemente.

Som sjukvårdsunderofficer är fortfarande en icke sjukvårdsutbildad underofficer placerad, då någon sjukvårdsutbildad underofficer icke för närvarande finnes disponibel för denna befattning. Önskvärt är att en underofficer vid regementet beredes tillfälle att genomgå sjukvårdssergeantkurs.

(Lundgren.)

Intendenturkompaniet i Boden.

Sjukvisitationerna ha som förut förrättats vid Norrbottens artillerikårs sjukstuga, där all kompaniets sjukvård bestrides. På grund av det stora avståndet mellan kompaniets förläggning och sjukstugan har ett läkemedelsförråd av hostmediciner etc. anordnats i kompaniet, vilket handhaves av dagbefälet, som utdelar medicin enligt läkarens föreskrift.

(Thunström.)

D. Besiktningen av värnpliktiga.

Siffror inom klammer [] avse föreg. år.

Enligt K. Maj:ts kung. av den 22 jan. 1926 skola värnpliktiga vid läkarundersökning sålunda fördelas:

I. *Studenter och likställda* hänföras på grund av läkarundersökningen till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 - 1. i vapentjänst (F- och E-grupp);
 - 2. endast i viss befattning (C-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

II. *Sjökapten* och *likställda samt övriga värnpliktiga* hänföras, på grund av undersökningen, till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 - 1. vapenföra (F-, E- och D-grupp);
 - 2. icke vapenföra (B-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

Rörande närmare beskrivning av dessa gruppers omfattning hänvisas förutom till ovannämnda kung. även till årsberättelserna för 1926 och 1927.

*

Sammandrag av rapporterna om besiktningarna av värnpliktiga år 1930 visa, att samtliga prövade uppgingo till 61 266, av vilka 53 512 i 20-årsåldern, 7 116 överåriga och 638 underåriga. Av samtliga prövade blevo 6 095 helt frikallade (A), 5 629 förklarade tillfälligt odugliga till krigstjänst (H) men 49 542 (80.9 %) inskrevos. Av de inskrivna voro 44 962 vapenföra (F, E, D), 2 961 icke vapenföra (B), vartill kommo av studenter och likställda 1 357 vapenföra (E, F) och 262 till viss befattning uttagna (C) (Tab. 2). Härvid må dock anmärkas, att alltså en viss dubbelräkning äger rum. En detaljerad redogörelse härom har lämnats i årg. 1920, vilken även efter den nya lagens tillämpning torde i princip äga giltighet.

Av förut inskrivna värnpliktiga hava 2 679 förts till grupp A, d. v. s. frikallats och 175 överförts till grupp B och C, d. v. s. till icke vapenföra eller till viss befattning (Tab. 6 a).

I föreliggande årg. har här nedan liksom föregående år vidtagits en sammanställning över längdmått för de 20-åriga värnpliktiga, å vilka mätning utförts, inalles 52 359 eller 97.8 % mot 99.2 % föreg. år av prövade 20-åringar.

Av dessa voro 72 [67] % minst 170 cm. och 34 [38] % voro 176 cm. eller där-
utöver. En översikt härav ävensom för några äldre år — med rättade siffror
för 1929 — lämnas här nedan.

Värnpliktigas längd år 1927—1930. Tjuguåriga.

Å r	Antal värnpliktiga med nedanstående längd i meter									Medel- längd, meter
	—1·53	1·54— 1·59	1·60— 1·65	1·66— 1·71	1·72— 1·77	1·78— 1·83	1·84— 1·89	1·90—	Summa	
<i>Absoluta tal.</i>										
1927	155	786	5 190	15 224	18 392	9 109	1 824	207	50 887	1·727
1928	148	805	5 282	16 091	18 916	9 304	1 872	199	52 617	1·727
1929	159	754	5 344	16 115	19 393	9 528	1 994	227	53 514	1·727
1930	150	653	4 890	15 215	19 326	9 762	2 100	263	52 359	1·730
<i>Relativa tal.</i>										
1927	0·3	1·6	10·2	29·9	36·1	17·9	3·6	0·4	100·0	
1928	0·3	1·5	10·0	30·5	36·0	17·7	3·6	0·4	100·0	
1929	0·3	1·4	10·0	30·1	36·3	17·8	3·7	0·4	100·0	
1930	0·3	1·2	9·3	29·1	36·9	18·7	4·0	0·5	100·0	

Inom olika fördelningsområden framträda en del olikheter: största längden
visar Gotlands a.o. (1·740), minsta Övre Norrlands m.o. (1·717). Medeltal för
de olika arméfördelningsområdena anföras här nedan (siffror inom parentes
avse 1929).

Södra a. o.	(1·7211)	1·7242	Norra a. o.	(1·7277)	1·7297
Östra brig. o.	(1·7287)	1·7284	Ö. Norrlands m. o.	(1·7099)	1·7168
Östra a. o.	(1·7336)	1·7342	Gotlands m. o.	(1·7398)	1·7399
Västra a. o.	(1·7311)	1·7357	Hela armén	(1·7274)	1·7298

Vid sidan av översikter av kassationsorsaker (Tab. 3 a, 3 b och Tab. 3 c
samt Tab. 6 b) publiceras även redogörelser för de sjukdomar och bildnings-
fel, som föranlett, att de värnpliktiga uttagits — vid läkarebesiktningarna
och efterbesiktningarna — till krigstjänst men endast till viss befattning
eller förklarats vara icke vapenföra (Tab. 4 a, 4 b, 5 och 6 c).

För samtliga bildningsfel och sjukdomar lämnas i nedanstående tabell en
sammanfattning för 20-åriga och överåriga inom olika inskrivningsområden
i absoluta och relativa tal — på 100 prövade. Av tabellen, som endast omfattar
de vid läkarbesiktningarna behandlade, framgår, att av 20-åriga över $\frac{1}{3}$
mer eller mindre lidit av sjukdom eller bildningsfel och av överåriga nära $\frac{2}{3}$.
Lägsta siffran för 20-åriga visar Gotlands inskrivningsområde (17·8), där-
näst Västgöta-Bohus i.o. (24·7), högsta siffran Norrbottens (44·7), därnäst
Stockholms (41·3) samt Örebro och Gävleborgs (41·1). Bland överåriga har
Västgöta-Bohus i.o. lägsta siffran (48·4), därnäst Gotlands (53·3), högsta siff-
rorna Södermanlands (76·7), Stockholms (73·3) och Västernorrlands (73·3).
Till dessa bildningsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid läkarbesikt-
ningarna komma ytterligare de som framträda vid efterbesiktningarna
(Tab. 6 a).

Översikt av värnpliktiga som vid besiktningarna befunnits behäftade med sjukdomar och bildningsfel, fördelade å olika grupper samt inskrivningsområden, i allt och på 100 prövade, år 1930.

Inskrivningsområden	I allt		20-åriga					Överåriga				
	20-åriga	Överåriga	A (Tab. 3 a)	H (Tab. 3 c)	B+C (Tab. 4 a)	D (Tab. 5)	S:a	A (Tab. 3 b)	H (Tab. 3 c)	B+C (Tab. 4 b)	D (Tab. 5)	S:a
Malmöhus södra . . .	923	168	8.4	7.9	3.3	16.7	36.3	13.1	14.2	6.9	27.1	61.3
Malmöhus norra . . .	968	148	8.3	8.1	3.7	16.6	36.7	11.2	17.1	8.9	20.2	57.4
Hallands . . .	912	160	9.9	7.8	2.8	13.0	33.5	12.8	17.9	7.3	20.4	58.4
Kronobergs . . .	1 264	303	10.2	8.2	4.0	14.3	36.7	21.2	9.5	10.5	22.5	63.7
Norra Smålands . . .	1 109	405	7.9	12.4	2.7	12.3	35.3	15.9	27.4	7.1	16.8	67.2
Östergötlands . . .	903	192	8.8	5.6	4.2	13.3	31.9	13.2	8.7	11.8	24.0	57.7
Örebro . . .	1 107	268	7.7	9.3	6.1	18.0	41.1	13.9	16.8	22.3	19.8	72.8
Södermanlands . . .	942	201	10.8	6.2	7.1	15.7	39.8	22.5	12.2	16.8	25.2	76.7
Stockholms . . .	2 199	496	10.7	8.7	5.1	16.8	41.3	23.2	9.3	13.0	27.8	73.3
Uppsala . . .	811	182	6.1	7.2	5.0	14.7	33.0	7.4	18.4	8.4	26.7	60.9
Västgöta-Bobus . . .	745	147	10.0	4.8	2.2	7.7	24.7	21.7	7.6	5.9	13.2	48.4
Älvsborgs . . .	878	325	9.3	6.1	5.9	10.3	31.6	11.2	11.0	17.7	19.5	59.4
Skaraborgs . . .	718	183	11.1	11.4	2.8	8.8	33.6	17.8	22.7	7.8	19.7	68.0
Värmlands . . .	852	265	7.9	8.9	5.4	12.3	34.5	14.2	16.7	16.6	21.0	68.7
Kopparbergs . . .	603	91	6.5	6.2	4.2	12.2	29.1	8.7	17.4	9.3	21.1	56.5
Gävleborgs . . .	838	110	10.8	3.2	7.8	19.3	41.1	16.6	4.0	23.8	28.4	72.8
Jämtlands . . .	852	204	10.3	9.2	5.5	10.6	35.6	11.4	12.9	20.3	13.7	58.3
Västernorrlands . . .	742	264	8.5	10.5	3.0	12.4	34.4	18.1	26.1	7.2	21.9	73.8
Västerbottens . . .	770	249	8.9	13.7	3.9	13.5	40.0	16.2	25.8	8.4	19.3	69.7
Norrbottnens . . .	858	235	14.1	15.8	5.3	9.5	44.7	17.2	23.1	8.8	13.2	62.3
Gotlands . . .	74	16	4.1	0.7	3.4	9.6	17.8	10.0	3.3	3.3	36.7	53.3
I allt	19 068	4 612	9.3	8.4	4.4	13.5	35.6	15.9	16.1	11.9	20.9	64.8

Anm. De här ovan anförda talen äro beräknade på grundval av de tabeller i tabellavdelningen, som angivas i kolumnhuvudet. Rörande antalet prövade se Tab. 3 a och 3 b.

Rörande de till H-gruppen förda förekomma anmärkningsvärda variationer mellan olika områden.

De viktigaste *kassationsorsakerna* (grupp A) bland 20-åringarna voro liksom de närmast föregående åren cirkulationsorganens sjukdomar, bensystemets sjukdomar, tuberkelsjukdomar och sinnessjukdomar med respektive 26.7, 19.2, 15.9 och 9.5 % av samtliga frikallade. Bland de överåriga var cirkulationsorganens sjukdomar den långt övervägande orsaken med 29.2 % av de frikallade, därefter tuberkulossjukdomar, fortvarande allmän svaghet, sinnessjukdomar, och bensystemets sjukdomar med respektive 17.9, 9.6, 9.4 och 7.1 %. Av 20-åriga av H-gruppen, ledo ej mindre än 52.9 % av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, av överåriga relativt taget ungefär lika många (Tab. 3 a, 3 b och 3 c). Även bland förut inskrivna värnpliktiga (Tab. 6 a), som vid efterbesiktningarna under året frikallats (till grupp A överförda), till ett antal av 2 679, har tuberkulosen stor utbredning; 22.5 % av samtliga dylika hava av denna anledning frikallats, därefter komma cirkulationsorganens med 15.8 % och sinnessjukdomar med 10.9 % (Tab. 6 b).

Hos värnpliktiga, som vid inskrivningarna förts till grupp B och C, dominera bland 20-åriga (Tab. 4 a) sjukdomar i bensystemet (26.4 %), öronen

(20·2 %), ögonen (9·6 %) samt cirkulationsorganen (8·1 %), bland överåriga (Tab. 4 b) fortvarande allmän svaghet (23·9 %), bensystemet (15·3 %), cirkulationsorganen (10·9 %) och andningsorganen (8·6 %). Vid efterbesiktningarna (Tab. 6 c) hava till denna kategori överförts 175 värnpliktiga och bland dessa ha ej mindre än 25·7 % lidit av sjukdomar i bensystemet, 13·7 i matsmältningsorganen och 10·3 % i cirkulationsorganen o. s. v.

Bland de vid inskrivningarna till grupp D uttagna (Tab. 5) framträda fel eller sjukdomar i bensystemet, cirkulationsorganen och ögonen hos 20-åriga samt hos överåriga dessa sjukdomar och i än högre grad allmän svaghet.

E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Sjuklighet. Tab. 7 anger 35 935 [38 135] vårdade, varav 217 [206] kvarliggande från föregående år, med ett sammanlagt antal sjukdagar av 261 773 [304 255] eller 3·47 [3·94] % av tjänstgöringsdagarnas antal. Vid truppen hava vårdats 13 073 [12 482], å militärsjukhus 22 301 [25 017] och å civilt sjukhus 561 [638] man. Såsom dugliga till fortsatt krigstjänst hava avförts 35 170, såsom odugliga 560. Sjukligheten visar sålunda såväl absolut som relativt taget någon minskning mot föregående år beträffande såväl individer som sjukdagar.

Inalles hava inträffat 52 [73] dödsfall, därav 12 [6] av tuberkulos, 7 [8] i varfeber, 8 [16] i lunginflammation, 10 [9] olycksfall och 5 [3] självmord (Tab. 11).

De vanligaste sjukdomarna (Tab. 8) hava liksom de föregående åren varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens och bensystemets sjukdomar samt ej minst yttre skador. Av de två första grupperna visade halsfluss största frekvensen eller 6 109 [6 559] fall, akut och kronisk luftrörskatarr 3 351 [3 791], influensa 558 [2 482], vaccinationsbesvär 725, feber av obestämd art 789, påssjuka 658, strupkatarr 511, septisk lymfåder- och lymfkörtelinflammation 296 och akut ledgångsreumatism 129; däremot scharlakansfeber och difteri ett ringa antal fall. Något särskilt anmärkningsvärt i övrigt visa siffrorna icke. — I fråga om de epidemiska sjukdomarnas utbredning under olika tider av året visar difteri med sina obetydliga tal någon stegring på eftersommaren; påssjukan visade under våren och försommaren höga tal, men minskade därefter, under det att influensa visade relativt stora maxima i augusti och september (Tab. 9).

De smittsamma könssjukdomarna bland fast anställda och värnpliktiga visa enligt Tab. 10 följande siffror: dröppel 299 [273], enkelt veneriskt sår 1 [3], nyförvärvad syfilis 7 [12] och reciderande syfilis 1 [1]. Här anförda siffror avvika från de i Tab. 8 uppgivna, enär de polikliniska fallen här medräknats.

Revaccination. Av manskapet revaccinerades under året 36 604. Enligt nedanstående siffersammanställning var resultatet gott i 27 557 fall och negativt i 7 771 eller 75·3 [81·3], resp. 21·2 [17·3] %. Av samtliga revaccinerade fingo 4·5 [41] % 3 snitt, 14·1 [23] % 2 snitt och 81·4 [36] % endast 1 snitt; resultatet var gott i 84 [85], 82 [80] och 74 [78] % inom varje kategori. Rörande resultatet i de olika truppförbanden se Tab. 12.

Resultatet av 1930 års revaccinationer vid arméns samtliga truppförband.

	Antal revac- cine- rade	R e s u l t a t e t					
		Gott		Osäkert		Intet	
		Antal	På 100 revacc.	Antal	På 100 revacc.	Antal	På 100 revacc.
Revaccinerade med 3 snitt . .	1 647	1 383	84	54	3	210	13
" 2 "	5 161	4 189	82	129	2	843	16
" 1 "	29 796	21 985	74	1 093	3	6 718	23
I allt	36 604	27 557	76	1 276	3	7 771	21

Sjukvård. Å garnisonssjukhusen hava vårdats inalles 13 661 [12 968] patienter, varav under året 13 294 [12 618] nyintagna. Antalet vård dagar för samtliga vårdade uppgick till 231 250 [215 814], sålunda ökning mot föreg. år. Av de intagna voro 6 308 [5 138] civila med 153 292 [121 159] underhållsdagar och 1 067 [1 111] tillhörde flottan med 17 107 [18 791] vård dagar (Tab. 13 a, b). I Tab. C här nedan lämnas en översikt av den civila sjukvården vid garnisonssjukhusen.

Tab. C. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnisonssjukhusen år 1930.

Garnisonssjukhus	Antal sjuk- platser ¹ d. 31/12	Under året		Antal under- hålls- dagar	Antal vårdade			Vård- dagar pr patient
		intagna	avlidna		pr dag	på en gång högst	lägst	
Stockholm	220	666	56	17 966	49	75	17	27
Karlsborg	61	497	24	11 567	32	46	14	23
Boden (inkl. epidemiavd.) . .	230	2 711	76	58 635	161	199	107	22
Skövde ²	52	782	30	15 747	43	56	8	20
Visborg	78	—	—	—	—	—	—	—
Linköping	96	555	16	9 897	27	41	12	17
Eksjö	90	507	42	17 683	48	66	31	32
Sollefteå	90	590	28	21 797	60	81	37	34
Summa	917	6 308	272	153 292	420	.	.	24

I Tab. 14 meddelas sjukdomsorsaker för de å garnisonssjukhusen vårdade med uteslutande av civila sjuka; uppgifter rörande dessa överlämnas till K. medicinalstyrelsen för att enligt överenskommelse inflyta i dess årsberättelse.

¹ För hela sjukhuset, för civila enbart i regeln ej fastställt. — ² Utom epidemiavd.

Hithörande uppgifter äro helt och hållet uppställda enl. medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914 eller samma blankettformulär som för lasarett. De vanligaste sjukdomarna hava varit halsfluss 1 020 fall, akuta bronchiter 486, septichæmia 166, tuberkulos 147, påssjuka 140, gonorré 125 samt av blindtarmsinflammation ej mindre än 250 fall. Antalet olycksfall har varit ganska betydande; för benbrott hava vårdats 194 fall, för ledvrickningar 239, för sår 142 och för kontusioner 246 fall.

Vad särskilt beträffar garnisonssjukhuset i Stockholm hava å dess *röntgenavdelning* under året å 2 267 patienter undersökningar utförts, huvudsakligen beträffande skelettsystemet (788), respirationsorganen (796) och digestionsorganen (244). Röntgenbehandling har givits till 25 patienter och båg-ljusbehandling till 71. — Å dess *poliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar* hava behandlats 782 patienter (4 701 besök), å dess *ögonpoliklinik* 373 (623 besök) samt å *tandpolikliniken* 1 855 patienter (9 121 besök). — Å *polikliniken för hud- och könssjukdomar* hava behandlats 738 patienter (3 778 besök), därav för gonorré 236 fall, ulcus molle 1, syphilis acquisita 50 (därav syph. recens 25) samt för hudsjukdomar över 350. — Rörande verksamheten vid garnisonssjukhusets *apotek* må meddelas, att inkomsterna uppgått till omkr. 82 400 kr., varav för sålda läkemedel till sjukhuset 56 300 kr. samt till truppförbanden m. m. 26 100 kr. Utgifterna hava uppgått till 65 400 kr., därav löner 17 900 kr., hyror 8 000, avskrivningar 2 350 kr. samt räntor 2 115 kr. Vinsten å årets rörelse uppgick till c:a 20 400 kr.

En tablå över kostnader för truppsjukvården (**Tab. 1**) visar, med bortseende från intendenturkompanier och vissa skolor, att totala dagskostnaden pr man och dag vid flera truppförband inom infanteriet och trängen gått till avsevärt högre belopp än vid andra vapenslag; maximum nås av Väster-norrlands regemente, Jönköping-Kalmar regemente och Livgrenadjärregementet (15·06, 13·90, 12·71 resp.), vilka haft stora nyanskaffnings- och medikamentskostnader, varvid dock är att märka att för dessa tre regementen även kostnader för civila patienter ingå, Norrbottens reg. (5·05), Göta trängkår (7·19) och skånska trängkåren (6·39) samt Bodens artillerireg. (5·76) och Bodens ingenjörkår (6·52); lägsta siffran visar Norra skånska infanteriregementet (2·18) och Göta ingenjörkår (2·27). Flertalet hålla sig omkring 3 å 4 öre. Söker man efter orsakerna härtill, så kunna möjligen vissa upplysningar erhållas ur specificeringen i samma tablå samt ur tabellerna över sjukdomarna vid truppförbanden. Att ingå på en närmare diskussion om detta, torde dock vara omöjligt, då man vet, huru många olika faktorer, som härvidlag inverka och som ej framgå ur dessa sammanställningar. Så mycket torde dock kunna sägas, att utgifter för epidemier ingenstädes synas hava varit utslagsgivande för omkostnadernas storlek. Däremot synes tandvården, som finnes särskilt upptagen, för vissa truppförband hava inverkat något. Sjukhuskostnaderna spela även för vissa truppförband viss roll, ävensom kostnader för nyanskaffning av materiel och för förbrukningsmateriel.

Kostnaderna avse räkenskapsåret $1\frac{1}{7}$ 1929— $30\frac{6}{8}$ 1930.

F. Fältveterinärkåren.

Personalen på stat skall utgöra 26 beställningshavare, nämligen

- 1 överfältveterinär,
- 4 fältveterinärer,
- 6 regementsveterinärer, därav en byråassistent å sjukvårdsstyrelsen.
- 15 bataljonsveterinärer.

Samtliga beställningar voro vid 1930 års ingång besatta med ordinarie innehavare.

Härutöver äro i vederbörliga stater för militärbefälet på Gotland, Smålands arméartilleriregemente och Karlsborgs artilleriregemente upptagna arvoden för upprätthållande av veterinärvård, nämligen för militärbefälet på Gotland ett arvode utgående med belopp motsvarande bataljonsveterinärs lön, för Smålands arméartilleriregemente två arvoden utgående med belopp motsvarande resp. regementsveterinärs och bataljonsveterinärs löner samt för Karlsborgs artilleriregemente ett arvode utgående med belopp motsvarande bataljonsveterinärslön. Veterinärvården vid nämnda stab och regementen har upprätthållits genom särskilda förordnanden.

Under året har ingen förändring inträffat bland beställningarna å stat.

Beträffande personalen å *övergångsstat* har densamma under året minskats med 1 fältveterinär, vilken avgått med pension och inträtt i reserven, och utgjordes sålunda vid årets slut av 2 fältveterinärer, 4 regementsveterinärer och 2 bataljonsveterinärer.

Personalen i *fältveterinärkårens reserv* har under året ökats med 1 fältveterinär och 1 bataljonsveterinär, men minskats med 1 överfältveterinär och 1 regementsveterinär.

Personalen i fältveterinärkårens reserv bestod vid årets slut av:

- 3 fältveterinärer,
- 7 regementsveterinärer,
- 41 bataljonsveterinärer.

G. Utdrag ur veterinärernas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Som vanligt har *kvarka* och *ringorm* under året förekommit bland fördelningens hästar. Kvarkan spelar därvidlag ingen större roll, enär endast i huvudsak nyinköpta aekordhästar angripas. Övriga äro ju immuna redan vid ankomsten från remontdepåerna, där kvarkan nu under många år varit stationär.

Däremot spelar ringorm en större roll. Under året har i huvudsak endast K. 2 varit angripet med 86 fall omfattande ej mindre än 3 407 sjukdagar. I dressyravseende är detta ju beklagligt, så mycket mer som även hull och kondition gå mycket tillbaka under sjukdomstiden. Något fullt tillfredsställande botemedel ges ännu ej heller, så att sjukdomstiden i allmänhet blir rätt lång, å K. 2 c:a 6 veckor pr häst. Vad som spelar stor roll vid nedsmittandet äro ryktdon och filter (voilockar). Om blott varje häst hade sitt eget ryktdon och sin egen filt (voilock), skulle aldrig epizootin bli så omfattande, som den nu blir. På grund av brist på hästskötare, så har varje man under vinterperioden ej mindre än omkr. 5 å 6 hästar att sköta. Naturligtvis använder han samma ryktdon till alla dessa. Så är det även med voilockar.

Desinfektionsarbetet med ryktdon, voilockar etc. blir ej heller tillfredsställande. Den nu brukliga desinfektionen av ryktborstar med lysol lämnar mycket övrigt att önska. Av sålunda behandlade 234 ryktborstar blevo ej mindre än 63 fullt kassabla, 116 mindre användbara och endast 55 gingo fria från påverkan. De flesta hade fått ovanträet spräckt och i samtliga blev borsten för mjuk. Någon bekvämare och mindre dyrbar metod måste utexperimenteras, och borde desinfektionen kunna ske med någon lämplig gas. Formalinångor torde kunna användas, om smittdödandet därmed befinnes tillförlitligt. Filter och dylika persedlar hava hittills desinfekterats med torr värme. Frågan är dock om detta räcker till, enär det vid ett par tillfällen visat sig, att dessa kunna medföra ringormsmitta, sedan de en tid legat upplagda å förråd.

En synnerligen häftig och ytterligt smittsam hostepizooti gick å hösten genom hela Skåne. Den yttrade sig med hög feber under ett par dagar, stark hosta, någon gång näsflöde, obetydlig eller i de flesta fall ingen ömhet i svalgtrakten. Inkubationstiden synes vara inskränkt till endast ett par dagar. Foderlusten var i allmänhet obetydligt nedsatt. Någon gång övergick den i lunginflammation, som vanligen gick till mors. Neosalvarsan visade ingen påverkan. Fördelningens hästar blevo så gott som samtliga smittade under höstens fälttjänstövningar i östra Skåne.

Den i förra årets årsberättelse omnämnda utredningen angående obrukbarheten av däcklarna till kokvagnsselarna har resulterat däri, att intendentsdepartementet hänvänt sig till chefen för T. 4 samt anmodat honom att inkomma med förslag till ändring.

Inom samtliga stallar å K. 2 samt å ett batteri å A. 3 har nu automatisk vattenledning blivit inlagd. Någon olägenhet synes ej vara förknippad därmed, utan äro samtliga chefer tillfredsställda, då det visat sig, att såväl hästarnas kondition som stalltjänsten endast haft nytta därav. Önskligt vore, att samtliga fördelningens stallar kunde försees därmed.

Kondition och hull hava under året varit anmärkningsvärt goda på fördelningens hästar, särskilt syntes K. 2:s hästar vara i en synnerligen god kondition såväl efter inspektörens för kavalleriet inspektionsmarsch som efter höstens fälttjänstövningar. Det torde ju i viss mån kunna tillskrivas det goda foderåret med förstklassig havre och hö, men fördelen av en förståndigt skött marschträning torde ej heller sakna sin betydelse. Det är av stort värde, att

en häst ej tages ut till en längre marsch utan att i förväg ha fått mer förberedelse än den dagliga $\frac{3}{4}$ timmes »rastridning», som tyvärr så ofta förekommer. Under sådana förhållanden slites hästen betydligt mera och är i förtid försliten, vilket man tyvärr torde få medge, att kronans hästmateriel ofta blir.

(Breide.)

Skånska kavalleriregementet.

I början av året förekom, som vanligt vid denna årstid, smärre fall av fotskabb (*Dermatophagus*), trots att samvetsgranna profylaktiska åtgärder vidtagits. Hästarnas tjänstbarhet var dock icke därigenom inskränkt.

Under slutet av maj månad anlände till regementet från ridhusstall i Stockholm en av officer inköpt importerad tysk häst. Den var försedd med klart veterinärintyg. Vid ankomsten undergick den vanlig besiktning, och kunde därvid inga sjukdomstecken iakttagas. Efter någon tids isolering och observation fick den därför överflyttas till skvadronstall. I mitten av juni insjuknade den emellertid i näs- och halskatarr. Samtidigt iaktogs, att den även var angripen av ringorm. Näs- och halskatarr uppträdde strax därefter bland sammanlagt 10 huvudsakligen yngre hästar och officershästar. Smittkällan torde, av allt att döma, varit nämnda häst. Sjukdomen var emellertid mycket godartad. Alla hästarna voro återställda före månadens slut.

Av ringorm smittades ytterligare 5 hästar, vilka ryktats av samma skötare. Samtliga kunde dock friskskrivas före regementsmötets början.

Årets fälttjänstövningar med Södra arméfördelningen voro förlagda till trakten söder om Kristianstad. Bland ackordhästarna vid A. 3 förekom under denna tid ganska talrika fall av smittsam näs- och halskatarr. Denna åkomma var dessutom rätt utbredd bland traktens civila hästar. Möjligheter till smitta voro därför stora. Det dröjde ej heller länge förrän fall av denna åkomma började uppträda bland regementets hästar. Sjukdomen yttrade sig med hosta, varigt näsflöde, hög feber och slapphet. Inga lymfkörtelansvällningar förekommo. Temperaturförhöjningen och näsflödet höll i sig omkr. 8 dagar varefter djuren åter i allmänhet voro återställda. I första hand tycktes yngre hästar utsatta. Vid hemkomsten spred sig sjukdomen till såväl äldre som yngre hästar. Däremot angreps icke någon av de nyinkomna remonterna.

I regel förlöpte sjukdomen utan sviter. Ett fall komplicerades dock av en häftig lungsäcksinflammation, som ej gick att häva, utan hästen dog redan efter några dagars sjukdom.

Under mitten av oktober månad började en ganska besvärlig ringormsepidemi, som ännu vid årets slut ej upphört. Smittan torde hava inkommit med årsremonterna, bland vilka de första sjukdomsfallen uppträdde. Utbrottet inträffade så gott som samtidigt å trenne skvadroner med ett tjugutal fall å vardera. Först vid nyåret upptäcktes några få fall å den återstående skvadronen. Upprepade synnerligen talande fall kunde följas, där smittöverföringen ägt rum medelst ryktdonen. Erfarenheten vid regementet såväl vid denna som föregående epizootier, har tydligt visat, att den mest effektiva motåtgärden för hindrande av ringormens spridning är en genomförd ryktindelnings med ofta åter-

kommande desinfektion av ryktdonen. Så snart verkningara av dylika och andra åtgärder hunnit tränga igenom, var också sjukdomens vidare framfart hejdad. Som desinfektionsmedel för ryktdonen har använts lysollösning. Fuklandet av ryktborstarna skadar dock dessa. Önskvärt vore därför om någon annan tillförlitlig och praktisk metod för dylik desinfektion funnes. En undersökning angående vissa desinficerande gasers inverkan på trichophytonsvamparna skulle måhända kunna lösa denna fråga.

Särskilt vid tiden för regementsmötet och fälttjänstövningarna visa antalen hovinflammationer och hovböldar en anmärkningsvärd stegring. Orsaken här till torde framförallt vara att söka i den ovanligt flitiga omskoning, som måst äga rum av hästarna under månaderna augusti och september beroende på efter varandra följande inspektions-, träningsmarscher och fälttjänstövningar m. m. Somliga hästar hava under denna korta tid måst *nyskos* 3 eller 4 gånger. Det flitiga spikandet i hovarna har givetvis inverkat menligt och predisponerat till inflammationer i dem.

Under fälttjänstövningarna och marscherna i samband därmed förekom ej mindre än 64 fall av visserligen lindrig men likväl besvärande muggsår bland hästarna, sannolikt beroende på att vattning mycket ofta måst ske i vattensamlingar, som hästarna måst vada ned i. Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke bevarandet av hovskäggen fullkomligt oputsade, skulle vara ändamålsenligt för bibehållandet av hästarnas tjänstbarhet under fältförhållanden.

Röntgenapparaten har varit till mycken nytta. Med större förtrogenhet i dess skötsel och användning har även följt en ökad användbarhet av densamma bl. a. vid ställandet av håltdiagnoser o. dyl. Önskvärt vore om någon av regementets veterinärer kunde beredas tillfälle att deltaga i någon av de för röntgenläkare anordnade röntgenkurserna bl. a. i Stockholm, för att sålunda ökad färdighet i utnyttjandet av detta goda, diagnostiska hjälpmedel kunde förvärras.

(Glück.)

Wendes artilleriregemente.

Hälsotillståndet bland stamhästarna har varit synnerligen gott. Av smittsamma sjukdomar har blott ett fall av ringorm förekommit. En stamhäst, som insjuknade i stelkramp, blev efter serumbehandling (antitetanusserum) återställd. Av stamhästarna hava två kasserats för benbrott. Det ena fallet rörde sig om ett 7-årigt sto, som vid en terrängritt fick kronutskottet å h. bak avslaget mot en stengärdesgård och måste efter 6 veckors behandling nedslaktas. Det andra gällde en 4-årig remont, som halkade å stallgolvet och ådrog sig ett bäckenbrott. Remonten stod under behandling i 3 veckor före avlivandet. En kotbensfissur från september 1929 ledde, sedan lidandet övergått i ringkota, till hästens nedslaktning den 26. maj 1930. I lunginflammation insjuknade plötsligt den 27. februari en 18-årig häst å 2. batteriet och självdog följande dag. Obduktionen utvisade lungbrand. Å Rinkaby insjuknade den 17. augusti i kolik en 18-årig vallack å 2. batteriet och avled följande dag i tunntarmsslynga.

Av årets remonter började redan i slutet av september en 4-årig vallack å 8. batteriet att synbarligen avmagra och förlora i kraft; efter en längre tids behandling tillstötte plötsligt lunginflammation den 16. december, då hästen avlivades; obduktionen utvisade »fremdkörperpneumoni».

Bland ackordshästarna utbröt vid ankomsten till Rinkaby i början av juli en kvarkepizooti, varvid 19 hästar insjuknade, av vilka en dog i anasarka och en i hjärtförlamning.

Vid förläggningen i Kristianstad utbröt under regementsmötet en smittsam näs- och halskatarr, som praktiskt taget övergick samtliga ackordhästar, men lämnade stamhästarna nästan alldeles oberörda. Lunginflammation tillstötte i några fall, och två av dessa hästar måste, då lidandet förvärrades, nedslaktas. En ackordhäst har behandlats för ringorm.

Under året hava 24 hästar bränts för sen-, led- och benlidanden.

Hygienien inom batteristallarna har varit god.

(Stålhammar.)

Skånska trängkåren.

Under året ha efter höstens fälttjänstövningar 9 fall av påtagligen smittsam bronchit förekommit, företrädesvis bland de yngre hästarna; samtliga voro av helt lindrig beskaffenhet och, enär de ej voro att betrakta som typisk kvarka, rapporterades de ej av tjänsteförrättande veterinären såsom smittsam sjukdom. Tidigare hava, likaså efter en fälttjänstövning, liknande fall uppträtt massvis bland kårens ackordhästar ett par veckor efter utmönstringen. Det torde här röra sig om den kvarka närstående infektion, som i Tyskland kallas för »smittsam katarr i övre luftvägarna» och som inom armén lär komma att upptagas bland de smittsamma sjukdomar, som äro föremål för åtgärder.

I övrigt har hälsotillståndet bland hästarna varit gott. Största antalet sjukdagar har förorsakats av seninflammationer för vilka 5 bränningar måst företagas.

(Wahlberg.)

Västra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna inom arméfördelningen har under år 1930 varit gott. Av smittsamma sjukdomar har endast ringorm förekommit. Nämn- da sjukdom har under senhösten uppträtt på A. 2 med 10 fall, som dock ha varit av ganska godartad natur. Med sannolikhet synes smittämnet överförs till regementets hästar från någon manöverförläggning. Antalet hovåkom- mor, särskilt hovinflammation, ha reducerats på K. 3, vilket till stor del torde bero på, att under sommar- och höstperioderna på detta regemente i stor ut- sträckning försöksmodellen till ny armésko använts.

Glädjande nog synes intresset för hästdetaljen vid infanteriregementena vara i stigande. Sålunda kan man med tillfredsställelse märka aktningssvärda

strävanden efter uppnåendet av en god hästvård och ett omdömesgillt brukande av hästmaterialet. Delvis torde nog orsaken härtill vara att söka däri, att de hästar, som tilldelats dessa truppförband, under de senaste åren varit av ganska god kvalitet, särskilt vad den så kallade kompanigruppen beträffar, varigenom ridintresset och därmed ridskickligheten höjts. Kvalitén hos de stabshästar, som överflyttats från dressyranstalten, har däremot icke alltid varit god. Sålunda har bl. a. under året I. 15 tilldelats en häst, vilken på grund av »slinger» på detta regemente icke kunnat göra någon tjänst, utan där måst kasseras.

I början av året kunde I. 9 taga sin lilla mycket praktiskt inredda hovslagersmedja i bruk, varigenom ett länge känt behov blivit tillfredsställt.

Till K. 3 ha medel ställts till förfogande för upphuggning av stallgolv.

(Hellgren.)

Livregementets husarer.

Under år 1930 har hälsotillståndet varit gott såväl bland hästarna vid regementet som bland dem inom detsamma uppställda arméfördelningsstaben och officersaspirantskolan tillhöriga.

Några fall av smittsam sjukdom ha icke förekommit.

Inom kategorien avlivade hästar återfinnas tvenne med bäckenbrott uppkomna genom halkning å stallgången samt en med högersidig fullständig bogledsluxation. I det sistnämnda fallet rörde det sig om en äldre pålitlig rekrythäst, som å jämn mark gick i kull på ett obetydligt övningshinder.

En häst avlivades på grund av diagnosen strålbensbrott å fram. Sektionen gav dock ett överraskande resultat i det vargöring påträffades i hovleden och inuti själva hovbenet en tydlig varhåla. Denne, en f. d. K. 4 häst, hade dock icke på de senaste 3 åren haft spiktramp, ja icke ens hovinflammation.

Antalet fall och sjukdagar i hovåkommor ha under året reducerats, särskilt vad hovinflammation beträffar, och måste man nog till stor del söka förklaringen däri, att under sommar- och höstperioden i stor utsträckning försöksmodellen till ny arméhästsko kommit till användning. Den har visat sig vara en god marschsko.

(Hellgren.)

Göta artilleriregemente.

Antalet sjukdagar har underskridit föregående års med c:a 1 000, men procentuellt ha de olika lidandena visat i stort sett samma frekvens som år 1929. Av smittsamma sjukdomar har endast ringorm uppträtt. Den 24. november sjukskrevos på ett batteri 4 och misstänktförklarades 21 hästar. Vid undersökning av regementets samtliga hästar kunde intet ytterligare fall konstateras. Smittämnet visade svag virulens, blott 10 hästar på samma batteri samt en på grannbatteriet ha varit sjukskrivna och inga för tjänsten i sin helhet restriktiva bestämmelser ha måst göras. Vid årsskiftet kvarstodo 3 för ringorm sjukskrivna.

Av de undersökningar, som igångsattes för utrönande av smittans ursprung, framgick att den sannolikt ådragits under fälttjänstövningarna i Dalsland. Vid

behandling har använts glycerinsalicylsyresalva och salicylsprit, men självläkning har i de flesta fall ägt rum.

Att under året inlejning av hästar ej ägt rum har eliminerat en väg för smittsam sjukdoms införande.

Av fodermedlen har havren varit av god kvalitet, men hö och halm av mindre god. Så länge ej i leveranskontraktet stipuleras, att hö och halm skola vara av *prima* beskaffenhet, givas alltid möjligheter åt leverantören att avlämna en enligt bestämmelserna giltig vara, som dock ur resp. närings- och bäddläggningssynpunkt är underhållig.

I många fall beror den dåliga kvalitén på maskinpressningen, som med fullgott materiel ur gamla lager och stackar lyckas förvandla detta till onjutbart hö resp. till för bädd olämplig halm. I den maskinpressade balen finnes i sämsta fall blott decimeterlånga strån och »boss».

På uppdrag av dåvarande reg.-chefen överste Sixten Schmidt verkställdes under januari månad smärre försök med en av honom konstruerad foderautomat. Automaten som endast var avsedd för havrefoder bestod av en med lock försedd c:a 4.3 l. havre rymmande låda av tunn järnplåt, som medelst en bult var fästad i krubbans högra sida med locket i jämnhöjd med krubbkanten och med ett ovalt hål mynnande i krubbans botten. Försöken som blott inriktade sig på spillet av havre utvisade, att en häst utfodrad ur krubba spillde 20 % av sin havreranson, under det att hästen med automat spillde blott 2 %.

Sedan till regementets förfogande ställts medel för inköp av instrument för märkning av hästar medels tatuering å slemhinnan ovan överkäkens framtänder hava försök därmed påbörjats, men har resultat ännu ej hunnit framläggas.

(Widtskiöld.)

Östra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Allmänna hälsotillståndet bland hästarna vid truppförbanden har varit synnerligen gott.

Hästarna ha varit förskonade från infektionssjukdomar av elakartad natur.

I rätt tid inledd serumbehandling mot kvarka synes kunna bryta udden av denna sjukdoms förryckande inverkan på vederbörande truppförbands uppgjorda utbildningsprogram.

I vissa fall är det påtagligt, att ringormssmitta överförts till truppförbanden genom nyanlända remonter, ehuru dessa remonter såväl vid ankomsten till truppförbandet som efter flera månaders vistelse vid detsamma varit symptomfria.

Enbart kortare tids isolering av de nyanlända remonterna synes därför ej vara tillfylles för att skydda truppförbandens övriga hästar mot ringormssmittan.

Det synes mig önskvärt, att truppförbandscheferna medgäves rätt att själva låta anskaffa eller tillverka sådana i sjukvårdsstyrelsens prislista å veterinär-

materiel angivna artiklar, som ur hållbarhets eller annan synpunkt *icke* äro i behov av att omsättas, *när en dylik anskaffning eller tillverkning kan äga rum på ett för kronan ekonomiskt fördelaktigt eller eljest ändamålsenligt sätt.*

För avhjälpande av de brister hos veterinärmaterielen, som påpekats vid fältveterinärmötet 29.—30. augusti 1924 ha under år 1930 inom östra arméfördelningen erforderliga omändringsarbeten påbjudits.

Önskvärt vore att frågan om truppveterinärernas personliga utrustning med veterinärmateriel snart bragtes till lösning.

(Bengtson.)

Svea artilleriregemente.

Anmärkningsvärt är det stora antalet lymfangiter och särskilt den relativt svårartade formen av dem. I flera fall har sjukdomen förlöpt med multipla abscesser. Vid alla fallen har serumbehandling använts. Vidare det osedvanligt stora antal av pododermatiter och hovsprickor, detta icke beroende på eftersatt hovvård, utan fastmer en följd av dels den torra väderleken under sommaren och dels det synnerligen stora utnyttjandet av hästmaterialet.

Angående kvarksjukdomen, vilken sedan den 18. augusti hemsökt regementet, har den 13 sept. rapport avlåtits till sjukvårdsstyrelsen. Av sjukdomen har drabbats 85 hästar. I 8 fall komplicerades förloppet med multipla abscesser. Dessutom i ett fall med anasarka, vilket fall, ehuru synnerligen svårartat, gick till hälsa. Så vitt jag kan finna, har sjukdomsförloppet påverkats synnerligen gynnsamt genom serumbehandling (allt serum från S. V. A.). I detta sammanhang förtjänar påpekas önskvärdheten av att vid epizootier, där serumbehandling i större utsträckning erfordras, åtgärder vidtagas till reducering av kostnaderna för densamma.

(Berg.)

Svea ingenjörkår.

Såväl antalet sjukdomsfall som antalet hästsjukdagar har under året varit något högre än under år 1929.

De från föregående år kvarstående herpesfallen utökades under januari månad med ytterligare 2, men kunde samtliga friskskrivas vid februari månads ingång.

Ett fall av stämbandsförslamning har opererats med gott resultat.

Under fortifikationsofficerarnes tävlingsritter ådrog sig en Ing. 2 tillhörig och vid Ing. 1 uppställd stamhäst ett hovbensbrott. Efter c:a 8 veckors vila kunde hästen hemsändas i betydligt förbättrat tillstånd.

Genom omläggning av hovslagareutbildningen vid armén har kåren kommit i ett ganska bekymmersamt läge med hänsyn till tillgången på hovslagare. Enligt staten förfogar Ing. 1 över 4 hovslagare, men med den nuvarande utbildningstiden kommer kåren endast att disponera tvenne hovslagare under hela den tid, hovslagareskolan pågår. Då man därtill betänker, att en hovslagare är kommenderad till tjänstgöring vid de årligen återkommande vinterövningarna i Norrland, blir situationen ytterligare förvärrad.

I samband härmed tillåter jag mig att fästa uppmärksamheten på önskvärdheten av en mera omfattande utbildning i hästsjukvård vid hovslagarskolan än vad nu synes vara fallet. Enligt min uppfattning böra hovslagare icke blott vara kapabla att utföra ett regelrätt hovbeslag utan även i ganska stor utsträckning kunna handhåva skötseln av sådana sjuka hästar, som äro behäftade med de vanligast förekommande inre och yttre sjukdomarna. Utbildningen i hästsjukvård vid hovslagarskolan bör sålunda bl. a. omfatta deltagande i hästsjukvården vid resp. truppförband, dit skolan är förlagd, i så stor utsträckning som möjligt, något som torde kunna ske utan att utbildningen i hovbeslag därigenom på något sätt behöver bli lidande. Genom ett dylikt arrangemang skulle först och främst hästsjukvården vid truppförbanden bli väsentligt mycket bättre tillgodosedd, men dessutom, något som är av icke mindre vikt, hovslagarna bli avsevärt mycket bättre rustade för utövandet av sitt värv under fältförhållanden. Ty under dylika måste man kunna förutsätta, att hovslagarepersonalen i betydligt mycket större omfattning än vad som är fallet i fred skall kunna handla både självständigt och initiativrikt.

(Carlin.)

Göta ingenjörkår.

Hälsotillståndet bland kårens hästar har under året varit gott.

Ett fall av *ringorm* har behandlats. En kåren tillhörig ackordhäst inmönstrades i augusti och misstänktes vara behäftad med ringorm, vilken diagnos senare fastställdes. Spridning av smitta till andra kårens hästar kunde förhindras.

I hästsjukbeskedet har under rubriken »andra sjukdomar i ögat» upptagits 5 fall, vilka kunna hänföras till den i föregående årsberättelse omnämnda sjukdomen infektiös conjunktivit. Keratit synes icke vara ett för sjukdomen karakteristiskt symtom. I två av de fall, som under året inträffat, har iakttagits, såsom mest framträdande symtom, en utgjutning i främre ögonkammaren med stark conjunktivit utan keratit och med en temperaturstegring intill 38.6, stort allmänbefinnande och tillsynes stor smärta. En tidigt insatt behandling med atropinlösning och blandat sårserum synes snabbt kupera sjukdomen. Inga komplikationer hava iakttagits.

5 ackordhästar hava under året avgått. Därav hava tre »kasserats i vanlig ordning», två för lynnesfel och en för strålbenshåla. Två ackordhästar hava störtat under utackorderingstiden, en för stelkramp och en för benbrott, och hava blivit föremål för skadereglering. Den hästtyp, som numera företrädesvis inköpes såsom ackordhästar, en korsning mellan nordsvensk och ardenner, är för sitt ändamål synnerligen lämplig och av mycket god beskaffenhet men synes på grund av humör och temperament stundom vålla svårigheter hos fodervärden. Två hästar hava, såsom ovan nämnts, sålunda måst kasseras för lynnes- och körfel.

(Johansson.)

Fälttelegrafkåren.

Ringorm förekom vid årsskiftet 1929/1930 hos tvenne hästar tillhörande den å Frösunda förlagda delen av kåren. Ett fall med lindrigt förlopp (12 dagar) tillkom under januari. Den 8. februari kunde sista ringormspatienten vid denna epizooti friskskrivas. Det hade då lyckats att inskränka sjukdomen, som anlände till Ing. 3 i dec. 1929, till 3 fall.

Betydligt värre blev situationen, då den besvärliga åkomsten i mitten av november 1930 ånyo uppenbarade sig. Denna gång i förläggningen på Marieberg. Först sjukanmälades en årsremont. Omedelbar allmän hästinspektion gav vid handen, att fyra av kårens 5 årsremonter voro angripna. Under den närmaste tiden upptäcktes sedan undan för undan fall hos de äldre hästarna. Svampsporererna hade tydligen med filter och ryktodon hunnit spridas allmänt dels bland hästarna på Marieberg och dels genom överflyttning av hästar från Marieberg till Frösunda till sistnämnda ställe. — Sannolikt voro remonterna infekterade vid ankomsten till kåren den 30. aug. Från remontdepån å Herrevadskloster hade meddelats, att ringorm förefanns därstädes, men att den icke förekommit bland hästar i den beteshage, där Ing. 3 tilldelade remonter gått. För säkerhets skull isolerades dessa emellertid omedelbart vid framkomsten till kåren. De fingo till disposition en gammal lada och den stora rastgården å Frösunda och hade särskild skötare. Då under tiden $^{30}/_8$ — $^{27}/_{10}$ inga tecken till ringorm kunnat spåras, överflyttades de till Marieberg sistnämnda datum. Den $^{20}/_{11}$ konstaterades de första ringormsfläckarna. Till årets slut hade sjukdomen lyckats få rotfäste hos 26 hästar, därav 8 tillhörande Frösunda. Som kontingenten å sistnämnda ställe för ridutbildning inomhus är hänvisad till Ing. 1:s ridhus vållar förekomst av smittsam sjukdom å Frösunda större avbräck i utbildningsarbetet än dyliks förefintlighet å Marieberg. Dels med hänsyn härtill, dels med hänsynen till de avsevärt sämre stallförhållandena å Frösunda överflyttades därstädes konstaterade ringormsfall omedelbart till Marieberg. Där hölls till en början av ringorm angripna och friska hästar åtskilda i olika stallavdelningar. Då emellertid dels en effektiv isolering visade sig icke kunna genomföras på grund av en del lokala förhållanden, och dels procenttalet av åkomsten angripna hästar blev så stort, att praktiskt taget all ridutbildning på Marieberg måste inställas, om alla ringormshästarna skulle sjukskrivas och isoleras, beslöts att försöka bekämpa sjukdomen utan att tillgripa dylika för sjukdomens effektiva och snabba bekämpande mest önskvärda åtgärder. Hästarna indelades först i tvenne huvudgrupper: friska och sjuka. De sistnämnda därefter i tvenne underavdelningar, den ena omfattande hästar med ringormsfläckar på ställen, där munderingspersedlar ligga an, den andra de övriga. Hästar tillhörande den förstnämnda av sjukgrupperna sjukskrevos. Dylika tillhörande den andra fingo gå i arbete, men i särskild avdelning. De icke angripna hästarna utgjorde en särskild ridavdelning. Varje grupp uppstallades samlad. Strax före jul syntes sjukdomen hävd, men under mellandagarna fram till årsskiftet uppträdde nya fläckar hos trenne förut behandlade hästar. Det kalla, fuktiga med ineffektiva ventilationsanordningar försedda stallet på Marieberg har varit en i hög grad ogynnsam faktor vid sjukdomens bekämpande.

Kvarka tillfördes kåren omkring mitten av september med en ackordhäst. Då såväl sjukstall som annat för betryggande isolering användbart eller disponiblet stallutrymme saknas, avpolletterades patienten till veterinärhögskolan, där den behandlades med serum. Fallet inträffade vid en med hänsyn till Fälttelegrafkårens deltagande i höstens fälttjänstövningar kritisk tid. Sedan sjukvårdsstyrelsen godkänt förslaget att serumbehandla samtliga hästar, som skulle med till Norrbotten, och lovat bestrida därav föranledda extra kostnader, erhöles dessa serum. Några nya fall av *kvarka* inträffade icke vare sig bland de icke serumbehandlade hästarna tillhörande den hemmavarande styrkan eller bland hästarna tillhörande den i fälttjänstövningarna deltagande delen av kåren. Av dessa sistnämnda insjuknade en i halsinflammation och avpolletterades till etappsjukstallet i Gammelstad. Då hästen vid fälttjänstövningarnas slut icke kunde medfölja sitt truppförband till hemorten, avpolletterades den till garnisonssjukstallet i Boden. Där tillstötte en aspirationspneumoni, och då efter någon tid allt hopp om patientens tillfrisknande syntes uteslutet, avlivades den. Om detta fall skall anses stå i något slags samband med det förut omnämnda kvarkfallet, eller med en del fall av *halskatarr* som förekommit vid kåren, torde vara svårt att avgöra med vissnet. Inalles ha 15 hästar under året varit angripna av sistnämnda sjukdom. Den i Boden avlivade var sjukskriven för *halskatarr* den $\frac{25}{6}$ — $\frac{16}{7}$, men gick därefter i tjänst utan anmärkning. *Halskatarr*-fallen hade en egendomlig karaktär. De uppträdde plötsligt och medförde i regel en initialtemperatur på över 40°. Efter ett halft till ett å två dygn var temperaturen åter normal och sjukdomen hade ett i stort sett godartat förlopp. Flertalet fall tillhörde Frösundaförläggningen.

Tryckskadornas antal har även under år 1930 varit stort. Dock kan en avgjord tendens till minskning spåras beroende därpå, att vederbörande truppbefälhavare numera i regel ägnar större uppmärksamhet åt denna ingalunda oviktiga detalj än förut. Mankamsskyddare och filter under däcklarna äro numera anbefallda enligt k. o. I synnerhet däckelstäderna äro vid Ing. 3 utsatta för tryckskador, vilket sammanhänger med att fordonen till stor del utgöras av kärror. Bruket att sela med filtarna under däcklarna vid sadling har i hög grad bidragit att nedbringa de mera svårartade trycknekrosfallens antal. En överblick över tryckskadornas mängd och i viss mån deras karaktär framgår av nedanstående:

Tryckskador.

	1927	1928	1929	1930
<i>Antal fall per 1000 hästtjänstgöringsdagar:</i>				
bland stam- och ackordhästar	1.0	1.4	1.5	1.1
bland lejda hästar	5.0	7.7	4.2	—
<i>Antal sjukdagar per 1000 hästtjänstgöringsdagar:</i>				
bland stam- och ackordhästar	11.5	13.3	13.9	8.2
bland lejda hästar	2.5	21.7	—	—
Utbetalda ersättningar för tryckskador å lejda hästar, kr.	325	175	20	—

Att tryckskadornas antal i armén skulle i avsevärd utsträckning kunna undvikas om befäl och kuskar i gemen ägde bättre blick för anspänningsfrågor än vad som nu tyvärr är förhållandet torde kunna påstås utan överdrift. Med undantag för kavalleriet är för truppens marschprestationsförmåga och operationsduglighet draghästarnas tillstånd av långt större vikt än ridhästarnas. På denna grund synes önskvärt, att åtminstone de officerare från andra vapenslag än kavalleriet, som kommenderas till Strömsholm, därstädes finge en lika grundlig utbildning i selning och körning som nu i ridning. Skicklighet i löpningsridning hos en eller några av officerarna vid ett truppförband, som går i fält med så gott som endast draghästar, är av intet eller föga värde för detta. Då körutbildning för officerare och underofficerare icke äger rum vid någon arméns tillhörande institution har chefen för Ing. 3 under året utverkat tillstånd att två av vardera kategorien erhålla körutbildning vid Kungl. Hovstallet.

Två störtade hästar under ett år är för ett truppförband med så få hästar som Ing. 3 anmärkningsvärt mycket. Båda voro officershästar och störtade under ryttare.

En acceptabel lösning av *sjukstalls- och skosmedjefrågorna* vid Fälttelegrafkåren inom överskådlig tid förefaller allt mer och mer hopplös. Lokal för hästsjukvård saknas. Av smedjorna saknar den ena belysning. Båda sakna fasta ässjor och äro vintertid i hög grad hälsovådliga för den därstädes arbetande personalen.

På grund av att sjukstall saknas ha en del fall måst överlämnas till veterinärhögskolan. Härvid har behovet av en *Stockholmsgarnisonens hästtransportbil* gjort sig starkt gällande.

Kostnaderna för vården av sjuka hästar på veterinärhögskolan och för de i samband därmed erforderliga transportererna tära synnerligen svårt på kårens truppveterinärvårdsanslag.

(Palm.)

Ridskolan.

Hälsotillståndet kan under året sägas ha varit gott, i det att inga sjukdomar av smittsam natur uppträtt med undantag av ringorm.

Innan de yngre remonterna anlände hit på hösten, hade från remontdepåerna ingått meddelande om ringormssmitta bland depåernas hästar. Remonterna blevo därför omedelbart efter hitkomsten uppstallade i särskilt stall och utfärdades detaljerade föreskrifter i syfte att förhindra smittospridning till övriga hästkategorier. Å ingen av remonterna kunde vid hitkomsten förmärkas minsta tecken till sjukdomen. Först i oktober då remontarbetet kommit i gång och värmebildningen i huden blivit starkare i förening med någon svettbildning samt under påverkan av fuktig och tämligen varm väderlek, började de första symptomen framträda. Samtliga remonter visade sig smittade. Följande åtgärder vidtogos. Arbetet inställdes. Djuren motionerades i rastgård, varjämte, om väderleken var tjanlig — d. v. s. icke regnig eller fuktig, då all utomhusvistelse inställdes — de fingo vistas utomhus större delen av dagen. Samtliga djur klipptes, varefter rykten inställdes. Så småningom, då sjukdomen

ansågs på retur tilläts avtorkning av stöv och damm medelst halmviska under uppsikt. Filtarna sändes för desinfektion till Västerås epidemisjukhus. Alla ryktutensilier undergingo likaledes desinfektion. Tillträde till remontstallet förbjöds utom för skötarepersonal i detta stall för vilken särskilda bestämmelser utfärdats för förhindrande av smittospridning. Efter sjukdomens konstaterande underkastades samtliga övriga hästar en mycket ingående hudundersökning; resultatet blev negativt beträffande i tjänstestallet uppstallade hästar. I skolstallet påträffades däremot fyra hästar, vilka isolerades och ställdes under observation. Även från detta stall blevo därefter samtliga filter insända för desinfektion. Dessa genomgående hudundersökningar upprepades sedermera med kortare mellanrum under en månads tid. Åtgärderna resulterade i att ingen smittspridning ägde rum. Samtliga remonter kunde efter en månad friskskrivas samt tagas i fullt bruk.

Tvenne sårskador ha under året tvingat till avlivning av respektive patienter. I ena fallet rörde det sig om en häst, som under galopparbete råkade trampa på en i jorden nedslagen järnsprint, vilken slogs omkull och med den spetsiga änden inträngde omedelbart ovan kronranden å ena bakbenet. En flegmon utbildades med smältningshårdar i sträcksenan, varefter lidandet övergrep på kronleden. I andra fallet råkade en häst under jakt rusa mot ett taggtrådsstängsel, varvid hela muskulaturen å båda underarmarna helt avfläddes från benet.

(Waxberg.)

Norra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Inspektioner av veterinärvården hava av mig i vanlig ordning verkställt och förefanns vid dessa icke anledning till allvarligare erinringar.

Hälsotillståndet bland hästarna vid arméfördelningens truppförband har under året i stort sett varit gott.

Av smittsamma sjukdomar hava å A.4 förekommit infektiös anämi (två fall) och kvarka (två fall).

Antalet sjukdagar är icke obetydligt större än föregående år med ökning å samtliga truppslag. Sjukdagar på 100 hästtjänstgöringsdagar hava utgjort 7.2, vilken siffra överstiger motsvarande medelsiffra för hela armén under år 1929.

Nämnda förhållande torde beträffande infanteriet delvis få tillskrivas mindre god beskaffenhet hos en del av de hästar, vilka som kompanihästar överförts till detta truppslag. Erfarenheten visar, att, även om dessa hästar vid företagen besiktning före skedd överföring icke äro behäftade med åkommor, som utesluta deras användbarhet under ett par år, de ändrade förhållanden, under vilka de komma, dock hava en mindre gynnsam inverkan på deras hållbarhet. Det vore önskvärt, om tilldelning av kompanihästar till infanteriet skedde på ett ändamålsenligare sätt, än nu är fallet.

På kavalleriet och artilleriet föreligga stora svårigheter för en tillfredsställande hästvård, stallkötsel och motionering av hästarna med nuvarande ringa personaltillgång under tiden oktober—april. Att denna bristande träning av hästarna nedsätter deras motståndskraft och hållbarhet, är otvivelaktigt. I Norrland förlagda truppförband äro i nämnda avseende sämre ställda än övriga, då någon utackordering av hästar från dessa icke är möjlig.

(Morén.)

Norrlands dragonregemente.

Hästvården har varit god. Oerhörda svårigheter hava dock även i år förelagat vid regementet i detta hänseende. Under en stor del av året, från repetitionsövningarnas slut och till i april finnas inga andra värnpliktiga i tjänstgöring än ett fåtal ersättningsreservister, i genomsnitt 40 st. varav följer, att så gott som all hästvård måste ombesörjas av den av sitt skolarbete strängt upptagna stampersonalen. Skulle exempelvis någon smittsam hudsjukdom utbryta vid regementet under denna tidsperiod, då hästvården komme att kräva avsevärt mera tid och folk bliva kanske svårigheterna oöverstigliga och till stort men för det mest väsentliga i militärtjänsten — utbildningen av hästar och folk. Det är därför att hoppas, att K. arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse måtte kunna utverka, att ett större antal ersättningsreservister måtte bliva regementet tilldelade under sagda tidsperiod. Hästvården är särskilt betungande vid regementet därigenom, att så gott som inga möjligheter häruppe förefinnas för utackordering av stamhästar. Exempelvis hade K. 1 under år 1930 ungefär 50 stamhästar utackorderade.

En för hästvården synnerligen gagnarlig åtgärd har regementschefen vidtagit i det att systematisk hårdning av hästarna påbörjats kombinerad med motionering. Större delen av hästarna vid kavalleriet kunna i genomsnitt säkerligen icke komma i åtnjutande av motion under ryttare mer än 1 à 2 timmar per dag. Under dygnets övriga del hava hästarna varit hänvisade till sina spiltor. Hårdningen har tillgått så, att alla hästar stått bundna ute i ringar på ungefär 30 stycken, sammankopplade med grimskäften, häst intill häst; inuti ringen står en karl som vakt. Man skulle kunna tro att hästarna vid 20—30 köldgrader skulle frysa och bliva oroliga. Så har emellertid ingalunda varit fallet. Hårdningen påbörjades på hösten och även under de kallaste dagarna hava de stått stilla. Efter det att en grupp stått bunden på detta vis en timme hava de allra flesta släppts i rastgården och fått röra sig fritt under en timme. Några olägenheter i form av stegrad frekvens av skador hava alls icke uppträtt, snarare tvärtom. Under för mycket stillastående i stallen uppstå säkerligen mera skador å djuren. Ovanstående åtgärder äro ägnade att förbättra hästarnas allmänkondition och verkar givetvis gynnsamt på matsmältningen och andra kroppens funktioner. Vid kyla ovana hästar bliva som bekant oroliga i bivackerna under kallare årstiden och sparka härvid varandra. Vid bivack under gångna vintern kunde man iakttaga en avsevärd skillnad mot förut, hästarna stodo trots ungefär 30 graders kyla stilla och lugnt och inga »bivackskador» uppstodo å desamma.

3 hästar hava behandlats för nymfomani. Å två utfördes ovariectomi, å den ena av dem dessutom clitorisamputation. Behandlingen av dessa båda ledde till mycket gott resultat. Å den tredje hästen gjordes clitorisamputation. Stoet led av en kronisk livmoderinfektion, som icke ville giva med sig. Livmodern var vid och slapp, livmodermunnen vidöppen. Dessa omständigheter lade hinder i vägen för ovariectomi. Hästen kasserades.

Av hästsjukbeskedet framgår, att två hästägare erhållit ersättning för tryckskador. Att icke flera dylika skador uppstått beror främst på, att för de fåtaliga inledda hästarna i skvadronsförråden befintliga förbättrade seldon, som annars användas i inre tjänsten, togos i bruk samt att ett mycket berömvärt arbete nedlagts vid tillpassningen av seldonen. Kavalleriets modell av seldon är så underhållig, att det under fältförhållanden säkerligen kommer att uppstå många skador å hästarna i lok- och däckelstäder samt i manken. Dessa benhårda, korta lokor äro ingalunda lämpliga. Säkerligen använda icke stor procent hästägare i vårt land dylika av så låg kvalité. Häruppe i Västerbotten har jag icke sett någon av denna typ. Om de lokor som användas för arbetshästar i civilt bruk icke äro försedda med lösa bossor, hava de i allmänhet en lösare stoppning — genomgående är den stoppade ytan större, lokorna större och bredare. Det säger sig självt, att hästar vana därvid icke kunna hålla under fältstrapatser med arméns modell. Konstruktionen av armémoddellens däcklar, förenade med varandra, som de äro, medelst ett kort stycke läder, är så svag att kritiken ger sig själv. Givetvis böra däcklarna vara förenade medelst en järnbåge, vars ändstycken äro rörliga mot desamma.

Under november förekommo ett ganska stort antal fall av kolik; mer än 50 % av alla kolikfall under året uppträdde under denna tid. Denna omständighet visade sig bero på utfodring med »sjuk» havre.

Snart nog efter det utfodringen med denna havre påbörjats syntes kolikfallens antal avsevärt stegras. Ävensom meddelas det då och då, att hästar icke åto havren, detta utan att påvisbara sjukdomssymtom, vilka kunna förklara minskad foderlust, kunde påvisas. Vid besiktning framgick det utan svårighet, att det icke heller var så underligt, att havren var mindre aptitlig för djuren. Den visade sig hava en unken, om mögel påminnande lukt. Gott om döda korn, bemängda med mögel, iakttogos. Om det också härvid tydligt framgick, att havren måste vara ganska olämplig såsom fodermedel åt hästar och säkerligen hade ett lågt näringsvärde, ansåg jag mig dock icke utan fortsatt utfodring och därigenom eventuellt förvärvade erfarenheter kunna föreslå ett avstängande av utfodring med densamma. Detta särskilt som regementet tillställts partiet från ett av arméns centrala förråd, och efter vad jag då förmodade havren noggrant undersökts av fackmän före avsändandet hit och befunnits duglig till hästfoder.

Utfodringen fortsattes, hästarna syntes så småningom vänja sig vid att äta den dåliga havren. Kolikfallens frekvens höll sig dock hög. Vad som emellertid längre fram gjorde mig betänksam var, att det iaktogs, att många hästar började kasta vatten i långt större mängd än vanligt (typiska symtom på mögeltoxinens inverkan på njurarna). Ävensom var det mot slutet av december

icke svårt att märka, att hästarnas hull i allmänhet sjunkit ganska avsevärt under tiden för utfodringen med den ifrågavarande havren. Försök gjordes med uppblandning av den sjuka havren med lika delar frisk. Senare måste dock regementschefen avstänga utfodring med densamma.

Vid undersökningen av havren med blotta ögat ser densamma icke så dålig ut. Under passering av renings- och luftningsanordningarna i förrådet har givetvis mögelbildningen och bakteriekulturerna på skalens utsida bortnötts till stor del. Å skalens insidor fanns emellertid mycket kvar och den värdefullaste delen av havrekornen, kärnorna, hava i stor utsträckning tagit skada. En undersökning med lupp gav snart nog upplysning härom.

Vid färgning av avskrap från skadade korn kunde iakttagas talrikt med kocker, enstaka och i diploform.

Sjukdomen hos havren var enligt min åsikt — grundad på erfarenhet från min tjänstetid vid Karlsborgs garnison — gammal. Sannolikt hade den uppträtt redan under första delen av lagringen, kanske förut, och bruka dylika förändringar uppstå då alltför fuktig havre icke kunnat erhålla tillräcklig behandling med varmluftstork.

Med önskvärd tydlighet framgick det att havren var skadlig för hästarna. Med den låga havrerationen har det icke varit att vänta, att några svårare akuta förgiftningssymtom skulle uppträda. Däremot kan man mycket väl tänka sig, att mera kroniska sjukdomar i inre organ skulle hava uppstått på grund av utfodring av dylik havre. Det är att hoppas, att så icke skett, åtminstone icke i någon större utsträckning.

Det återstående havrepartiet, omkring 90 000 kg. har kasserats. Dess näringsvärde var säkerligen starkt nedsatt. Efter de approximativa beräkningar, jag kunnat göra, uppgick det säkerligen icke till 50 à 60 % av frisk havres.
(Åstrand.)

Norrlands artilleriregemente.

Hälsotillståndet kan betecknas som gott. På 126 141 hästtjänstgöringsdagar komma 8 534 sjukdagar, motsvarande 6.7 sjukdagar på 100 hästtjänstgöringsdagar, vilken siffra något överstiger motsvarande medelsiffra för hela armén under år 1929. En icke obetydlig ökning av sjukdagarna har dock ägt rum jämfört med föregående år.

Den ringa tillgången på personal under en stor del av året omöjliggör en tillfredsställande hästvård och stallkötsel samt hästarnas erforderliga motionering, varför dessa, då de under övriga delen av året sättas i fullt arbete, icke besitta önskvärd träning och kondition utan lättare utsättas för åkommor av skilda slag.

Någon möjlighet till utackordering av stamhästar under vinterperioden finnes icke.

Av smittsamma sjukdomar hava förekommit infektiös anämi (2 fall å ackordhästar) och kvarka (2 fall å lejda hästar).

(Morén.)

Övre Norrlands trupper.

Stabsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna vid i Boden förlagda truppförband har i stort sett varit gott under år 1930.

Antalet sjukdagar på 100 hästtjänstgöringsdagar utgjorde 7.2. Motsvarande siffra föregående år var 6.8.

Vid Bodenskvadronen inträffade i januari 2 fall av lungröta.

Av övriga infektionssjukdomar inträffade under vinterfälttjänstövningarna ett fall av kvarka bland de inkallade ackordhästarna vid I. 19.

Under året avslutades den hovslagarskola, som för första gången inom garnisonen pågått under vinterhalvåret. Vintern 1929/1930 var här ovanligt mild, och endast 2 fall av förkylningssjukdomar inträffade bland eleverna.

Hästtransportkärran har under året försetts med bilhjul, och kan därigenom utnyttjas bättre, då större hastighet vid bogsering av densamma med lastbil är möjlig.

(Ringberg.)

Krigsskolan.

Vid årsskiftet 1929/1930 fanns på Karlberg en för ringorm sjukskriven häst. Denna kunde friskskrivas den 23 jan. Den 13 mars anlände från Gudhems remontdepå en till egen tjänstehäst uttagen remont, som vid ankomsten till Krigsskolan befanns behäftad med löss. Utöver dessa två fall hava icke några smittsamma åkommor uppträtt under året. En tilldelad tjänstehäst har själv dött utan föregående sjukdomstecken. Hästen störtade plötsligt under officer, som red i skritt på landsväg. Av obduktion och mikroskopisk undersökning framgick att dödsorsaken var hjärtförlamning, och att hästen haft en ganska utvecklad myocardit. Några tecken till att den ej varit fullt frisk hade icke tidigare iakttagits av vare sig ryttare eller skötare.

(Palm.)

Remontdepåerna.

Gudhem.

Hälsotillståndet bland depåns remonter har under år 1930 i allmänhet varit gott. Som av sammandraget framgår har under året en 3-årig remont avlidit i tarmvred. Denne remont hade radikalopererats för krubbitning. Kort efter operationen, som förlöpte normalt, föredde hästen koliksymtom. En befarad tarmomvridning kunde icke genom rektalundersökning påvisas, vilket också under obduktionen fick sin förklaring, då tarmomvridningen — vänstra grovtarmslägena — befann sig strax bakom mellangärdet. Tvenne remonter, en av 1929 och en av 1930 års inköp, ha avlivats på grund av resp. skenbens- och underarmsbrott.

Även under detta år kunde man ju, då kvarkan var gängse i landet, befara, att denna sjukdom skulle uppträda under betesgången bland de på skilda tider

och från olika orter anläandande nyinköpta remonterna. Så blev också fallet. Sjukdomen uppträdde inom kort — den 26 juni — och gick över huvudparten av denna remontkategori. Inalles ha 164 fall inträffat, varav intet med dödlig utgång. Sjukdomen, som närmare redogjorts för i en skrivelse av den 31 okt. 1930, kan sägas ha haft ett gynnsamt förlopp, och endast 5 hästar ha behövt ställas på sjukstall. Dock äro sjukdagar antecknade för hela den tid, som hästarna företett sjukdomssymtom.

Ringorm av tämligen godartad natur har under året uppträtt i 32 fall.

(Hellgren.)

Herrevadskloster.

Omedelbart efter årsremonternas ankomst utbröt kvarka bland dessa. Den spred sig mycket snabbt och var i det hela taget godartad. Ett fall gick till mors med en barnhuvudstor abscess i bukhålan, därjämte funnos även andra i brösthålan. Anmärkningsvärt var, att i ett flertal fall bölder förefunnos i flank- och knälymfkörtlar endast å den vänstra sidan. Skulle brännstämpeln å låret ha någon inverkan härvidlag? Inalles insjuknade 112 stycken med 1,632 sjukdagar.

Den strax efter midsommaren årligen återkommande febersjukdomen skördade i år endast 4 fall, men därav blev dock ett dödsfall beroende på kvarstående infektion med *bact. viscos. equi*. Denna egendomliga sjukdom, vars identitet är svår att fastställa, påminner närmast om Influenta erysipelatosi och har under flera år förekommit å depån. Under de senare åren synes den minska i intensitet, 15 fall år 1928, 8 år 1929 och endast 4 fall 1930.

Ett lika tråkigt som egendomligt olycksfall inträffade, då en del remonter släpptes den 17 maj, i det att en flock i full fart kolliderade med en annan flock och flera stycken hästar föllo omkull. Samtliga utom en reste sig omedelbart utan skada. Denne senare måste föras å en »släpa» till stallet, varefter konstaterades en ansvällning å bog och hals. Fallet ledde till förblödning efter ett par timmar. Vid sektionen påvisades, att *A. axillaris* blivit avsliten.

(Breide.)

Herrevadskloster, dressyranstalten.

Några av de på hösten inköpta remonter, som omedelbart blivit tilldelade dressyranstalten, angreps av kvarka. Samtliga höstköphästar hade omedelbart efter sin ankomst blivit behandlade med kvarkserum, som beretts av bakteriestammarna från sommarens epizooti. Något mer än hälften insjuknade dock i kvarka, men sjukdomsförloppet var betydligt mildare än under sommarepizootin, vilket väl torde tillskrivas serumbehandlingen, vilken upprepats med 10 dagars mellanrum. Övriga hästar, 54 stycken, stående i samma stall, insjuknade ej. De flesta av dessa ha haft kvarka å depån och övriga säkerligen före sin ankomst. Detta synes mig bevisa, att förvärvat immunitet verkligen finnes och synes mig jäva den moderna tyska uppfattningen därom. Jag har visserligen sett en och annan kvarkabscess å äldre hästar utan att det dock stört deras allmänbefinnande och torde ej vara att räkna med i praktiken.

(Breide.)

H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar.

Sjukligheten. Medeltalet av arméns hästar¹ har under året uppgått till ca 5 750 [5 800], däri medräknade egna tjänstehästar, stambästar och ett mindre antal ackordhästar. Antalet nyinsjuknade uppgick till över 8 800 och sjuklighetsprocenten var 7·2 d. v. s. 415 [nära 400] hästar hade varje dag av året varit sjukskrivna. De vapenslag (frånsett skolor), som varit svårast utsatta, voro artilleriet och ingenjörtrupperna med 8·1 %, därefter trängen med 7·7, kavalleriet 6·6 samt infanteriet 6·2. Bland enskilda truppförband har Norrlands trängkår högsta siffran (12·0) samt därefter Smålands arméartillerireg. (10·2). Närmare specifikation lämnas i Tab. 18.

Den vanligaste orsaken till sjukskrivning har varit sår, kross- och tryckskador med tillsammans nära 2 900 sjukdomsfall och nära 35 000 vård-dagar, hovinflammation och seninflammation. Det dagliga medeltalet hästar, som av olika orsaker icke kunnat tagas i bruk, har varit för sår 64, tryckskada 14 och krosskada 18 eller sammanlagt 96 hästar, för seninflammation och -bristning 67, ledvrickning 30, hovspricka och hovinflammation 18. Se för övrigt närmare i Tab. 19.

I Tab. D. är gjord en sammanställning av vissa vanliga och för truppförbandens tjänsteduglighet betydelsefulla sjukdomar bland hästarna vid de beridna truppförbanden. Siffrorna angiva antalet fall beräknat pr 100 hästar.

Av tabellen framgår, att trängen och artilleriet äro mest utsatta för de här ifrågakommande sjukdomarna. Sålunda är antalet fall procentuellt sett högst vid trängen beträffande inflammation i senor och senskidor, ledåkommor (inkl. spatt) samt hovspricka, vid artilleriet beträffande krosskada och sår, lymfangit, kolik samt mugg, vid ingenjörtrupperna beträffande tryckskador; kavalleriet visar för året i fråga om strålbenshålt och beninflammation högsta siffrorna, men i övrigt beträffande flera av dessa sjukdomar de lägsta talen.

De olika truppförbanden hava emellertid stora variationer att uppvisa. Anmärkningsvärt höga siffror förekomma beträffande lymfangit vid Smålands arméartillerireg. (12·5) och Norrlands trängkår (11·3), kolik vid Smålands arméartillerireg. (11·1) och Gotlands artillerikår (10·3), remonthålt vid Gotlands artillerikår (9·2), Svea trängkår (7·2) och Fälttelegrafkåren (7·1), inflammation i senor och senskidor vid Göta trängkår (29·5) och Skånska trängkåren (29·0), ledåkommor (utom spatt) vid Svea ingenjörkår (40·8) och Göta artilleriregemente (37·0), krosskada och sår vid Fälttelegrafkåren (85·7) och Göta artilleriregemente (69·5), tryckskada vid Fälttelegrafkåren (51·2), hovspricka vid Fälttelegrafkåren (14·3) och Norrlands dragonregemente i Umeå (11·0) samt hovinflammation, hovböld m. m. vid Svea artillerireg. (20·7), Norrlands dragonreg. i Umeå (18·4) och Norrlands artilleriregemente (17·6).

¹ Erhålles på det sättet, att antalet hästtjänstgöringsdagar divideras med 365.

Å remontdepåerna insjuknade under året 647 hästar, varav 276 i kvarka samt över 200 i hudsjukdomar.

Sjukvårdskostnader. Tabblån över kostnader för truppveterinärvården (Tab. 17) företer stora variationer med avseende på kostnaden pr häst och dag. Gränserna äro med bortseende från vissa skolor 8·40 öre för Svea livgarde, som hade stora kostnader för materiel för skoning och 1·41 öre för Upplands regemente.

Ovanstående belopp kunna ej läggas till grund för ett allsidigt bedömande av truppveterinärvårdsanslagets handhavande, då alltför många faktorer härvid inverka.

Kostnaderna avse räkenskapsåret $\frac{1}{7}$ 1929— $\frac{30}{6}$ 1930.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1929—30 juni 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Kostnad pr man och dag i öre									
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Södra arméfördelningen.												
Norra skånska infanteriregementet	188 171	4 104.10	0.37	0.12	0.76	0.12	0.66	0.02	0.11	—	0.02	2.18
Södra skånska infanteriregementet	184 897	5 969.47	0.35	0.09	0.72	0.68	0.72	0.51	0.11	—	0.05	3.23
Kronobergs regemente	176 388	7 209.09	0.92	0.20	1.29	0.11	0.56	0.54	0.17	0.29	0.01	4.09
Kronobergs regts det. i Karlskrona	119 661	3 870.77	0.23	0.11	0.36	0.58	1.06	0.78	0.67	—	0.04	3.23
Hallands regemente	167 009	4 853.43	0.52	0.11	0.69	0.23	0.90	0.37	0.07	—	0.02	2.91
Skånska kavalleriregementet	140 146	3 776.62	0.46	0.04	0.76	0.07	0.71	0.56	0.08	—	0.01	2.69
Wendes artilleriregemente	178 496	5 813.88	0.74	0.15	0.68	0.37	0.57	0.67	0.06	—	0.02	3.26
Skånska trängkåren	79 263	5 067.78	0.06	0.80	2.44	0.61	0.75	1.26	0.13	—	0.34	6.39
Västra arméfördelningen.												
Skaraborgs regemente	194 135	5 068.06	0.72	0.43	0.52	0.34	0.57	—	0.02	—	0.01	2.61
Älvsborgs regemente	221 969	9 446.67	2.26	0.10	0.66	0.05	0.70	0.41	0.07	—	—	4.25
Bohusläns regemente	182 751	5 580.72	1.43	0.24	0.78	0.13	0.37	0.06	0.03	—	0.01	3.05
Värmlands regemente	161 319	4 509.61	0.42	0.40	0.27	0.19	0.94	0.44	0.12	0.01	0.01	2.80
Livregementets husarer	152 170	4 049.06	0.77	0.16	0.48	0.51	0.52	—	0.03	—	0.19	2.66
Göta artilleriregemente	166 768	6 451.45	0.57	0.25	0.56	1.55	0.48	0.31	0.10	—	0.05	3.87
Karlsborgs artilleriregemente	117 141	4 267.43	1.17	0.34	0.26	0.25	0.65	0.77	0.16	—	0.04	3.64
Göta trängkår	82 586	5 939.15	0.87	3.20	0.97	0.44	0.43	1.07	0.16	—	0.05	7.19
Andra intendenturkomp.	27 846	579.55	0.88	0.06	0.11	0.14	0.85	—	0.01	—	0.03	2.08
Östra arméfördelningen.												
Svea livgarde	426 354	10 875.08	0.05	0.06	0.44	1.41	0.39	—	0.03	0.02	0.03	2.43
Göta livgarde	116 375	5 644.84	0.58	0.33	0.81	0.75	1.13	0.82	0.40	—	0.03	4.85
Livregementets grenadjärer	221 811	6 999.42	1.17	0.27	0.75	0.08	0.36	0.46	0.05	—	0.01	3.15
Upplands regemente	340 530	9 339.77	0.64	0.20	0.93	0.10	0.42	0.12	0.11	—	0.22	2.74
Södermanlands regemente	194 022	6 349.06	0.64	0.29	0.43	0.86	0.71	0.66	0.15	—	0.03	3.27
Livgrenadjärregementet	252 115	32 050.68	2.06	1.36	2.06	3.09	3.21	0.69	0.03	—	0.21	12.71
Jönköp.-Kalmar regte f gaden	211 136	29 358.80	3.31	1.24	2.95	1.53	3.24	0.47	0.23	—	0.93	13.90
Livregementet till häst	154 769	4 432.47	0.01	0.12	0.45	1.54	0.62	0.03	0.06	0.03	—	2.86
Svea artilleriregemente	202 702	5 843.29	0.08	0.01	0.33	1.77	0.56	0.08	0.04	—	0.01	2.88
Smålands arméartilleriregemente	205 312	5 753.84	0.44	0.23	0.53	0.32	0.45	0.53	0.22	—	0.08	2.80
Svea ingenjörkår	163 026	7 548.37	0.52	0.04	0.76	2.40	0.61	0.01	0.23	0.01	0.05	4.63
Göta ingenjörkår	102 580	2 322.54	0.30	0.07	0.09	0.79	0.94	—	0.08	—	—	2.27
Fälttelegrafkåren	123 344	5 902.10	0.24	0.08	1.37	1.94	0.70	—	0.15	0.02	0.09	4.59
Svea trängkår	107 972	3 935.50	0.62	0.92	0.34	1.13	0.50	0.02	0.11	—	—	3.64

¹ I kostnaderna ingå vårdagar för civila patienter, för vilka anslaget erhåller ersättning.

TAB. 1 (forts.). UTGIFTER FÖR TRUPPSJUKVÅRDEN 1 JULI 1929—30 JUNI 1930. 47

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr man och dag i öre									
			Nyskaffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Krigsskolan	53 487	1 176.03	0.41	0.14	0.40	0.53	0.45	0.04	—	—	0.23	2.20
Infanteriskjutskolan	46 811	747.24	0.46	0.01	0.35	0.17	0.56	—	—	0.01	0.04	1.60
Ridskolan	13 461	843.95	—	—	—	0.87	4.60	0.08	0.36	—	0.36	6.27
Norra arméfördelningen.												
Dalregementet	182 468	6 236.12	0.51	0.31	1.25	0.07	0.77	0.41	0.09	—	0.01	3.42
Hälsinge regemente	184 279	7 906.98	1.43	0.52	0.71	0.55	0.44	0.42	0.13	—	0.09	4.29
Jämtlands fältjägarregemente	169 643	7 743.84	1.25	0.55	0.45	0.19	1.03	0.95	0.11	—	0.03	4.56
Västernorrlands regemente	159 492	24 022.43	2.57	1.54	4.91	0.29	4.54	0.46	0.11	—	0.64	15.06
Norrlands drägonregemente	130 916	4 192.67	0.45	0.12	0.83	0.34	0.35	0.88	0.15	—	0.07	3.20
Norrlands artilleriregemente	165 315	5 099.09	0.85	0.47	0.42	0.54	0.65	0.04	0.12	—	—	3.09
Norrlands trängkår	80 294	4 923.30	0.75	0.61	1.93	0.86	0.59	1.07	0.26	—	0.06	6.13
Övre Norrlands trupper.												
Västerbottens regemente	182 185	6 618.43	2.17	0.26	0.50	0.19	0.34	—	0.16	—	0.01	3.63
Norrbottens artillerikår	83 832	4 156.25	0.38	0.01	0.61	2.90	0.85	—	0.09	—	0.12	4.96
Tredje intendenturkomp.	28 159	1 343.71	—	—	0.17	4.20	0.40	—	—	—	—	4.77
Bodens fästning.												
Norrbottens regemente	289 104	14 600.93	0.34	0.05	0.17	4.01	0.44	—	0.04	—	—	5.05
Bodens artilleriregemente	154 564	8 905.99	0.95	0.18	0.17	3.72	0.52	—	0.22	—	—	5.76
Bodens ingenjörkår	114 836	7 494.03	0.31	0.35	0.96	3.83	0.44	—	0.59	—	0.04	6.52
Gotlands trupper.												
Gotlands infanterikår	145 789	8 052.26	2.16	0.19	0.36	0.76	0.89	0.76	0.27	—	0.13	5.52
Gotlands artillerikår	63 464	1 794.43	0.22	0.05	0.45	1.29	0.58	—	0.16	—	0.08	2.88

¹ I kostnaderna ingå vård dagar för civila patienter, för vilka anslaget erhåller ersättning

Tab. 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna av värnpliktiga år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
O m r å d e n	Summa prövade	Icke inskrivna			Inskrivna							På 100 prövade		
		H	A	S:a	Studenter och likställda	Övriga värnpliktiga			S:a	Ej inskrivna	Inskrivna	I allt		
						Vapenföra							Ej va- penf.	
					E	F	C	F	E	D	B			
20-åriga	53 512	4 482	4 965	9 447	905	194	21 935	11 604	7 251	2 176	44 065	17·7	82·8	100·0
Södra arméfördelningsområdet	11 853	910	1 054	1 964	194	44	5 068	2 024	1 708	351	9 389	17·3	82·7	100·0
Östra ,	18 821	1 583	1 676	3 259	420	96	7 621	3 709	2 879	837	15 562	17·3	82·7	100·0
Västra ,	10 420	777	992	1 769	167	20	4 850	2 210	1 013	391	8 651	17·0	83·0	100·0
Norra ,	8 658	641	784	1 425	94	22	2 566	2 963	1 169	419	7 233	16·5	83·5	100·0
Övre Norrlands militärområde	3 845	568	442	1 010	26	10	1 513	678	442	166	2 835	26·3	73·7	100·0
Gotlands militärområde	415	3	17	20	4	2	317	20	40	12	395	4·8	95·2	100·0
Överåriga.	7 116	1 145	1 180	2 275	79	60	842	1 583	1 492	785	4 841	32·0	68·0	100·0
Södra arméfördelningsområdet	1 282	177	201	378	23	9	197	283	289	103	904	29·5	70·5	100·0
Östra ,	2 542	406	429	835	37	33	270	491	588	288	1 707	32·8	67·2	100·0
Västra ,	1 506	209	230	439	15	10	179	392	281	190	1 067	29·2	70·8	100·0
Norra ,	1 022	173	144	317	1	6	79	273	204	142	705	31·0	69·0	100·0
Övre Norrlands militärområde	734	179	123	302	3	2	109	138	119	61	432	41·1	58·9	100·0
Gotlands militärområde	30	1	3	4	—	—	8	6	11	1	26	13·3	86·7	100·0
Underåriga.	638	2	—	2	373	8	233	21	1	—	636	0·3	99·7	100·0
Södra arméfördelningsområdet	160	—	—	—	94	—	61	5	—	—	160	—	100·0	100·0
Östra ,	265	—	—	—	152	1	108	3	1	—	265	—	100·0	100·0
Västra ,	109	2	—	2	62	3	40	2	—	—	107	1·8	98·2	100·0
Norra ,	86	—	—	—	51	4	20	11	—	—	86	—	100·0	100·0
Övre Norrlands militärområde	15	—	—	—	11	—	4	—	—	—	15	—	100·0	100·0
Gotlands militärområde	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	100·0	100·0
Sammandrag.	61 266	5 629	6 095	11 724	1 857	262	28 010	13 208	8 744	2 961	49 542	19·1	80·9	100·0
Södra arméfördelningsområdet	12 795	1 087	1 255	2 342	311	53	5 326	2 312	1 997	454	10 453	18·8	81·7	100·0
Östra ,	21 628	1 989	2 105	4 094	609	130	7 999	4 203	3 468	1 125	17 534	18·9	81·1	100·0
Västra ,	12 035	988	1 222	2 210	244	33	5 069	2 604	1 294	581	9 825	18·4	81·6	100·0
Norra ,	9 766	814	928	1 742	146	32	2 665	3 247	1 373	561	8 024	17·8	82·2	100·0
Övre Norrlands militärområde	4 594	747	565	1 312	40	12	1 626	816	561	227	3 282	28·6	71·4	100·0
Gotlands militärområde	448	4	20	24	7	2	325	26	51	13	424	5·4	94·6	100·0

Anm. Rörande gruppernas omfattning se textavd. sid. 18. — Beträffande ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden, se Tab. 6 a.

Tab. 3 a. Kassationsorsaker hos 20-åriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- ning pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar	Övriga infek- tionssjukdomar	Ännesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom	Nervsyste- mets sjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bansystemets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Synster	S u m m a	
		allmän svaghet	Övriga bildningsfel					i nervsystemet	Fallandesot		Dörsamhet	Övrigt o. övriga öronsjukdomar									
Malmöhus södra inskr:sområde	2 543	4	4	2	18	1	5	21	6	12	13	—	9	48	6	4	8	50	1	1	213
Malmöhus norra	2 637	3	1	1	32	4	6	21	4	12	9	1	8	71	11	1	6	27	—	1	219
Hallands	2 725	11	1	—	29	2	1	17	8	21	8	—	12	82	16	6	9	44	2	—	280
Kronobergs	3 448	4	3	4	51	5	2	56	5	13	12	2	6	94	10	1	8	71	2	4	353
Norra Smålands	3 144	—	2	4	21	3	4	33	7	11	10	1	5	44	14	4	7	76	2	—	248
Östergötlands	2 832	5	3	4	35	1	4	29	9	8	9	2	3	53	7	5	3	61	4	2	247
Örebro	2 691	3	2	1	33	4	2	24	13	6	7	3	3	43	9	2	6	46	—	—	207
Södermanlands	2 368	7	2	2	38	8	7	20	5	11	9	—	10	41	11	8	4	71	1	1	256
Stockholms	5 330	14	2	1	93	7	8	36	7	23	17	3	9	189	31	14	17	91	5	1	568
Uppsala	2 456	—	—	3	28	2	3	15	4	5	6	2	3	49	3	—	1	21	5	—	150
Västgöta-Bohus	3 015	3	—	2	59	1	2	29	11	11	12	2	5	61	10	3	20	65	3	2	301
Älvsborgs	2 778	1	—	5	35	3	1	17	6	14	13	1	4	96	5	3	4	50	—	—	258
Skaraborgs	2 160	6	1	3	17	2	3	22	4	5	7	1	1	100	8	4	3	45	5	—	237
Värmlands	2 467	4	—	2	22	1	2	23	3	7	5	3	5	78	4	—	2	33	2	—	196
Kopparbergs	2 069	1	—	2	29	—	—	22	4	4	6	1	4	23	7	—	2	28	—	1	185
Gävleborgs	2 041	1	2	3	38	4	7	10	3	10	9	—	4	70	16	—	5	37	—	2	221
Jämtlands	2 390	7	4	3	44	4	2	30	6	10	7	1	6	54	16	2	6	43	—	—	245
Västernorrlands	2 158	—	—	7	41	—	2	12	4	9	12	1	—	60	12	2	—	20	—	1	188
Västerbottens	1 926	7	—	1	43	1	3	15	4	8	7	—	5	26	13	1	—	35	2	1	171
Norrbottnens	1 919	9	2	2	79	3	1	15	2	9	26	2	12	43	16	3	6	37	—	2	271
Gotlands	415	1	2	—	2	1	—	2	1	—	1	—	2	—	—	—	—	3	—	—	17
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	11 353	22	9	7	130	12	14	115	23	58	42	3	35	295	43	12	31	192	5	6	1 054
Östra	18 821	29	11	15	248	25	28	157	45	64	58	8	33	419	75	33	38	366	20	4	1 676
Västra	10 420	14	1	12	133	7	8	91	24	37	37	7	15	335	27	10	29	193	10	2	992
Norra	8 658	9	6	15	152	8	11	74	17	33	34	3	14	207	51	5	13	128	—	4	784
Övre Norrlands militärområde	3 845	16	2	3	122	4	4	30	6	17	33	2	17	69	29	4	6	72	3	—	442
Gotlands militärområde . . .	415	1	2	—	2	1	—	2	1	—	1	—	2	—	2	—	—	3	—	—	17
Samma	53 512	91	31	52	787	57	65	469	116	209	205	23	116	1 325	227	64	117	954	38	19	4 965
Frikallade i varje grupp																					
på 100 av samtl. kasserade		1.88	0.62	1.05	15.85	1.15	1.31	9.45	2.34	4.21	4.13	0.46	2.34	26.69	4.57	1.29	2.36	19.21	0.76	0.38	100.00
på 1 000 „																					

Tab. 3 b. Kassationsorsaker hos överåriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- nings- pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Övriga bilningsfel	Otillräcklig kroppslängd	Infektions- sjukdomar Tuberkel- sjukdom.	Övriga infek- tionsjukdomar	Amnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnesjukdom	Nervsystemets sjukd. Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet	Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar Dörrhult Dörrhult o. övr. öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matförsärgs- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Sinnes- sjukd.	Summa	
Malmöhus södra inskr.sområde	274	7	2	2	3	—	—	6	2	2	1	—	2	2	1	—	4	—	—	86	
Malmöhus norra	258	2	2	—	2	1	—	2	—	—	—	—	4	3	3	—	3	—	—	29	
Hallands	274	10	—	—	3	—	—	5	1	1	—	—	10	1	—	1	1	—	—	35	
Kronobergs	476	8	4	—	28	—	—	8	—	—	4	—	34	6	—	3	4	1	—	101	
Norra Smålands	603	4	—	—	5	2	2	8	3	5	—	—	49	5	4	3	2	2	—	96	
Östergötlands	333	4	—	—	7	—	1	7	3	—	1	—	16	2	1	1	1	—	—	44	
Örebro	368	8	—	—	8	1	—	6	1	1	—	—	13	3	1	1	4	2	—	51	
Södermanlands	262	3	1	—	12	2	3	4	1	4	—	—	10	4	6	1	7	1	—	59	
Stockholms	677	27	1	—	34	5	3	14	1	2	4	—	34	9	6	1	13	1	—	157	
Uppsala	299	—	—	—	1	—	—	5	4	4	—	—	3	1	—	—	4	—	—	22	
Västgöta-Bohus	304	5	—	—	11	—	2	12	2	6	2	—	8	3	3	4	7	1	—	66	
Älvsborgs	547	—	—	—	14	—	—	8	—	3	1	—	23	1	3	2	5	—	—	61	
Skaraborgs	269	4	—	—	6	—	—	5	2	3	—	—	25	—	—	1	1	—	—	48	
Värmlands	386	3	1	—	10	1	—	1	1	1	—	—	25	4	—	2	4	1	—	55	
Kopparbergs	161	2	3	—	4	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	14	
Gävleborgs	151	1	—	—	4	—	2	—	—	1	2	—	10	1	—	2	2	—	—	25	
Jämtlands	350	5	1	1	5	2	1	6	1	2	—	—	8	2	—	1	4	—	—	40	
Västernorrlands	360	4	—	—	14	4	1	1	2	2	—	—	23	4	1	—	8	—	—	65	
Västerbottens	357	8	1	—	10	3	2	4	2	4	2	—	13	6	—	—	2	—	—	58	
Norrbottnens	377	2	3	—	20	1	1	3	—	2	4	—	16	4	2	1	4	—	1	65	
Gotlands	30	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningssområdet	1282	27	8	2	36	1	—	21	3	5	8	—	7	12	4	4	12	—	1	201	
Östra	2542	46	2	—	67	10	9	44	13	16	5	6	125	24	18	6	31	5	2	429	
Västra	1506	12	1	—	41	1	2	26	5	13	3	1	81	8	6	9	17	2	1	230	
Norra	1022	12	4	1	27	6	4														

Tab. 3 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna 1930.

Inskrivningsområden	20-åriga					Överåriga				
	Vid förtäring pröva	Förenad l. otill- räcklig kropp- utveckling	Tillfällig sjukd. l. svaghet efter överstämmande sjukd.	Andra orsaker	Summa	Vid förtäring pröva	Förenad l. otill- räcklig kropp- utveckling	Tillfällig sjukd. l. svaghet efter överstämmande sjukd.	Andra orsaker	Summa
Malmöhus södra	2 543	133	56	13	202	274	24	11	4	39
Malmöhus norra	2 637	94	114	5	213	258	14	29	1	44
Hallands	2 725	159	35	18	212	274	33	14	2	49
Kronobergs	3 448	126	117	40	283	476	20	22	3	45
Norra Smålands	3 144	209	111	69	389	603	59	74	32	165
Östergötlands	2 832	86	72	1	159	333	7	19	3	29
Örebro	2 691	133	109	8	250	368	27	34	1	62
Södermanlands	2 368	79	59	9	147	262	11	20	1	32
Stockholms	5 330	226	195	40	461	677	31	26	6	63
Uppsala	2 456	106	51	20	177	299	29	20	6	55
Västgöta-Bohus	3 015	95	36	13	144	304	7	10	6	23
Älvsborgs	2 778	84	57	29	170	547	32	10	18	60
Skaraborgs	2 160	103	53	88	244	269	27	17	17	61
Värmlands	2 467	112	53	54	219	386	32	13	20	65
Kopparbergs	2 069	45	68	16	129	161	19	6	3	28
Gävleborgs	2 041	45	14	6	65	151	—	2	4	6
Jämtlands	2 390	128	68	25	221	350	22	13	10	45
Västernorrlands	2 158	94	50	82	226	360	37	13	44	94
Västerbottens	1 926	136	110	18	264	357	58	30	4	92
Norrbottnens	1 919	177	87	40	304	377	64	13	10	87
Gotlands	415	1	2	—	3	30	—	1	—	1
<i>Sammandrag.</i>										
Södra arméfördelningsomr. .	11 353	512	322	76	910	1 282	91	76	10	177
Östra ,	18 821	839	597	147	1 583	2 542	164	193	49	406
Västra ,	10 420	394	199	184	777	1 506	98	50	61	209
Norra ,	8 658	312	200	129	641	1 022	78	34	61	173
Övre Norrlands militäromr. .	3 845	313	197	58	568	734	122	43	14	179
Gotlands militärområde . .	415	1	2	—	3	30	—	1	—	1
Summa	53 512	2 371	1 517	594	4 482	7 116	553	397	195	1 145
<i>Tillfälligt odugliga till krigstjänst i varje grupp.</i>										
på 100 av samtliga . . .		52.90	33.85	13.25	100.00		48.80	34.67	17.03	100.00
på 1 000 prövade		44.81	28.85	11.10	83.76		77.71	55.79	27.41	160.91

Tab. 4 a. Sjukdomar och bildningsfel hos 20-åriga värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
Inskrivningsområden	Vid förtäring pröfade	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Övriga bildningsfel Ötillräcklig kroppslängd Fortfarande	Infektions- sjukdomar Tuberkel- sjukdomar	Övriga infek- tionssjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnesjukdomar	Nervsystemets sjukd.	Övriga sjukd. i nervsystemet	Fallandesort	Öronsjuk- domar Dövhed o. övr. öronsjukdomar	Dörsamhet	Ögonsjukdomar	Cirkulationsorgansens sjukdomar	Andningsorgansens sjukdomar	Matsmättnings- organsens sjukdomar	Urin- och köns- organsens sjukdomar	Benstytemens och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svalster	Summa	
Malmöhus södra inskr:sområde	2 543	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	13	—	18	1	5	6	28	—	—	84	
Malmöhus norra	2 637	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	7	14	—	16	8	7	4	28	—	—	97	
Hallands	2 725	7	—	1	4	—	—	—	—	—	—	4	8	—	15	9	3	1	15	5	—	77	
Kronobergs	3 448	4	3	2	4	—	—	—	—	—	—	6	17	—	42	6	7	6	10	23	2	137	
Norra Smålands	3 144	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	5	7	—	23	7	5	4	3	24	4	86	
Östergötlands	2 832	16	1	—	1	—	—	—	—	—	—	8	12	—	27	5	8	4	4	23	3	120	
Örebro	2 691	9	—	2	2	—	—	—	—	—	—	8	11	—	20	17	14	5	5	53	7	164	
Södermanlands	2 368	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	6	19	—	24	23	12	9	4	59	5	167	
Stockholms	5 330	3	1	—	24	—	—	—	—	—	—	7	12	—	49	34	28	12	4	85	6	274	
Uppsala	2 456	1	2	—	7	—	—	—	—	—	—	5	14	—	10	15	11	9	3	39	5	122	
Västgöta-Bohus	3 015	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	2	6	—	25	3	9	2	—	9	1	66	
Älvsborgs	2 778	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	10	17	—	16	16	18	5	5	53	5	163	
Skaraborgs	2 160	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	6	—	12	2	4	1	2	13	2	49	
Värmlands	2 467	13	1	2	9	—	—	—	—	—	—	4	14	—	19	23	8	—	5	32	1	133	
Kopparbergs	2 069	1	—	—	11	—	—	—	—	—	—	8	4	—	25	2	11	1	3	13	1	86	
Gävleborgs	2 041	3	1	1	13	—	—	—	—	—	—	12	16	—	40	4	20	4	8	32	—	158	
Jämtlands	2 390	3	—	—	9	—	—	—	—	—	—	5	13	—	23	8	14	6	9	37	3	132	
Västernorrlands	2 158	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	7	—	19	—	3	1	10	17	2	65	
Västerbottens	1 926	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	2	12	—	24	3	6	2	5	12	2	75	
Norrbottnens	1 919	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	6	—	30	5	5	6	10	26	1	101	
Gotlands	415	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	4	—	1	14	
Sammandrag.																							
Södra arméfördelningsområdet	11 353	20	3	3	11	8	—	—	—	—	—	19	52	—	91	24	22	13	21	94	12	2	395
Östra	18 821	31	6	3	36	13	5	—	—	—	—	39	75	—	153	101	78	43	23	283	30	14	933
Västra	10 420	15	1	4	24	11	—	—	—	—	—	21	43	—	72	44	39	8	12	107	9	1	411
Norra	8 658	9	1	2	35	7	1	1	—	—	—	26	40	—	107	14	48	12	30	99	6	3	441
Övre Norrlands militärområde	3 845	3	—	—	8	3	—	—	—	—	—	6	18	—	54	8	11	8	15	38	3	1	176
Gotlands militärområde	415	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	4	—	1	14	
Summa	53 512	80	11	12	114	43	7	1	—	114	228	—	478	191	199	84	101	625	60	22	2 370		
Icke vapenföra i varje grupp																							
på 100 av samtliga		3.38	0.46	0.51	4.81	1.81	0.30	0.04	—	4.81	9.62	—	20.17	8.06	8.40	3.54	4.26	26.37	2.53	0.93	100.00		
på 1000 pröfade		1.50	0.21	0.22	2.13	0.80	0.13	0.02	—	2.13	4.26	—	8.93	3.57	3.72	1.57	1.89	11.68	1.12	0.41	44.29		

Tab. 4 b. Sjukdomar och bildningsfel hos *överåriga* värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förtäring prövade	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar	Amnesomställnings- och blodsjukdomar	Slutesjukdomar	Nervsyste- mets sjukd.	Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matvärmnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemens och led- gångarnas sjukd.	Sjukd. i hud, bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Summa			
		Övriga bildningsfel	Ötillfäktlig kroppslängd						Dövhed o. övr. öronsjukdomar	Dövstumhet											
Malmöhus södra inskr.sområde	274	4	2	—	1	—	—	—	—	3	—	—	2	1	—	—	—	—	—	19	
Malmöhus norra ,	258	3	2	1	—	—	—	—	—	3	1	—	2	1	1	2	—	—	—	23	
Hallands ,	274	3	1	—	2	1	—	—	—	1	1	—	2	4	1	1	—	—	—	20	
Kronobergs ,	476	15	4	—	—	—	—	—	—	2	2	—	5	5	4	3	3	1	—	50	
Norra Smålands ,	603	8	4	—	1	1	1	—	—	4	1	—	6	1	4	1	2	—	—	43	
Östergötlands ,	333	15	1	—	1	—	—	—	—	2	2	—	2	1	4	1	7	1	—	39	
Örebro ,	368	35	5	—	1	2	—	—	—	2	1	—	3	3	4	4	13	1	—	82	
Södermanlands ,	262	7	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	3	3	10	1	8	1	—	44	
Stockholms ,	677	19	5	—	5	2	1	—	—	3	6	—	6	9	8	3	10	—	—	88	
Uppsala ,	299	2	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	3	1	3	6	—	1	25	
Västgöta-Bohus ,	304	2	2	—	2	—	2	—	—	1	1	—	1	2	1	—	4	—	—	18	
Älvsborgs ,	547	20	1	1	9	2	—	—	—	5	3	—	4	18	10	4	3	1	—	97	
Skaraborgs ,	269	3	2	—	1	—	—	—	—	3	—	—	5	2	4	—	1	—	—	21	
Värmlands ,	386	15	2	—	4	3	—	—	—	3	—	—	2	13	4	3	12	2	1	64	
Kopparbergs ,	161	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	3	4	1	1	—	—	15	
Gävleborgs ,	151	10	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	3	5	—	2	36	
Jämtlands ,	350	30	1	—	—	2	—	—	—	4	1	—	5	2	7	4	3	11	1	71	
Västernorrlands ,	360	4	—	—	3	—	—	—	—	3	1	—	2	8	1	1	2	1	—	26	
Västerbottens ,	357	5	6	—	—	—	—	—	—	3	2	—	2	2	3	1	4	—	—	30	
Norrbottnens ,	377	1	2	—	3	1	—	—	—	—	1	—	5	—	—	7	6	—	—	33	
Gotlands ,	30	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet .	1 282	25	9	1	3	1	—	—	—	8	4	—	11	12	9	6	6	14	2	1	112
Östra ,	2 542	86	17	—	9	5	2	—	—	15	11	—	15	35	20	35	14	53	3	1	321
Västra ,	1 506	40	7	1	16	5	2	—	—	12	4	—	7	36	18	12	3	33	3	1	200
Norra ,	1 022	44	6	—	8	2	—	—	—	7	2	—	11	9	23	9	4	19	1	3	148
Övre Norrlands militärområde	734	6	8	—	3	1	—	—	—	3	3	—	7	—	3	10	5	10	2	2	63
Gotlands militärområde . . .	30	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Summa	7 116	202	47	2	39	14	4	—	—	45	24	—	51	92	73	72	32	129	11	8	845
Icke vapenföra i varje grupp																					
på 100 av samtliga		23.91	5.56	0.24	4.61	1.66	0.47	—	—	5.32	2.84	—	6.03	10.89	8.64	8.52	3.79	15.27	1.30	0.95	100.00
på 1 000 prövade		28.39	6.60	0.28	5.48	1.97	0.56	—	—	6.82	3.87	—	7.17	12.93	10.26	10.12	4.60	18.13	1.55	1.12	118.75

Tab. 5. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp D, vid besiktningarna år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28		
Inskrivningsområden	20-åriga														Överåriga														
	allmän svaghet	fortfarande	otillräcklig kroppslängd	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulations-organens sjukd.	Andnings-organens sjukd.	Matsmältning-organens sjukd.	Urin- och köns-organens sjukd.	Bensytis, led- och gängs sjukd.	Sjukd. i hud, lymfkörtlar	Svulster	Övr. sjukdomar	Summa	allmän svaghet	fortfarande	otillräcklig kroppslängd	Nervsystemets sjukd.	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulations-organens sjukd.	Matsmältning-organens sjukd.	Urin- o. köns-organens sjukd.	Bensytis, led- och gängs sjukd.	Hudsjukd. etc.	Övr. sjukdomar	Summa	
Malmöhus södra i. o.	15	—	—	6	44	14	24	4	10	5	295	5	—	12	424	39	3	—	4	—	3	4	—	19	1	—	1	74	
Malmöhus norra	10	—	—	8	49	24	77	2	18	1	224	17	7	12	439	17	5	—	2	—	5	3	—	18	—	—	—	52	
Hallands	28	—	—	4	47	15	130	—	11	7	111	1	—	—	354	18	1	—	1	—	24	—	9	—	—	—	—	56	
Kronobergs	21	4	15	45	17	92	—	3	5	5	270	10	4	—	491	28	1	3	10	2	14	11	37	1	—	—	—	107	
Norra Smålands	2	—	4	50	6	116	—	—	—	14	175	6	13	—	386	18	2	—	2	—	34	8	—	37	—	3	—	101	
Östergötlands	23	1	7	66	15	49	1	3	12	174	7	19	—	—	377	40	1	—	6	2	5	8	—	11	4	1	1	80	
Örebro	4	1	6	55	9	102	4	4	5	263	12	15	1	—	486	18	3	—	4	1	10	7	—	25	3	2	—	73	
Södermanlands	9	—	2	43	8	59	—	—	—	228	4	4	3	1	372	27	1	1	2	2	10	4	—	19	—	—	—	66	
Stockholms	17	—	13	108	44	159	5	12	22	493	18	5	—	—	896	72	2	2	11	3	27	11	2	51	3	—	4	188	
Uppsala	1	—	2	54	20	52	—	23	13	178	17	2	—	—	362	26	—	—	6	1	10	4	2	29	1	1	—	80	
Västgöta-Bohus	3	1	5	60	14	52	—	15	14	64	3	—	1	—	234	10	2	1	6	7	3	4	—	5	1	—	2	40	
Älvsborgs	7	1	2	67	17	32	5	2	7	142	5	—	—	—	287	23	3	3	8	3	24	5	1	34	—	1	5	107	
Skaraborgs	2	—	3	58	6	25	—	—	2	14	73	3	2	—	188	16	1	—	5	1	14	5	2	9	—	—	—	53	
Värmlands	34	—	4	60	10	51	—	4	1	128	7	5	—	—	304	30	—	—	14	2	11	2	3	16	1	2	—	81	
Kopparbergs	—	1	8	37	6	41	5	8	1	116	5	25	—	—	253	8	—	—	4	1	5	3	1	10	—	2	—	84	
Gävleborgs	44	—	5	87	10	24	6	26	2	133	5	50	—	—	394	15	—	2	5	—	2	7	—	9	—	—	—	43	
Jämtlands	3	—	2	61	8	21	—	34	4	101	9	11	—	—	254	13	—	1	5	—	2	8	—	14	—	3	—	48	
Västernorrlands	14	—	1	46	4	29	—	—	1	2	151	3	17	—	268	16	—	—	2	2	16	3	—	37	2	—	1	79	
Västerbottens	2	—	3	79	9	25	—	16	11	110	—	—	13	—	260	10	6	2	13	3	6	9	—	1	18	—	2	69	
Norrbottens	2	1	1	46	4	20	—	8	1	96	1	2	—	—	182	7	2	—	10	1	6	—	—	19	2	1	2	50	
Gotlands	1	—	—	15	1	3	—	1	2	—	13	4	—	—	40	2	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	11	
Sammandrag.																													
Södra armé:somr. . .	74	4	33	185	70	323	9	44	18	900	33	11	14	—	1708	102	10	4	17	4	46	18	2	83	2	—	1	289	
Östra	56	2	34	376	102	537	12	52	73	1511	64	58	4	2	2879	201	9	3	37	9	96	42	6	162	11	7	5	588	
Västra	46	2	14	245	47	160	7	23	36	407	18	7	1	—	1013	79	6	4	33	13	52	16	6	64	2	3	1	281	
Norra	61	1	16	231	28	115	11	71	9	501	22	103	—	—	1169	52	—	3	16	3	25	21	3	70	2	8	1	204	
Övre Norrlands m. o.	4	1	4	125	13	45	2	24	12	206	1	2	13	—	442	17	8	2	23	4	12	9	1	37	2	1	3	119	
Gotlands m. o. . . .	1	—	—	15	1	3	—	1	2	—	13	4	—	—	40	2	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	11
Summa	242	10	101	1177	261	1183	42	216	148	3538	142	181	10	—	7251	453	33	16	127	33	281	114	18	416	19	19	18	1492	
I varje grupp på																													
100 av samtliga	3.34	0.14	1.39	16.23	3.60	16.81	0.58	2.98	2.04	48.79	1.96	2.50	0.14	—	100.00	30.86	2.21	1.07	8.51	2.21	15.48	7.64	1.21	27.88	1.28	1.28	0.87	100.00	
1000 prövade . . .	4.52	0.19	1.89	21.99	4.88	22.1	0.78	4.04	2.76	66.12	2.65	3.38	0.19	—	135.50	63.66	4.64	2.24	17.85	4.64	32.46	16.02	2.53	58.46	2.67	2.67	1.88	209.67	

¹ Övriga bildningsfel. — ² Andningsorg:s sjukdomar. — ³ Sinnessjukdom. — ⁴ Därav övriga bildningsfel 1, sinnessjukdom 1. — ⁵ Övriga bildningsfel 1, andningsorg:s sjukdomar 1.

Anm. Tabellen omfattar 20-åriga och överåriga. — Rörande antalet vid besiktning prövade se Tab. 4 a, resp. 4 b.

Tab. 6 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden inom olika inskrivningsområden år 1930.

Inskrivningsområden	Hänförda till grupp A						Hänförda till grupp B och C					
	Inskrivna nedan angivna år före redovisningsåret											
	1.	2.	3.	4.	5—o	Summa	1.	2.	3.	4.	5—o	Summa
Malmöhus södra . .	22	42	9	9	38	120	3	4	2	2	3	14
Malmöhus norra . .	29	53	13	13	31	139	1	5	1	1	3	11
Hallands	28	44	13	6	28	119	2	1	—	1	—	4
Kronobergs	36	67	24	17	42	186	1	5	1	1	1	9
Norra Smålands . .	21	57	19	12	16	125	—	4	3	1	3	11
Östergötlands . . .	31	47	8	5	20	111	4	5	—	2	3	14
Örebro	27	50	11	7	15	110	1	5	3	1	2	12
Södermanlands . . .	23	50	14	11	11	109	2	1	1	—	—	4
Stockholms	53	95	56	42	121	367	3	9	—	2	4	18
Uppsala	10	34	12	8	19	83	—	6	1	1	—	8
Västgöta-Bohus . .	41	76	29	16	50	212	3	4	1	—	—	8
Älvsborgs	15	31	19	8	14	87	2	3	1	2	—	8
Skaraborgs	10	54	11	9	17	101	—	—	—	—	2	2
Värmlands	14	63	23	8	29	137	7	3	2	1	—	13
Kopparbergs	15	33	14	8	18	88	—	4	2	1	—	7
Gävleborgs	14	50	17	9	14	104	1	1	1	—	4	7
Jämtlands	17	51	14	9	39	130	1	6	1	—	1	9
Västernorrlands . .	24	45	32	13	14	128	1	2	1	1	1	6
Västerbottens . . .	14	39	22	7	20	102	1	—	3	1	—	5
Norrbottnens	20	45	15	1	17	98	1	1	—	1	—	3
Gotlands	3	12	—	3	5	23	—	—	1	1	—	2
Sammandrag.												
Södra arméfördelningso mrådet	115	206	59	45	139	564	7	15	4	5	7	38
Östra arméfördelningso mrådet	165	333	120	85	202	905	10	30	8	7	12	67
Västra arméfördelningso mrådet	80	224	82	41	110	537	12	10	4	3	2	31
Norra arméfördelningso mrådet	70	179	77	39	85	450	3	13	5	2	6	29
Övre Norrlands militäro mråde	34	84	37	8	37	200	2	1	3	2	—	8
Gotlands militäro mråde	3	12	—	3	5	23	—	—	1	1	—	2
Summa	467	1 088	375	221	578	2 679	84	69	25	20	27	175

Tab. 6 b. Kassationsorsaker hos *förut inskrivna* värnpliktiga (grupp A) under år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom	Nervsystemets sjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältning- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Ben- och led- sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Synster	Summa		
	allmän svaghet	Ötillräcklig kroppslängd	Övriga bildningsfel	Övriga infektions- sjukdomar	Tuberkel- sjukdom	Övr. sjukd. i nervsystemet	Fallandeosot	Dövt o. övr. öronsjukdomar	Dövt o. övr. öronsjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar	Övriga infektions- sjukdomar
Malmöhus södra inskr.sområde	2	—	—	14	7	3	10	2	11	2	—	2	36	8	6	5	10	2	—	120
Malmöhus norra	2	—	—	16	3	3	25	7	8	4	—	8	22	12	10	4	14	1	—	139
Hallands	4	—	—	16	9	1	11	1	18	—	—	4	23	9	9	3	10	—	1	119
Kronobergs	2	—	—	57	4	2	37	—	14	5	3	23	12	8	6	13	—	—	—	186
Norra Smålands	4	—	—	25	7	5	10	2	12	1	—	4	19	11	14	1	7	2	1	125
Östergötlands	4	—	—	29	3	—	11	1	8	3	3	13	10	14	—	10	2	—	—	111
Örebro	2	—	—	11	5	7	12	4	8	2	—	1	15	7	15	8	13	—	—	110
Södermanlands	1	—	—	21	12	4	8	1	9	3	—	2	10	7	11	11	9	—	—	109
Stockholms	7	—	—	77	7	4	33	6	41	4	—	8	56	21	42	20	36	5	—	367
Uppsala	3	—	—	19	4	1	8	1	7	—	—	12	6	9	6	7	—	—	—	83
Västgöta-Bohus	1	—	—	50	7	4	18	3	23	2	—	3	35	21	15	5	20	5	—	212
Älvsborgs	3	—	—	31	1	—	7	1	6	1	—	1	16	6	6	2	5	1	—	87
Skaraborgs	—	—	—	17	4	3	16	1	13	2	—	2	21	4	7	4	5	2	—	101
Värmlands	1	—	—	42	1	1	11	—	7	—	—	3	33	15	7	5	10	1	—	137
Kopparbergs	—	—	—	19	1	2	9	1	2	5	—	3	16	11	7	2	9	1	—	88
Gävleborgs	3	—	—	26	2	1	13	2	11	1	—	2	14	15	6	1	7	—	—	104
Jämtlands	2	—	—	35	2	1	17	—	8	2	—	1	11	25	4	4	17	1	—	130
Västernorrlands	1	—	—	25	6	2	9	3	15	3	—	1	19	16	6	8	14	—	—	128
Västerbottens	—	—	—	29	2	1	15	1	4	2	—	1	17	14	9	2	5	—	—	102
Norrbottens	2	—	—	39	4	—	10	2	6	4	—	—	11	6	5	3	1	—	—	98
Gotlands	—	—	—	6	2	—	1	—	2	1	—	1	—	4	3	1	—	1	—	23
<i>Sammandrag.</i>																				
Södra arméfördelningsområdet	10	—	—	103	23	9	83	10	51	11	—	17	104	41	33	18	47	3	1	564
Östra	21	—	—	182	38	21	82	15	85	13	—	18	125	62	105	46	82	9	1	905
Västra	5	—	—	140	13	8	52	5	49	5	—	9	105	46	35	16	40	9	—	587
Norra	6	—	—	105	11	6	48	5	36	11	—	7	60	67	23	15	47	2	—	450
Övre Norrlands militärområde	2	—	—	68	6	1	25	3	10	6	—	1	28	20	14	7	8	1	—	200
Gotlands militärområde	—	—	—	6	2	—	1	—	2	1	—	1	—	4	1	3	1	—	1	23
Summa	44	—	—	604	93	45	291	39	233	47	—	53	422	240	211	105	225	24	3	2 679
<i>Frikallade i varje grupp på 100 av samtl. kasserade</i>																				
	1.64	—	—	22.54	3.47	1.68	10.86	1.46	8.70	1.75	—	1.98	15.75	8.96	7.88	3.92	8.40	0.90	0.11	100.00

Tab. 6 c. Sjukdomar och bildningsfel hos *föret inskrivna* värnpliktiga (grupp B och C) under år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Ötillräcklig kroppslängd	Övriga bildningsfel	Infektions- sjukdomar		Amnesomärknings- blodsjukdomar	Sinnessjukdom.	Nervsystemets sjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matmalnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Svulster	Summa
				Tuberkulos- sjukdomar	Övriga infek- tions- sjukdomar			Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet		Döfhet o. övr. öronsjukdomar	Döfstämhet								
Malmöhus södra inskr.sområde	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	5	1	2	—	—	14
Malmöhus norra	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	11
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
Kronobergs	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	9
Norra Smålands	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	11
Östergötlands	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	3	—	4	—	—	14
Örebro	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—	5	—	—	12
Södermanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	4
Stockholms	5	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	1	—	6	—	—	18
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	8
Västgöta-Bohus	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	8
Älvsborgs	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	2	—	1	1	—	—	—	8
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
Värmlands	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	1	1	1	—	1	3	—	—	13
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	1	2	—	1	—	—	7
Gävleborgs	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	2	—	—	7
Jämtlands	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	2	1	—	1	—	—	9
Västerorrlands	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	4	—	—	6
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3
Norrbottnens	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5
Gotlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2
Sammandrag.																				
Södra arméfördelningsområdet	1	—	—	1	2	—	—	—	3	2	—	4	5	4	6	2	8	—	—	38
Östra	7	—	—	2	3	—	—	—	9	—	—	2	8	2	10	—	23	1	—	67
Västra	—	1	—	5	3	—	—	—	4	2	—	3	4	1	2	3	3	—	—	31
Norra	—	—	—	1	1	1	—	—	3	4	—	1	1	4	5	—	8	—	—	29
Övre Norrlands militärområde	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	—	2	—	—	8
Gotlands militärområde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2
Summa	8	1	—	9	10	1	—	—	19	8	—	18	18	13	24	5	45	1	—	175
Uttagna i varje grupp																				
på 100 av samtliga	4.57	0.57	—	5.14	5.71	0.57	—	—	10.86	4.57	—	7.43	10.29	7.43	13.71	2.86	25.72	0.57	—	100.00

vid arméns truppförband år 1930.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarligg. till 1931	Sjukdagens antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	& militär-sjukhus	& civilt sjukhus	Summa	Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Ödugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda				
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December											
107	143	435	92	107	70	540	665	18	1 223	1 193	28	1	1	7 654	3.46	
58	55	143	32	45	32	167	376	24	567	549	17	—	1	4 024	2.56	
68	79	211	67	72	65	182	809	10	1 001	981	12	1	7	8 168	6.18	
39	20	53	6	7	1	9	271	3	283	273	9	1	—	2 705	2.71	
76	84	169	40	104	44	408	342	14	764	736	14	—	14	5 442	3.29	
33	22	24	16	31	25	52	286	7	345	339	3	—	3	3 259	2.39	
45	40	56	31	21	14	—	436	15	451	448	2	—	1	3 523	2.10	
2	6	10	4	—	—	—	53	1	54	54	—	—	—	490	2.93	
20	25	57	6	8	8	31	206	6	243	238	5	—	—	1 987	2.56	
448	474	1 158	204	395	259	1 389	3 444	98	4 931	4 811	90	3	27	37 252	3.17	
87	261	131	36	51	77	32	845	24	901	888	7	2	4	5 845	3.38	
80	124	272	57	80	29	275	685	23	983	967	16	—	—	5 447	2.51	
65	95	179	51	38	29	8	693	15	716	705	9	—	2	5 454	2.89	
29	61	126	35	52	32	95	411	23	529	516	11	—	2	3 822	2.36	
50	48	117	25	55	26	41	505	23	569	561	5	2	1	5 555	3.70	
63	50	54	35	34	41	145	488	26	659	652	3	—	4	4 782	2.88	
25	17	40	23	6	13	1	266	3	270	264	4	—	2	1 863	1.64	
40	126	81	28	45	18	79	439	3	521	515	2	1	3	3 814	4.75	
13	10	21	10	6	4	1	112	—	113	112	1	—	—	544	1.97	
452	792	1 021	300	367	269	677	4 444	140	5 261	5 180	58	5	18	37 126	2.91	
137	174	320	120	147	87	837	662	—	1 499	1 455	40	—	4	9 907	4.01	
108	47	79	72	92	46	505	387	1	893	874	11	—	8	6 879	5.26	
23	11	59	12	4	8	12	239	1	252	244	3	1	4	1 929	1.72	
174	144	336	103	86	65	475	709	15	1 199	1 182	13	—	4	6 458	2.98	
179	170	463	105	149	125	995	728	17	1 740	1 697	42	—	1	10 734	4.84	
194	151	435	114	85	54	769	745	18	1 532	1 512	14	3	3	9 600	4.95	
214	112	405	114	100	54	836	681	22	1 539	1 520	15	1	3	10 920	4.58	
180	134	329	122	102	62	142	1 116	46	1 304	1 276	21	2	5	10 249	5.13	
64	33	63	40	46	44	109	545	4	658	622	15	1	20	6 417	3.95	
64	45	88	59	60	24	108	548	1	657	642	11	2	2	5 330	2.75	
92	55	102	30	47	37	206	605	16	827	798	21	2	6	6 720	3.65	
45	—	—	—	—	—	56	55	1	112	108	4	—	—	709	—	
65	86	147	78	41	35	490	429	4	923	899	14	2	8	8 029	5.73	
13	12	32	14	2	2	93	13	—	106	103	3	—	—	1 026	5.00	
34	24	47	26	21	15	25	285	13	323	314	5	1	3	3 060	2.96	
30	48	69	30	48	29	103	443	4	550	542	1	1	6	4 658	3.59	

6 = 3 + 7 t. o. m. 18 = kol. 19 t. o. m. 21 = kol. 22 = kol. 33 t. o. m. 26. — ² Kristianstad. — ³ Ystad.
 derhållsdagar inräknade i siffran för Smålands arméart.-reg.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Truppförband och förläggningsort	Sammanlagda an- talet tjänstgörings- dagar	Kvarligg. från 1929	Under året									
			Ålder			Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	
			Under 20 år	20—25 år	Över 25 år							
17 Svea trängkår (Örebro)	102 573	—	21	402	12	15	21	36	29	54	37	
18 Intendenturkompaniet i Stockholm	48 430	—	12	307	—	10	17	29	33	42	24	
19 Krigsskolan (Stockholm)	52 780	—	—	149	—	23	19	25	19	16	4	
20 Arméns underofficersskola (Uppsala)	154 066	3	1	252	106	35	81	53	47	24	2	
21 Infanteriskjutskolan (Rosersberg)	77 660	—	1	144	1	1	1	9	27	44	16	
Summa	2 952 679	65	1 621	13 507	332	909	847	744	1 021	1 378	1 344	
Norra arméfördelningen.												
1 Dalregementet (Falun) ⁴	186 465	5	55	903	6	59	27	18	33	65	78	
2 Hälsinge regemente (Gävle)	196 310	4	59	1 051	17	57	26	12	42	43	69	
3 Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	172 800	7	82	731	10	51	45	49	45	38	60	
4 Västernorrlands regemente (Sollefteå)	157 406	11	100	1 104	34	75	44	28	46	73	158	
5 Norrlands dragonregemente ² (Umeå)	129 079	10	97	236	13	37	27	19	25	33	33	
6 Norrlands art.-reg. (Östersund)	159 478	9	126	559	3	37	48	40	43	119	48	
7 Norrlands trängkår (Sollefteå)	81 228	—	42	339	5	17	29	20	37	39	11	
Summa	1 082 766	46	561	4 923	88	333	246	186	271	410	457	
Övre Norrlands trupper.												
1 Västerbottens regemente (Umeå)	159 607	2	94	982	14	47	31	31	62	56	109	
2 Norrlands dragonreg:s detachement	30 879	3	51	82	4	6	9	7	10	3	13	
3 Norrbottens artillerikår	51 998	6	58	238	11	19	20	27	25	41	16	
4 Intendenturkompaniet	26 290	1	—	155	4	11	8	5	3	12	8	
5 Norrbottens regemente	310 708	13	41	1 080	17	50	107	86	65	54	59	
6 Bodens artilleriregemente ³	151 788	23	100	431	3	47	32	41	34	37	33	
7 Bodens ingenjörkår ³	119 945	5	114	301	1	24	18	20	29	65	36	
Summa	851 215	53	458	3 269	54	204	225	217	228	268	274	
Gotlands trupper.												
1 Gotlands infanterikår (Visby)	147 871	2	48	552	2	51	68	38	43	38	45	
2 Gotlands artillerikår (Visby)	66 502	2	44	114	2	20	16	16	8	10	13	
Summa	214 373	4	92	666	4	71	84	54	51	48	58	
Sammandrag.												
1 Södra arméfördelningen	1 174 511	27	437	4 370	97	336	186	222	324	427	381	
2 Västra	1 276 722	22	622	4 507	110	314	245	218	297	501	463	
3 Östra	2 952 679	65	1 621	13 507	332	909	847	744	1 021	1 378	1 344	
4 Norra arméfördelningen	1 082 766	46	561	4 923	88	333	246	186	271	410	457	
5 Övre Norrlands trupper	851 215	53	458	3 269	54	204	225	217	228	268	274	
6 Gotlands trupper	214 373	4	92	666	4	71	84	54	51	48	58	
Summa	7 552 266	217	3 791	31 242	685	2 167	1 833	1 641	2 192	3 032	2 977	

Anm. Antalet tjänstgöringsdagar (kol. 2) för de olika truppförbanden avviker från det Tab. 1 anförda.

¹ Se not 1 å föreg. uppslag. — ² Utom en skvadron som är förlagd i Boden. — ³ Jämtne Fälttele-

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarige till 1931	Sjukdagarnas antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	a militär-sjukhus	a civilt sjukhus	Summa	Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda				
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December											
34	44	110	19	18	18	191	237	7	435	426	6	—	3	3 089	3 01	17
46	43	33	16	11	15	204	115	—	319	312	5	1	1	1 963	4 05	18
8	8	—	5	13	9	—	149	—	149	148	1	—	—	1 165	2 20	19
10	11	3	18	41	34	226	132	4	362	356	3	1	2	2 886	1 87	20
17	23	—	2	3	3	45	101	—	146	141	3	—	2	884	1 14	21
1 731	1 375	3 120	1 099	1 116	776	6 427	8 924	174	15 525	15 171	251	18	85	112 612	3 81	
172	188	132	59	110	23	344	606	19	969	962	6	—	1	4 597	2 47	1
151	141	321	98	114	53	605	507	19	1 131	1 124	4	1	2	6 412	3 27	2
46	121	227	46	59	36	400	420	10	830	813	14	3	—	6 207	3 59	3
124	227	269	51	90	53	628	594	27	1 249	1 224	21	—	4	9 024	5 73	4
39	24	26	19	40	24	57	286	13	356	345	9	1	1	3 749	2 90	5
86	61	111	54	20	21	136	549	12	697	688	5	—	4	4 627	2 90	6
47	40	61	28	27	30	98	284	4	386	378	6	—	2	1 959	2 41	7
665	802	1 147	355	460	240	2 268	3 246	104	5 618	5 534	65	5	14	36 575	3 38	
156	114	259	94	92	39	545	512	35	1 092	1 059	26	—	7	8 435	5 28	1
24	5	17	9	10	24	85	55	—	140	136	3	—	1	1 201	3 89	2
20	17	42	15	39	26	180	133	—	313	305	7	—	1	2 558	4 91	3
11	19	26	20	20	16	83	77	—	160	152	8	—	—	1 241	4 72	4
73	69	156	85	145	189	591	557	3	1 151	1 110	27	5	9	11 361	3 65	5
52	21	50	42	75	70	324	233	—	557	545	9	—	3	3 822	2 51	6
52	27	57	28	32	28	251	170	—	421	404	14	—	3	3 610	3 01	7
388	272	607	293	413	392	2 059	1 737	38	3 834	3 711	94	5	24	32 228	3 79	
39	61	121	39	39	20	121	477	6	604	602	2	—	—	4 738	3 20	1
15	16	6	15	11	14	132	29	1	162	161	—	—	1	1 242	1 87	2
54	77	127	54	50	34	253	506	7	766	763	2	—	1	5 980	2 78	
448	474	1 158	294	395	259	1 389	3 444	98	4 931	4 811	90	3	27	37 252	3 17	1
452	792	1 021	300	367	269	677	4 444	140	5 261	5 180	58	5	18	37 126	2 91	2
1 731	1 375	3 120	1 099	1 116	776	6 427	8 924	174	15 525	15 171	251	18	85	112 612	3 81	3
665	802	1 147	355	460	240	2 268	3 246	104	5 618	5 534	65	5	14	36 575	3 38	4
388	272	607	293	413	392	2 059	1 737	38	3 834	3 711	94	5	24	32 228	3 79	5
54	77	127	54	50	34	253	506	7	766	763	2	—	1	5 980	2 78	6
3 738	3 792	7 180	2 395	2 801	1 970	13 073	22 801	561	35 935	35 170	560	36	169	261 773	3 47	

då ju olika perioder avses. — Rörande döda se Tab. 11.

grafkårens detachement. — ⁴ Här i även kommissarieskolan samt förläggningen av samvetsömma.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
		II. Akuta infektions-																				
		Indusna, Influenta epidemica	Kikhosta, Pertussis	Paratyfna, Paratyfna epidemica	Difteri, Strepptofna, Diphtheria, Group	Halsfluss, Angina tonsillaris	Akut ledgångsreumatism, Rheumat. articulare acutus	Blodförgiftning, Varföber, Septicæmia, Pyæmia	Septisk lymfader- och lymf- körtelinflammation	Bov. krypsvela	Stekkramp, Tetanus	Bubbot, Dysenteria	Inhemsk kolera, Cholera nostras	Asiatisk kolera, Cholera asiatica	Tarmtyfus, Paratyfus	Febria typhoides Paratyphus	Flicktyfus, Typhus exanthem.	Rasb. Rubella	Mässling, Morbilli	Scharlakanfeber, Scarlatina	Vakenkoppor, Variællæ	Smittkoppor, Variola
Truppförband																						
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar																						
Södra arméfördelningen		—	—	2	4	1	2	—	—	—	1	6	52	1	14	876	—	119	—	15	—	—
1	Kronobergs regemente . . .	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	15	—	3	139	—	40	—	—	—	—
2	” ” det. i Karlskrona . . .	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Hallands regemente . . .	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Norra skånska infanterireg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	3	281	—	3	—	7	—	
5	Södra ” ” . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Skånska kavallerireg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Wendes artilleriregemente . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Göta kustingenjörkomp. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Skånska trängkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Västra arméfördelningen		—	—	9	7	8	—	—	—	—	6	29	—	29	827	24	143	—	414	—	—	
1	Skaraborgs regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Älvsborgs ” . . .	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Bohusläns ” . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Värmlands ” . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Livregementets husarer . . .	—	—	—	7	3	—	—	—	—	5	3	—	11	182	6	—	—	—	—	—	
6	Göta artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Karlsborgs art.-reg.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Göta trängkår	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Intend.-komp. å Karlsborg . .	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Östra arméfördelningen		5	—	11	2	7	44	—	—	—	—	—	6	114	4	50	2	334	6	806	—	68
1	Svea livgarde	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Göta ” ”	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Göta ” ” fästningsbat. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Livregementets grenadjärer . .	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Södermanlands regemente . .	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	17	1	2	180	—	2	—	—	—	—	
6	Upplands regemente	—	—	—	—	4	1	—	—	—	1	7	1	5	65	—	—	—	—	—	—	
7	Livgrenadjärregementet . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Jönköpings—Kalmar reg. . .	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Livregementet till häst . . .	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Svea artilleriregemente . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	Smålands arméartillerireg. . .	—	—	2	—	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Artilleriets skjutskola . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	Kustingenjörkomp. Vaxholm . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

	21	21 ^a	22	23	24	25	26 ^a	27	28	29	30	31 ^a	31 ^b -i	32	33 ^a	33 ^b	34	35	36	37	38	39	40	41			
sjukdomar													III. Zooparasitäre sjukdomar			IV. Kroniska infektionssjukdomar				V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar							
Andra ämnesomsättnings-sjukdomar																					Andra kroniska infektions-sjukdomar						
Sockerjuka. Diabetes mellitus																					Reediverande agilis. Syphilis recidivans						
Gilt. Arthritis vera sine urica																					Nyförelärd agilis. Syphilis recens						
Bilatesinjuka. Hemophilus																					<i>Cryptococcus trachinotae</i>						
Skörbjugg. Scorbutus																					Tuberculosis i andra organ.						
Blodkräksjukan. Morbus maculosus Werlhofii. Purpura Blekaci. Bloddref. Chlorosis Aetemia																					Tuberculosis pulmonum						
Lungtuberkula. Tuberculositis																					Andra zooparasitäta sjukdomar						
Skabb. Scabies																					Magsjukdom. Helminthiasis						
Trikinsjukdom. Trichinoz																					Andra akuta infektions-sjukdomar						
Vaccinationbesvär																					Feber av obeaktad art. Febris. Febris ephemeræ						
Eukali veneriskt sår. Ulcus molle. Chancre																					Droppel. Gonorrhoea (med följsjukdom)						
Epiderm. likrännslanäm.																					Menigitis cerebrospinal. epid.						
Meningitis cerebrospinal. epid.																					Sonnajuka. Encephal. letharg.						
Akut barnförslämning. Poliomyelit anterior acuta																					Akut barmförslämning. Poliomyelit anterior acuta						

60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	
X. Öronsjukdomar				XI. Cirkulationsorganens sjukdomar										XII. Andningsorganens sjukdomar											
Infamm. i hörselg. Ört. afg. Fyrar. med. end.	Varig infamm. i mellanskr. Örtis media purulenta	Varig inf. i mellanskr. komp. Mastoiditis etc.	Andra öronsjukdomar.	Infammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis. Pericarditis	Infammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis. Pericarditis	Organiskt hjärtfel. Vitium organicum cordis	Hjärtförstoring. Hypertrophica cordis	Nervös hjärtsjukdom. Neurosis cordis	Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. Insuff. Myocardia cordis ac.	Blodderbräck. Varf.	Blodderinflammation. Myelitis. Peripneumonitis	Blodpropp. Thrombosis. Embolia	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.	Sjukdomar i nasan och dess bilklar.	Ödem i struphuvudet. Oedema laryngis, glottidis	Strupskarr. Laryngitis. Tracheitis	Akut o. kron. Intubrikarr. Bronchitis ac. et chr.	Astma. Asthma bronchiale.	Hamorrhagie pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneum. lobul.	Kat. lunginflamm. Broncho-pneumonia. Pneum. lobul.	Krupps lunginflammation. Pneumonia crupiosa aet. tob.	Lungskrekulinfammation. Pneumitis	Andra sjukdomar i andningsorganen.
15	54	2	8	—	4	11	1	1	1	20	1	—	3	10	50	—	376	2	—	1	13	5	12	2	2
3	21	—	—	—	4	—	—	1	—	2	—	—	1	2	2	—	76	—	—	—	2	1	2	1	1
—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	2	6	—	26	1	—	—	1	3	2	—	2
3	8	—	6	—	—	4	—	—	1	2	—	—	—	3	12	—	35	—	—	—	1	—	2	—	3
2	6	—	8	—	—	2	—	—	—	3	1	—	—	—	9	—	96	—	—	—	1	—	2	—	4
6	9	2	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	14	—	53	—	—	—	3	1	—	—	5
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	8	—	—	—	—	2	—	28	—	—	1	2	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	5	—	28	—	—	—	2	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	2	—	—	9
22	43	2	1	—	—	10	—	4	—	1	—	—	4	29	102	—	644	—	1	—	11	12	13	1	1
—	14	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	5	13	—	149	—	—	3	2	4	1	1	
13	7	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	13	—	129	—	—	1	4	3	—	2	
5	8	1	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	2	17	—	107	—	—	1	2	1	—	3	
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	40	—	28	—	—	1	—	2	—	4	
1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	15	—	28	—	—	2	3	1	—	5	
—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	—	27	—	1	—	—	2	—	6	
2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	104	—	—	1	1	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	29	—	—	—	—	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	—	9	
72	118	3	4	—	1	37	1	24	3	80	—	1	13	178	248	—	1243	4	—	—	45	27	38	4	4
—	7	—	—	—	—	5	—	—	—	10	—	—	—	18	18	—	141	—	—	6	—	4	—	1	
1	7	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	14	8	—	78	—	—	1	—	1	—	2	
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	—	10	—	—	1	—	8	—	3	
—	6	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	4	13	—	67	—	—	1	—	2	—	4	
13	16	—	—	—	—	—	—	3	—	10	—	—	—	17	9	—	152	1	—	1	—	—	—	5	
34	16	—	—	—	—	10	—	4	—	12	—	—	—	15	10	—	163	1	—	1	3	7	1	6	
5	11	—	—	—	—	3	—	5	—	15	—	—	—	15	—	—	77	—	—	3	—	3	—	7	
7	2	—	—	—	—	4	—	2	—	2	—	—	—	5	76	—	157	1	—	—	5	1	1	8	
—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	7	—	53	—	—	—	3	4	—	9	
5	10	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	—	22	—	—	8	4	—	—	10	
1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	5	8	—	81	—	—	12	1	1	—	11	
1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	53	—	55	—	—	6	8	2	—	13	
—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	44	—	—	1	3	2	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	

		85	86	87 a	87 b	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102		
		XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																				
Truppförband		Andra sjukdomar i matsmältningsorganen.	Gallsten. <i>Cholelithiasis</i>	Gulsot. <i>Icterus catarrhalis</i>	Dukinflammation. <i>Peritonitis</i>	Andarmsprika, -kontrakt. <i>Fistula, contractura ani</i>	Indarm. kring ändarmen. <i>Periproctitis, Fistula ani</i>	Förstoppning. <i>Obstipatio</i>	Bläck. <i>Hemata</i>	Tarmblind. <i>Tamprind</i>	Iters. <i>Yersinia, Inegitatio</i>	Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Magkatarr. <i>Gastroenteritis</i>	Utvärdning av matsmältningsorganen. <i>Dysenteria ventriculi</i>	Magsår. <i>Ulcus ventriculi</i>	<i>Ulcus duodeni</i>	Funktionell matsjukdom. <i>Neurosis ventriculi</i>	Kronisk magkatarr. <i>Gastritis chronica</i>	Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	Indarm. i svelg o. maktarmen. <i>Pharyngitis, Oesophagitis</i>	Inflammation i mun o. tunga. <i>Stomatitis, Glossitis</i>
Södra arméfördelningen		7	175	61	3	2	5	—	33	84	36	—	11	3	—	—	—	—	—	—	—	7
1	Kronobergs regemente . . .	—	164	21	—	—	1	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
2	" regementet det. i Karlskrona . . .	1	—	1	—	—	1	—	4	7	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Hallands regemente . . .	5	4	7	—	—	1	—	4	22	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Norra skånska infanterireg. . .	—	2	12	—	—	—	—	11	32	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Södra "																					

103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129		
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar												XV. Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar																
Njurfärgning.	Njuren.	Äggvård.	Katarr.	Funk.	Blåsk.	Uterus.	Prostat.	Blåsk.	Uterus.	Prostat.	Blåsk.	Uterus.	Prostat.	Blåsk.	Uterus.	Prostat.	Blåsk.	Uterus.	Prostat.	Blåsk.	Uterus.	Prostat.	Blåsk.	Uterus.	Prostat.	Blåsk.	Uterus.	
12	4	23	1	1	2	1	1	1	1	1	1	7	68	141	18	7	13	2	3	3	49	3	3	5	26	8	74	17
3	13	13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18	7	13	2	3	3	3	1	6	17	3	4	16	8	29	5
2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	4	18	33	2	3	3	2	17	3	4	16	8	18	11	1
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	61	13	2	1	1	1	3	1	3	4	16	8	2	2	150
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	25	1	1	1	1	1	2	19	2	1	1	1	20	1	4
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	6	3	1	1	1	2	19	2	1	1	1	1	1	5
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	9
7	1	8	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3	52	55	1	16	2	1	38	1	5	2	3	12	76	4	4	4
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	1	4	1	15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	23	1	1	1	17	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1										

Truppförband	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144
	XVI. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														
	<i>Erythema multiforme et nodosum</i>	<i>Urticaria</i>	<i>Herpes zoster</i>	<i>Psoriasis</i>	<i>Eczema</i>	<i>Impetigo, Ecthyma</i>	<i>Favus</i>	<i>Herpes tonsurans, Spicula</i>	<i>Nagelsvamp, Unguis incarnatus, Paronychia</i>	<i>Bindvävsinflammation, Bull-nad, Pityriasis, Abscessus</i>	<i>Bödd, Furunculosis, Carbunculus</i>	<i>Rödebr. Urtica</i>	<i>Brand, Gangrena</i>	<i>Andra sjukdomar i huden eller bindväven</i>	<i>XVII. Svulster, Tumores</i>
Södra arméfördelningen	5	8	14	8	28	1	—	1	8	52	385	3	2	11	2
1 Kronobergs regemente	—	1	1	—	4	—	—	—	1	6	66	—	—	—	—
2 „ regementes detach. i Karlskrona	1	—	—	2	1	—	—	1	1	1	8	—	1	2	1
3 Hallands regemente	2	2	6	1	—	1	—	—	1	17	110	—	—	1	—
4 Norra skånska infanterireg.	—	2	1	—	7	—	—	—	3	—	79	—	—	7	—
5 Södra „	—	—	1	—	8	—	—	—	2	3	52	—	1	—	1
6 Skånska kavallerireg.	—	2	3	—	1	—	—	—	—	16	35	—	—	—	—
7 Wendes artilleriregemente	2	1	2	—	6	—	—	—	—	2	17	3	—	1	—
8 Göta kustingenjörkomp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
9 Skånska trängkåren	—	—	—	—	1	—	—	—	—	7	15	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	3	8	14	5	33	—	1	—	10	181	195	1	—	4	3
1 Skaraborgs regemente	2	—	1	—	1	—	1	—	1	5	16	—	—	—	1
2 Älvsborgs „	—	—	3	2	3	—	—	—	3	38	28	—	—	—	—
3 Bohusläns „	—	—	2	—	2	—	—	—	2	6	27	—	—	—	—
4 Värmlands „	—	3	3	1	5	—	—	—	—	7	26	—	—	2	—
5 Livregementets husarer	—	2	1	—	1	—	—	—	1	67	4	—	—	—	1
6 Göta artilleriregemente	—	—	—	—	1	4	—	—	1	—	54	—	—	1	1
7 Karlsborgs art.-reg.	—	3	1	1	6	—	—	—	1	1	11	1	—	—	—
8 Göta trängkår	—	—	3	—	9	—	—	—	—	6	28	—	—	1	—
9 Intend.-komp. å Karlsborg	1	—	—	—	2	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—
Östra arméfördelningen	3	9	22	7	120	4	—	2	60	261	835	1	—	34	18
1 Svea livgarde	—	2	—	—	14	—	—	—	5	49	74	—	—	8	1
2 Göta „	—	1	3	—	11	2	—	—	2	30	42	—	—	1	2
3 „ fästningsbat.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—
4 Livregementets grenadjärer	1	1	—	1	4	—	—	—	4	14	99	—	—	5	5
5 Södermanlands regemente	—	—	1	—	11	—	—	1	12	6	110	—	—	5	2
6 Upplands regemente	—	—	3	1	24	—	—	1	2	33	124	—	—	2	2
7 Livgrenadjärregementet	—	—	2	1	7	—	—	—	6	37	45	—	—	—	—
8 Jönköpings—Kalmar reg.	—	1	2	—	14	—	—	—	6	19	56	—	—	3	—
9 Livregementet till häst	—	—	—	—	4	—	—	—	2	—	34	—	—	—	2
10 Svea artilleriregemente	1	—	3	—	6	—	—	—	1	8	25	—	—	—	—
11 Smålands arméartillerireg.	1	2	3	—	2	—	—	—	1	18	53	1	—	1	1
12 Artilleriets skjutskola	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—
13 Svea ingenjörkår	—	—	1	1	6	—	—	—	4	6	39	—	—	—	—
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	8	—	—	—	1
15 Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	—	—	—	—

[illegible]

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20				
		II. Akuta infektions-																							
Truppförband		Influenza, <i>Influenza epidemica</i>	Kikhosta, <i>Parvusis</i>	Skallsjuka, <i>Parotitis epidemica</i>	Difteri, <i>Strypstjuka</i>	Dysenteria, <i>Group</i>	Halsbuss, <i>Angina tonsillaris</i>	Akut ledagsmeningit, <i>Rheumat. articularis acutus</i>	Blodförgiftning, <i>Varicella</i>	Septikæmia, <i>Pyæmia</i>	Septisk lymfaden- och lymf-körtelinflammation	Ros, <i>Erysipelas</i>	Stekkramp, <i>Tetanus</i>	Rödcor, <i>Dysenteria</i>	Inhemsk kolera, <i>Cholera nostras</i>	Asiatisk kolera, <i>Cholera asiatica</i>	Tarantulyras, <i>Paratyphus</i>	Febri typhoides, <i>Paratyphus</i>	Fläcktyfus, <i>Typhus exanthem.</i>	Rash, <i>Rubeola</i>	Misling, <i>Morbilli</i>	Scharlakansfeber, <i>Scarlatina</i>	Valtenkoppor, <i>Varicella</i>	Smittkoppor, <i>Varicella</i>	Varicella
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar																									
16	Fälttelegrafskåren	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Svea trängkår	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Arméns underofficersskola	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Infanteriskjutskolan	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen		1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	42	1	6	911	1	51	—	—	—	—	—	—
1	Dalregementet	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	216	1	6	—	—	—	—	—	—
2	Hälsinge regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	1	141	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Jämtlands fältjägarreg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	121	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	170	—	16	—	—	—	—	—	3
5	Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	115	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrlands art.-reg.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	—	26	—	—	—	—	—	—
7	Norrlands trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	60	—	3	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper		1	—	1	11	—	—	—	1	—	—	—	6	49	1	26	1 010	18	28	1	—	—	—	—	39
1	Västerbottens regemente	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	167	3	—	1	—	—	—	—	3
2	Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Norrbottnens artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	—	43	—	1	—	—	—	—	—	—
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Norrbottnens regemente	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	2	474	3	4	—	—	—	—	—	36
6	Bodens artilleriregemente	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	16	184	9	19	—	—	—	—	—	—
7	Bodens ingenjörkår	1	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	6	2	—	7	95	3	4	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper		—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	4	151	—	11	—	—	—	—	—	10
1	Gotlands infanterikår	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	75	—	11	—	—	—	—	—	10
2	Gotlands artillerikår	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	76	—	—	—	—	—	—	—	—
Sammandrag		7	—	17	28	15	54	—	1	—	—	1	25	296	7	129	6 109	49	658	1	—	—	—	—	558
1	Södra arméfördelningen	—	—	2	4	1	2	—	—	—	—	1	6	52	1	14	876	—	119	—	—	—	—	—	15
2	Västra	—	—	—	9	7	8	—	—	—	—	—	6	29	—	29	827	24	142	—	—	—	—	—	414
3	Östra	—	—	—	2	7	44	—	—	—	—	—	6	114	4	50	2 384	6	306	—	—	—	—	—	68
4	Norra	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	42	1	6	911	1	51	—	—	—	—	—	12
5	Övre Norrlands trupper	1	—	1	11	—	—	—	1	—	—	—	6	49	1	26	1 010	18	28	1	—	—	—	—	39
6	Gotlands trupper	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	4	151	—	11	—	—	—	—	—	10

[illegible]

	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54a	54b	55	56	57	58	59
Truppförband	VI. Kron. förgiftn.-sjukd.	VIII. Nervsystemets sjukdomar												IX. Ögonsjukdomar					
	Kronisk alkoholförgiftning: <i>Alcoholismus chronicus</i> .	VII. Sinnessjukdomar.																	
		Andra kroniska förgiftnings-sjukdomar.	Nervlamsaktion. <i>Neuritis</i> .	<i>Polyparens</i> .	Nervlamsaktion. <i>Neuritis</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Paralytisk. <i>Paralytisk</i> .	Andra sjukdomar i nervsystemet. <i>Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri. Ryggmärgsinflammation. Myelitis</i> .	Andra sjukdomar i nervsystemet. <i>Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri. Ryggmärgsinflammation. Myelitis</i> .	Andra sjukdomar i nervsystemet. <i>Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri. Ryggmärgsinflammation. Myelitis</i> .	Andra sjukdomar i nervsystemet. <i>Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri. Ryggmärgsinflammation. Myelitis</i> .	Andra sjukdomar i nervsystemet. <i>Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri. Ryggmärgsinflammation. Myelitis</i> .	Andra sjukdomar i nervsystemet. <i>Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri. Ryggmärgsinflammation. Myelitis</i> .
16 Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	2
17 Svea trängkår	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1
18 Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—
19 Krigaskolan	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
20 Arméns underofficersskola	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
21 Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	1
Norra arméfördelningen	—	—	2	4	11	—	—	22	—	—	—	5	16	4	2	—	—	—	6
1 Dalregementet	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—
2 Hälsinge regemente	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	1
3 Jämtlands fältjägarreg.	—	—	—	—	4	—	—	5	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
4 Västernorrlands regemente	—	—	1	2	5	—	—	6	—	—	—	2	5	2	—	—	—	—	5
5 Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
6 Norrlands art.-reg.	—	—	—	2	—	—	—	5	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
7 Norrlands trängkår	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	—	—	4	8	10	—	—	15	—	—	—	11	24	—	3	—	—	—	5
1 Västerbottens regemente	—	—	3	3	9	—	—	6	—	—	—	2	12	—	—	—	—	—	3
2 Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
3 Norrbottens artillerikår	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
4 Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
5 Norrbottens regemente	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—
6 Bodens artilleriregemente	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	3	—	1	—	—	—	1
7 Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	5	1	1	—	—	—	—	1
1 Gotlands infanterikår	—	—	—	1	2	—	—	2	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	1
2 Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Sammandrag	—	1	28	29	84	3	6	147	—	2	2	56	192	10	8	4	—	—	31
1 Södra arméfördelningen	—	—	5	5	6	1	1	28	—	—	2	14	20	—	2	3	—	—	5
2 Västra	—	—	8	—	10	—	2	22	—	—	—	6	25	3	—	—	—	—	—
3 Östra	—	1	14	16	45	2	3	57	—	2	—	15	108	2	1	1	—	—	14
4 Norra	—	—	2	4	11	—	—	22	—	—	—	5	16	4	2	—	—	—	6
5 Övre Norrlands trupper	—	—	4	8	10	—	—	15	—	—	—	11	24	—	3	—	—	—	5
6 Gotlands trupper	—	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	5	1	1	—	—	—	—	1

60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
X. Öronsjukdomar				XI. Cirkulationsorganens sjukdomar										XII. Andningsorganens sjukdomar										
Infamm. ökad i hörselg. Ött. est. diff. Fyrroc. med. and.	Varig infamm. i mellansjv. Öttis medla purulenta	Varig ind. i mellansjv. komp. Mastoiditis etc.	Andra öronsjukdomar.	Infammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis. Infammation i hjärtskelen. Pericarditis	Organiskt hjärtfel. Vitium organicum cordis.	Hjärt hypertoni. Hypertrophica cordis	Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. Insufficiencia cord. ac. Nervös hjärtsjukdom. Nervös cordis	Blodaderbräck. Ventr.	Blodaderinfammation. Pyelitis. Periphlebitis	Blodpropp. Thrombosis. Embolia	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.	Sjukdomar i nlsan och dess bilbor	Strepkokar. Laryngitis. Tracheitis	Akut o. kron. luftrörskatarr. Bronchitis ac. et chr.	Astma. Asthma bronchiale	Lungemysom. Emphysema pulmonum	Lungblödning. Hemorrhagica pulmonum	Kat. lunginflamm. Bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Krupps lunginflammation. Pneumonia cruposa sine lob.	Lungskockinflammation. Pleuritis	Andra sjukdomar i andningsorganen.			
—	3	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	4	18	—	—	—	1	—	—	16	—	—
2	9	—	1	—	—	—	—	—	8	—	—	11	7	41	—	—	—	—	—	1	—	17	—	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	4	25	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—
—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	5	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	32	—	—	—	—	1	—	—	20	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	—	—	—	—	—	—	21	—	—
5	77	—	1	—	1	—	15	9	10	—	2	40	97	658	4	—	—	16	4	12	2	—	—	
1	11	—	—	—	1	—	10	9	—	—	1	7	2	102	—	—	—	—	—	3	—	1	—	
2	19	—	—	—	—	—	1	—	3	—	3	14	59	164	2	—	—	2	2	2	—	2	—	
1	13	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	7	31	124	—	—	—	2	—	—	—	3	—	
1	9	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	1	92	1	—	—	2	—	—	1	—	—	
—	23	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	3	29	—	—	—	3	4	—	4	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	97	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	25	1	1	—	11	—	5	—	5	—	—	20	10	372	—	—	—	—	16	5	15	5	—	
—	6	—	—	—	5	—	4	—	3	—	—	2	2	60	—	—	—	—	3	5	2	1	—	
—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	3	3	—	2	—	
3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	38	—	—	—	—	—	1	—	3	—	
1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	14	—	—	—	2	—	—	—	4	—	
—	6	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	6	4	118	—	—	—	6	2	—	—	5	—	
—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	1	75	—	—	—	6	—	—	1	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	62	—	—	—	4	2	—	2	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	58	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	55	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	
119	820	8	16	—	6	80	2	49	18	116	1	3	25	279	511	18351	10	1	1	102	53	90	14	
15	54	2	8	—	4	11	1	1	1	20	1	—	3	10	50	—	—	—	5	12	2	1	—	
22	43	12	1	—	10	—	—	4	—	1	—	4	—	29	102	—	—	11	12	13	1	2	—	
72	118	3	4	—	1	37	1	24	3	80	—	1	13	178	248	—	—	45	27	38	4	3	—	
5	77	1	1	—	1	11	—	15	9	10	—	2	5	40	97	—	—	16	4	12	2	4	—	
—	25	1	1	—	—	—	—	5	—	5	—	20	10	1	372	—	—	16	5	15	5	5	—	
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	58	—	—	—	1	—	—	—	—	—	

	85	86	87a	87b	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	
XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																				
Truppförband	Infamm. i svalg o. mäststrupe. <i>Pharyngitis. Oesophagitis.</i>	Infammation i mun o. tunga. <i>Stomatitis. Glossitis.</i>	Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta.</i>	Kronisk magkatarr. <i>Gastritis chronica.</i>	Funktionell magsjukdom. <i>Neurostic enterocoli.</i>	Magkat. <i>Ulcus ventriculi.</i>	Utgång <i>Ulcus duodeni.</i>	Utvägning av magsäcken. <i>Dilatatio ventriculi.</i>	Magkatarr. <i>Gastro-enteritis.</i>	Blindtarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>	Tarmhind. <i>Tarmitis.</i>
16 Fälttelegrafkåren	—	5	1	—	—	2	—	—	—	5	11	—	2	—	—	1	—	—	—	—
17 Svea trängkår	—	72	9	1	—	—	—	—	—	6	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—
18 Intend.-komp. i Stockholm	3	11	9	—	1	—	—	—	—	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
19 Krigsskolan	—	5	7	—	—	1	—	—	—	1	4	1	—	—	1	1	—	—	—	—
20 Arméns underofficersskola .	—	15	2	—	—	—	—	—	—	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Infanteriskjutskolan	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	3	—	1	1	—	—	1	—	—	—
Norra arméfördelningen	10	119	76	3	1	1	—	—	51	213	33	—	8	5	—	—	13	—	—	44
1 Dalregementet	2	—	11	—	—	—	—	—	2	78	1	—	4	—	—	—	1	—	—	15
2 Hälsinge regemente	5	—	11	—	1	—	—	—	6	22	10	—	1	1	—	—	1	—	—	—
3 Jämtlands fältjägarreg. . . .	—	1	11	—	—	—	—	—	—	47	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—
4 Västernorrlands regemente .	2	104	41	1	—	—	—	—	19	34	11	—	3	4	—	—	7	—	—	20
5 Norrlands dragonregemente .	—	8	—	1	—	—	—	—	19	6	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
6 Norrlands art.-reg.	1	—	—	—	—	1	—	—	4	14	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Norrlands trängkår	—	6	2	1	—	—	—	—	1	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Övre Norrlands trupper	4	11	66	—	—	4	—	—	18	148	68	—	23	3	—	2	—	7	—	8
1 Västerbottens regemente . .	—	5	34	—	—	2	—	—	3	30	4	—	6	1	—	1	—	2	—	—
2 Norrlands dragonreg. det. .	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—
3 Norrbottens artillerikår . . .	3	—	1	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Intendenturkompaniet	—	—	4	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
5 Norrbottens regemente	—	—	19	—	—	1	—	—	8	54	24	—	10	—	—	—	4	—	—	1
6 Bodens artilleriregemente . .	—	—	5	—	—	1	—	—	6	21	13	—	5	1	—	—	—	—	—	7
7 Bodens ingenjörkår	—	6	2	—	—	—	—	—	1	30	24	—	2	1	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	1	7	8	—	1	1	—	—	1	4	8	—	—	1	—	—	—	—	—	4
1 Gotlands infanterikår	—	7	7	—	—	1	—	—	—	4	6	—	—	1	—	—	—	—	—	4
2 Gotlands artillerikår	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sammandrag	64	1221	546	18	8	64	—	—	265	608	318	2	97	37	4	7	2	73	8	98
1 Södra arméfördelningen . . .	7	175	61	3	2	5	—	—	33	84	36	—	11	3	—	—	—	8	—	7
2 Västra	5	115	62	5	—	8	—	—	33	41	55	—	17	2	3	—	—	11	2	9
3 Östra	87	794	272	7	4	45	—	—	129	208	118	2	38	23	1	5	2	12	1	26
4 Norra	10	119	76	3	1	1	—	—	51	213	33	—	8	5	—	—	—	13	—	44
5 Övre Norrlands trupper . . .	4	11	66	—	—	4	—	—	18	148	68	—	23	3	—	2	—	7	—	8
6 Gotlands trupper	1	7	8	—	1	1	—	—	1	4	8	—	—	1	—	—	—	22	—	4

103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar												XV. Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
Njurinflammation.	Njurssten.	Aggrenturin.	Katarr.	Blåskörelinflammation.	Funkelblåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen.	Pungderbräck.	Vattenbräck.	Hydro.	Hydronephros.	Testikelinflammation.	Epididymitis.	Oorchitis.	Körningning av förhuden.	Phimosis.	Varicella.	Urinrörskörning.	Stricture.	Blåskörelinflammation.	Prostatitis.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflammation.	Blåskörelinflamm

		130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144
		XIV. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														
Truppförband		XVII. Svulst. Tumor														
		Andra sjukdomar i huden eller bindväven.														
		Brand. Gangrena														
		Rödnad. Ulcus														
		Böld. Furunkula. Carbunculus														
		Blindtarmsinflammation. Eitlad. Phlegmon. Abscessus														
		Nagelsvamp. Unguis incarnatus. Paronychia														
		Herpes tonsillaris. Sycoitis														
		Favus														
		Impetigo. Ecthyma														
		Eczema														
		Psoriasis														
		Herpes zoster														
		Urticaria														
		Erythema multiforme et nodosum														
16	Fälttelegrafkåren	—	—	1	—	8	—	—	—	1	1	32	—	—	—	—
17	Svea trängkår	—	—	1	—	1	—	—	—	6	4	19	—	—	6	—
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	1	2	—	—	—	4	12	15	—	—	2	1
19	Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
20	Arméns underofficersskola	—	—	2	2	2	2	—	—	3	6	30	—	—	1	1
21	Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	12	—	—	—	—
	Norra arméfördelningen	3	2	7	4	32	—	—	—	13	20	371	—	—	18	2
1	Dalregementet	1	1	3	1	1	—	—	—	—	—	31	—	—	—	—
2	Hälsinge regemente	—	—	2	1	3	—	—	—	4	4	103	—	—	4	—
3	Jämtlands fältjägarreg.	1	1	—	—	6	—	—	—	4	—	55	—	—	—	1
4	Västernorrlands regemente	1	—	—	2	12	—	—	—	3	6	52	—	—	7	—
5	Norrlands dragonregemente	—	—	1	—	3	—	—	—	—	7	21	—	—	—	—
6	Norrlands artilleriregemente	—	—	1	—	3	—	—	—	2	3	87	—	—	—	1
7	Norrlands trängkår	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	22	—	—	7	—
	Övre Norrlands trupper	1	2	6	—	32	—	2	—	10	9	219	14	—	7	1
1	Västerbottens regemente	1	1	5	—	18	—	2	—	1	2	83	—	—	2	—
2	Norrlands dragonreg:s det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—
3	Norrbottnens artillerikår	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	45	—	—	—	—
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	13	—	—	1	—
5	Norrbottnens regemente	—	—	1	—	8	—	—	—	6	—	10	14	—	1	—
6	Bodens artilleriregemente	—	—	—	—	2	—	—	—	1	7	12	—	—	3	—
7	Bodens ingenjörkår	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	30	—	—	—	1
	Gotlands trupper	—	—	3	1	5	1	—	—	1	7	60	—	1	2	—
1	Gotlands infanterikår	—	—	3	—	4	1	—	—	1	7	50	—	—	2	—
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	10	—	1	—	—
	Sammandrag	15	29	66	20	250	6	3	3	102	490	2 065	19	3	76	26
1	Södra arméfördelningen	5	8	14	3	28	1	—	1	8	52	385	3	2	11	2
2	Västra	8	8	14	5	33	—	1	—	10	131	195	1	—	4	3
3	Östra	8	9	22	7	120	4	—	2	60	261	835	1	—	34	18
4	Norra	3	2	7	4	32	—	—	—	18	20	371	—	—	18	2
5	Övre Norrlands trupper	1	2	6	—	32	—	2	—	10	9	219	14	—	7	1
6	Gotlands trupper	—	—	3	1	5	1	—	—	1	7	60	—	1	2	—

Anm. Tabellen avser under året nytillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

145	146	147	148	149	150	151a	151b	151b,c	152	153	154a	154c	155	156	157	158	159	160	161		
XVIII. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftn.																					
Sjukdom av oheständ art.																			Observationspatienter.	Summa	
Självmord, Självmordsförsök																					
Andra skador																					
Akut förgifning																					
Solstyg. Värmenag																					
Kylskada																					
Skada av förbränning eller explosion																					
Ritsår																					
Skoskav, Skavsår efter skidhundning e. d.																					
Skottsår																					
Inträngande																					
komplicerat																					
enkelt																					
Sår av skarp eller spetsigt vapen																					
Stöt och krossning. Krossår																					
Benbrott																					
Luxation																					
Ledrickning																					
Muskelplutning. Senbristning. Sensträckning																					
5	26	9	9	75	14	—	—	—	22	2	1	—	—	—	—	—	—	—	85	548	16
2	19	—	9	36	4	1	—	—	18	1	3	—	—	—	—	—	—	—	13	435	17
5	15	1	1	21	9	—	—	—	35	—	3	—	—	—	—	—	—	—	14	319	18
10	8	1	1	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	149	19
20	24	—	1	53	11	—	—	—	6	1	2	—	—	—	1	—	—	—	19	359	20
15	13	—	—	7	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	146	21
75	313	3	26	407	184	2	—	—	224	7	10	2	—	—	5	6	—	3	390	5 572	
23	35	—	5	41	4	—	—	—	15	—	1	—	—	—	—	—	—	—	109	964	1
10	89	2	6	65	41	—	—	—	106	—	—	1	—	—	—	1	—	—	64	1 127	2
14	50	—	1	52	71	—	—	—	64	—	2	—	—	—	—	—	—	—	12	823	3
16	68	1	8	106	30	2	—	—	27	1	5	—	—	—	3	—	—	3	80	1 238	4
4	16	—	5	22	3	—	—	—	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	26	346	5
3	23	—	1	76	28	—	—	—	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	50	688	6
5	32	—	—	45	7	—	—	—	5	—	—	—	—	—	2	5	—	—	49	386	7
69	145	23	29	213	87	5	—	—	44	10	11	1	2	2	—	28	—	3	213	3 781	
36	58	—	14	117	56	3	—	—	17	—	4	—	—	—	—	—	1	—	70	1 090	1
5	10	—	2	13	7	—	—	—	3	6	1	—	—	—	—	—	—	—	9	137	2
10	17	1	3	13	11	—	—	—	6	4	1	1	—	—	—	15	—	1	22	307	3
7	7	—	—	3	7	—	—	—	5	—	—	—	1	—	—	8	—	1	19	159	4
5	50	1	2	53	2	2	—	—	11	—	4	—	—	—	—	1	—	—	40	1 138	5
—	—	20	5	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	25	534	6
6	3	1	3	13	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	1	—	—	28	416	7
2	48	1	3	39	30	—	1	—	46	—	5	1	—	—	—	1	—	—	80	762	
2	40	1	1	28	25	—	—	—	43	—	5	1	—	—	—	1	—	—	76	602	1
—	8	—	2	11	5	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	160	2
734	1 964	68	335	2 670	841	30	2	—	1 312	34	68	35	9	6	16	124	1	10	1 935	35 718	
52	273	9	40	287	115	3	—	—	165	2	11	5	—	—	4	72	—	3	191	4 904	1
55	290	6	50	311	96	4	—	—	92	2	11	11	—	—	1	4	—	—	319	5 239	2
431	886	26	178	1 413	329	16	1	—	741	13	20	15	7	4	6	13	1	1	742	15 460	3
75	313	3	26	407	184	2	—	—	224	7	10	2	—	—	5	6	—	3	390	5 572	4
69	145	23	29	213	87	5	—	—	44	10	11	1	2	2	—	28	—	3	213	3 781	5
2	48	1	3	39	30	—	1	—	46	—	5	1	—	—	—	1	—	—	80	762	6

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
<i>Övre Norrlands trupper</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens regemente .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens art.-kår . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Gotlands trupper . .</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteri.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Västra arméfördelningen</i>	10	2	1	—	—	1	1	7	2	—	—	—	24
Skaraborgs regemente . .	9	—	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	17
Älvsborgs regemente . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands regemente . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Göta artilleriregemente . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementets husarer . .	—	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	6
<i>Östra arméfördelningen</i>	—	—	—	1	1	2	2	—	—	—	—	—	6
Livgrenadjärregementet . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementet till häst . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infanteriskjutakolan . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings—Kalmar reg.	—	—	—	1	1	2	2	—	—	—	—	—	6
<i>Norra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Dalaregementet	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Jämtlands fältjägarreg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Övre Norrlands trupper</i>	3	1	—	—	1	—	1	3	7	1	—	1	18
Norrbottnens regemente . .	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3
Västerbottens regemente . .	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	3
Bodens artillerireg.	—	1	—	—	—	—	—	—	7	—	—	1	9
ingenjörkår	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>Gotlands trupper . .</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Påssjuka.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	6	3	4	30	26	26	17	5	1	—	—	1	119
Kronobergs regemente . .	—	—	—	21	16	2	1	—	—	—	—	—	40
" det.	—	—	3	6	—	9	10	1	—	—	—	—	29
Hallands "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Norra skånska inf.-reg. . .	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Södra skånska inf.-reg. . .	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Skånska kavallerireg. . . .	4	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	6
Wendes artillerireg.	—	—	1	2	10	13	6	4	—	—	—	—	36
Skånska trängkåren	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Västra arméfördelningen</i>	10	7	13	15	36	30	15	10	—	1	2	4	143
Skaraborgs regemente . . .	4	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	9
Älvsborgs "	—	—	—	1	12	7	—	—	—	—	—	1	21
Bohusläns "	1	5	12	13	5	2	—	—	—	1	2	3	44
Värmlands regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Göta artilleriregemente . .	—	—	—	1	19	20	15	5	—	—	—	—	60
Karlsborgs artillerireg. . .	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Göta trängkår	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
<i>Östra arméfördelningen</i>	1	—	—	22	36	31	27	15	61	44	38	31	306
Svea livgarde	—	—	—	2	5	—	—	—	1	4	—	—	12
Göta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Livregementets grenadjärer	—	—	—	—	—	—	4	1	10	7	1	3	26
Södermanlands regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Upplands regemente	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	4
Livgranadjarregementet	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	4
Jönköpings—Kalmar reg.	1	—	—	6	6	3	5	9	39	21	31	23	144
Livregementet till häst	—	—	—	6	12	13	—	—	—	—	—	—	31
Svea artilleriregemente	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	8
Smålands arméart.-reg.	—	—	—	—	—	1	16	4	10	6	1	—	38
Artilleriets skjutskola	—	—	—	4	8	—	—	—	—	—	—	—	12
Svea ingenjörkår	—	—	—	1	2	3	2	—	—	—	—	—	8
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	3	8
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	5
Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Krigsskolan	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Norra arméfördelningen</i>	10	6	—	—	6	3	7	5	5	7	2	—	51
Dalaregementet	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	—	6
Västernorrlands reg.	9	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	16
Norrlands artillerireg.	1	—	—	—	5	3	5	5	5	2	—	—	26
trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3
<i>Övre Norrlands trupper</i>	16	6	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	28
Västerbottens regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens artillerikår	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Norrbottnens regemente	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Bodens artillerireg.	15	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Bodens ingenjörkår	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
<i>Gotlands trupper</i>	1	1	—	1	—	1	2	—	—	1	3	1	11
Gotlands infanterikår	1	1	—	1	—	1	2	—	—	1	3	1	11
artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Influensa.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	—	1	1	2	4	—	—	—	4	2	1	—	15
Hallands regemente	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	5
Norra skånska inf.-reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	1	—	7
Skånska kavallerireg.	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>Västra arméfördelningen</i>	—	—	1	5	—	—	—	293	110	5	—	—	414
Skaraborgs regemente	—	—	—	5	—	—	—	198	50	3	—	—	256
Älvsborgs regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Livregementets husarer	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	—	9
Karlsborgs art.-reg.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	95	51	—	—	—	146
<i>Östra arméfördelningen</i>	2	4	19	4	10	—	—	1	—	2	3	23	68
Svea livgarde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Livregementets grenadjärer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands regemente	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Jönköpings—Kalmar reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementet t. häst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	15
Smålands arméartillerireg.	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Artilleriets skjutskola	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Krigsskolan	2	4	6	4	7	—	—	—	—	2	3	5	33

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Sum- ma
<i>Norra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	—	—	—	1	2	9	—	—	12
Dalregementet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	9
Västernorrlands regemente	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3
<i>Övre Norrlands trupper</i>	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	36	39
Västerbottens regemente .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	3
Norrbottnens regemente .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	36
<i>Gotlands trupper</i> .	—	2	3	2	—	—	1	—	1	1	—	—	10
Gotlands infanterikår . .	—	2	3	2	—	—	1	—	1	1	—	—	10
Slutsummor.													
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber	4	1	4	1	2	5	2	2	3	—	2	1	28
Mässling	2	1	5	1	4	—	2	—	—	—	—	—	15
Tarmtyfus (m. paratyfus) .	—	—	—	—	—	³ 1	—	—	—	—	—	—	1
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	—	⁴ 1	—	—	—	1
Difteri	13	3	1	1	3	3	4	10	9	1	—	1	49
Pässjuka	44	23	22	68	104	91	68	35	68	53	45	37	658
Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	⁵ 1	—	—	—	—	1
Influensa	2	7	24	13	14	—	2	296	118	19	4	59	558
Akut barnförslamning . .	—	—	—	—	—	—	⁶ 2	—	⁶ 2	⁷ 1	—	—	5
Epidemisk hjärnfeber . .	—	—	—	¹ 1	⁸ 1	—	—	—	—	—	—	—	2
Sömnssjuka	—	—	—	—	² 1	—	⁴ 1	—	—	—	—	—	2

¹ Skaraborgs reg. — ² Västernorrlands reg. — ³ Bodens ing.-kår. — ⁴ Hallands reg. — ⁵ Västerbottens reg. — ⁶ Västerb. reg. och Gotlands inf.-kår. — ⁷ Svea art.-reg. — ⁸ Södermanlands reg.

Anm. Tabellen upptager de under varje månad nyinsjuknade fallen.

Tab. 10. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Dröppel (<i>Gonorrhoea</i>) med följsjukdomar				Enkelt ven. sår (<i>Ulcus molle</i>) med följsjukd.				Nyförvärvat syfilis (<i>Syphilis recens</i>)				Recidiverande syfilis (<i>Syphilis recidivans.</i>)			
	Behäkrade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden		Summa insjuknade	Behäkrade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden		Summa insjuknade	Behäkrade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden		Summa insjuknade	Behäkrade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden		Summa insjuknade
		Smittade inom förlegnings- orten	Smittade utom förlegnings- orten			Smittade inom förlegnings- orten	Smittade utom förlegnings- orten			Smittade inom förlegnings- orten	Smittade utom förlegnings- orten					
Fast anställda och värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	11	11	5	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra ,	20	24	5	49	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Östra ,	54	63	34	151	—	—	—	1	1	—	1	1	1	—	—	1
Norra ,	20	31	3	54	—	—	—	—	2	2	1	5	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	7	4	3	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	112	136	51	299	—	—	1	1	2	3	2	7	1	—	—	1
Därav																
Värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	11	3	3	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra ,	20	9	5	34	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Östra ,	54	17	19	90	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Norra ,	19	10	1	30	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	7	1	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	111	40	31	182	—	—	—	—	2	—	1	3	1	—	—	1

Anm. Här angivna siffror avvika en smula från de i Tab. 8 meddelade, enär denna tabell i olikhet med Tab. 8 upptager även polikliniska fall.

Tab. 12. Revaccination av manskap vid armén år 1930.

Truppförband	Antal revac- cine- rade	R e s u l t a t											
		Gott				Osäkert				Intet			
		3 snitt	2 snitt	1 snitt	Sum- ma re- vacc.	3 snitt	2 snitt	1 snitt	Sum- ma re- vacc.	3 snitt	2 snitt	1 snitt	Sum- ma re- vacc.
Norra skånska inf.reg.	1 098	—	144	842	986	—	—	4	4	—	17	86	103
Södra „	763	—	—	524	524	—	—	22	22	—	—	217	217
Kronobergs reg.	906	—	238	591	829	—	—	—	—	—	31	46	77
Kronobergs reg. K.	646	136	160	328	624	—	—	—	—	6	—	16	22
Hallands reg.te	584	—	—	544	544	—	—	—	—	—	—	40	40
Skånska kav.-reg.	510	189	—	125	314	36	—	38	74	45	—	77	122
Wendes art.-reg.	766	—	—	579	579	—	—	1	1	—	—	186	186
Göta ing.-kår	76	55	—	19	74	—	—	—	—	2	—	—	2
Skånska trängkåren	466	—	263	69	332	—	—	—	—	—	101	33	134
Skaraborgs reg.	950	—	146	319	465	68	389	457	—	—	18	10	28
Älvsborgs „	1 105	—	138	365	503	—	6	9	15	—	131	456	587
Bohusläns „	952	181	—	612	793	3	—	23	26	21	—	112	133
Värmlands „	2 155	31	—	1 889	1 920	—	—	100	100	4	—	131	135
Livreg:s husarer	541	—	—	428	428	—	—	5	5	—	—	108	108
Göta art.-reg.	649	—	406	189	595	—	—	—	—	—	38	16	54
Karlsborgs art.-reg.	507	—	274	177	451	—	—	—	—	—	22	34	56
Göta trängkår	562	—	107	320	427	—	1	—	1	—	24	110	134
Intend.-komp. K.	173	—	19	128	147	—	—	—	—	—	4	22	26
Svea livgarde	1 097	—	—	948	948	—	—	—	—	—	—	149	149
Göta „	839	—	—	633	633	—	—	—	—	—	—	206	206
„ O. F.	576	228	—	331	559	8	—	9	17	—	—	—	—
Livreg:s grenadjärer	1 127	167	—	428	595	1	—	7	8	39	—	485	524
Upplands reg.	1 026	—	—	987	987	—	—	—	—	—	—	39	39
Arméns underoff.-skola	318	—	—	311	311	—	—	—	—	—	—	7	7
Södermanlands reg.	908	—	—	362	362	—	—	283	283	—	—	263	263
Livgrenadjärreg.	1 187	—	255	336	591	23	24	47	—	23	476	499	—
Jönköpings-Kalmar reg.	989	—	192	624	816	—	7	39	46	—	51	76	127
Livreg:t t. häst	586	—	—	507	507	—	—	—	—	—	—	79	79
Svea art.-reg.	800	—	—	552	552	—	—	—	—	—	—	248	248
Smålands arméart.-reg.	846	—	—	436	436	—	—	32	32	—	—	378	378
Art:s skjutskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ing.-kår	488	238	—	97	335	6	—	5	11	48	—	94	142
Kusting.-komp.	98	54	—	15	69	—	—	—	—	15	—	14	29
Göta ing.-kår	484	—	310	99	409	—	—	—	—	—	27	48	75
Fälttelegrafkåren	569	—	—	218	218	—	—	—	—	—	—	351	351
Svea trängkår	501	—	181	283	464	—	1	—	1	—	5	31	36
Int.komp.	287	—	—	218	218	—	—	—	—	—	—	69	69
Krigsskolan	330	—	—	321	321	—	—	—	—	—	—	9	9
Arméns underoff.-skola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infanteriskjutsk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dalregementet	804	—	180	351	531	—	6	22	28	—	57	188	245
Hälsinge reg.	1 024	—	—	912	912	—	—	28	28	—	—	84	84
Jämtlands fältjägarreg.	762	—	—	442	442	—	—	—	—	—	—	320	320
Västernorrlands reg.	846	—	156	617	773	—	2	2	4	—	11	58	69
Norrlands dragonreg.	483	—	—	437	437	—	—	12	12	—	—	34	34
Norrlands art.-reg.	627	—	464	68	532	—	8	—	8	—	78	9	87
Norrlands trängkår	425	—	—	342	342	—	—	5	5	—	—	78	78
Västerbottens reg.	799	—	209	505	714	—	—	—	—	—	15	70	85
Norrlands dragonreg. B.	87	—	—	46	46	—	—	—	—	—	—	41	41
Norrbottnens art.-kår	277	—	—	165	165	—	—	—	—	—	—	112	112
Int.-komp. i B.	163	—	—	110	110	—	—	—	—	—	—	53	53
Norrbottnens reg.	1 744	—	159	700	859	—	7	31	38	—	189	658	847
Bodens art.-reg.	634	—	—	547	547	—	—	—	—	—	—	87	87
Bodens ing.-kår	502	—	—	460	460	—	—	—	—	—	—	42	42
Gotlands inf.-kår	775	104	—	482	586	—	—	3	3	30	—	156	186
Gotlands art.-kår	242	—	188	47	235	—	—	—	—	—	1	6	7
Summa	36 604	1 838	4 189	21 985	27 557	54	129	1 093	1 276	210	843	6 718	7 771

Tab. 13 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Sjukhus	Kvarl. fr. föreg. år	Intagna					Summa vårdade	Utskrivna						Kvarl. d. 31 dec.	Antal underhållsdagar
		Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Civila	Summa		Till fortsatt krigstjänst	Till annan sj.-vårdsanst.	Avlidna	Civila (inkl. avlidna)	Summa			
													dagliga		
Stockholm. I allt	77	314	1 715	405	666	3 100	3 177	2 352	30	30	28	671	3 111	66	52 254
1. Armén ⁴ . . .	27	170	1 021	191	—	1 382	1 409	1 342	18	15	15	—	1 390	19	17 414
Marinen ⁵ . . .	24	144	694	214	—	1 052	1 076	1 010	12	15	13	—	1 050	26	16 874
2. Officerare o. d.	2	—	21	82	—	103	105	100	—	2	3	—	105	—	1 246
Underoff. o. d.	2	—	1	113	—	114	116	111	—	—	4	—	115	1	2 412
Manskap . . .	42	309	1 667	92	—	2 068	2 110	1 999	30	28	15	—	2 072	38	27 955
Anställda arb. ¹	5	5	26	118	—	149	154	142	—	—	6	—	148	6	2 675
Karlsborg. I allt ³	34	11	38	26	497	572	606	68	4	3	1	506	582	24	12 721
Därav manskap	1	9	34	1	—	44	45	40	4	1	—	—	45	—	498
Boden. I allt ³	133	175	10 54	103	2 711	4 043	4 176	1 275	62	17	7	2 635	3 996	180	74 231
Därav manskap	48	168	1 013	25	—	1 206	1 254	1 153	62	17	5	—	1 237	17	13 674
Skövde. I allt ³	9	10	86	10	782	888	897	104	—	—	1	740	845	52	18 062
Därav manskap	1	10	85	3	—	98	99	96	—	—	1	—	97	2	2 183
Visborg. I allt	1	41	468	4	—	513	514	499	2	13	—	—	514	—	3 927
Därav manskap	1	41	467	1	—	509	510	495	2	13	—	—	510	—	3 908
Linköping. I allt ³	14	46	453	35	555	1 089	1 103	526	—	8	1	551	1 086	17	15 049
Därav manskap ⁶	2	46	448	16	—	510	512	502	—	8	1	—	511	1	4 850
Eksjö. I allt ³	44	86	1 220	32	507	1 845	1 889	1 265	21	48	2	511	1 847	42	27 445
Därav manskap	4	86	1 220	22	—	1 328	1 332	1 254	21	48	2	—	1 325	7	9 638
Sollefteå. I allt ²	55	47	595	12	590	1 244	1 299	611	20	26	1	597	1 255	44	27 561
Därav manskap	6	47	595	9	—	651	657	609	20	26	—	—	655	2	5 714
Summa	367	730	5 629	627	6 808	13 294	13 661	6 700	139	145	41	6 211	13 236	425	231 250
Därav															
1. Armén . . .	94	586	4 927	406	—	5 919	6 013	5 675	127	130	41	—	5 960	53	60 851
Marinen ⁶ . . .	24	144	702	221	—	1 067	1 091	1 025	12	15	—	—	1 065	26	17 107
Civila . . .	249	—	—	—	6 808	6 808	6 557	—	—	—	—	6 211	6 211	346	153 292
2. Offic. o. d. . .	3	—	27	125	—	152	155	149	—	2	4	—	155	—	1 729
Underoff. o. d. .	2	—	—	1 150	—	151	153	145	—	—	6	—	151	2	2 761
Manskap . . .	105	716	5 529	169	—	6 414	6 519	6 148	139	141	24	—	6 452	67	68 450
Anställda arb. ¹	8	14	72	183	—	269	277	258	—	2	7	—	267	10	5 018

¹ Vid armén och marinen. — ² Från marinen inga. — ³ Epidemilavd. ej medräknad. Se även not 2. — ⁴ Därav flyget 9 intagna, 197 underhållsdagar. — ⁵ D:o 56 resp. 887. — ⁶ D:o 8, resp. 134. Se not 4 och 5.

Tab. 13 b. Å garnisonssjukhusen vårdade sjukdomsfall från armén och flottan år 1930.

S j u k h u s	Antalet ¹ sjuk- sängar d. 31/12	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr pa- tient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
Stockholm	220	2 434	28	34 288	94	131	43	14
Karlsborg	61	75	1	1 154	3	9	—	15
Boden (inkl. epidemilavd.)	230	1 332	7	15 596	43	87	15	14
Skövde (exkl. epidemilavd.)	52	106	1	2 315	6	14	1	22
Visborg	78	513	—	3 927	11	32	1	8
Linköping, allm. avd.	96	456	1	4 295	12	38	2	9
öron-, näs-, halsajukd.		78	—	857	2	7	1	11
Eksjö	90	1 338	2	9 762	27	91	4	7
Sollefteå	90	654	1	5 764	16	55	4	9
Summa	917	6 986	41	77 958	214	.	.	11

Anm. I tabellen medräknade officerare, underofficerare samt vid försvaret anställda arbetare. — Rörande uppgifter för civila se texten.

¹ Sjuksängar även för civila inbegripna, då deras antal i allmänhet ej är särskilt fastställt.

Tab. 14. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Årejs	Sollefteå	
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	5	—	1	1	—	—	—	—	7
II. Infektions- o. a. parasitära sjukdomar.									
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	61	—	10	10	48	5	14	18	166
Erysipelas	7	—	3	1	—	—	1	1	13
Scarlatina	—	—	16	—	—	—	—	1	17
Diphtheria	—	—	25	—	—	—	—	—	25
Morbilli	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Rubeola	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Parotitis epidemica	4	—	29	—	12	6	75	14	140
Influenza epidemica	1	1	—	1	10	—	—	—	13
Varicellæ	—	—	1	—	—	—	1	—	2
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Typhus abdominalis. Paratyphus	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Dysenteria	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poliomyelitis anterior ac. Polioencephalitis ac.	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Meningitis cerebrospinalis epidemica	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Encephalitis lethargica	1	—	1	—	—	—	—	1	3
Tetanus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis pulmonum, laryngis	61	4	39	—	—	3	4	—	111
» ossium et articularum	3	—	2	—	—	—	—	—	5
» lymphoglandularum	5	—	6	—	—	1	1	—	13
» organorum aliorum	14	—	3	1	—	—	—	—	18
Syphilis acquisita	14	—	1	—	—	—	—	3	18
Ulcus molle	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonorrhœa (och följsjukdomar)	103	—	6	—	2	6	6	2	125
Febris. Febricula (vacc.-feber)	—	—	27	—	2	7	37	25	98
Övriga hithörande sjukdomar	6	—	6	—	2	2	2	—	18
III. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.									
Anæmia	7	1	1	—	—	1	—	—	10
Leuchæmia	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	1	1	—	—	—	—	—	—	2
IV. Ämnesomsättningssjukdomar.									
Diathesis urica. Arthritis urica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diabetes mellitus	5	—	2	—	—	1	—	—	8
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	1	—	—	—	—	—	1
V. Kroniska förgiftningssjukdomar.									
Alcoholismus chronicus	4	1	—	—	—	—	—	—	5
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Nervsystemets sjukdomar.									
Meningitis cerebri. Meningitis cerebro-spinalis	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Hæmiplegia	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Lues cerebrospinalis. Tabes dorsalis	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Neuritis. Neuralgia	14	1	9	—	1	3	—	1	29

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Ljungköping	Eksjö	Sollefteå	
Paresis	1	—	3	—	—	—	—	—	4
Epilepsia	3	—	1	—	1	—	—	—	5
Hysteria	12	—	—	—	—	—	—	—	12
Neurasthenia	30	—	11	—	3	2	10	7	63
Övriga hithörande sjukdomar	6	—	20	—	5	—	2	2	35
VII. Sinnessjukdomar	4	—	4	—	—	2	—	2	12
VIII. Cirkulationsorganens sjukdomar.									
Pericarditis	1	—	3	—	—	—	—	—	4
Endocarditis, Myocarditis ac.	4	—	7	—	—	—	—	—	11
Endocarditis chr. Vitium org. cordis. Myocarditis chr.	26	—	19	—	—	3	5	5	58
Cardiosclerosis. Cor adiposum	4	—	1	—	—	4	2	3	14
Neurosis cordis	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Arteriosclerosis. Endarteriitis	6	—	—	—	—	—	—	—	6
Hypertonia simplex	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Aneurysma	41	—	6	1	—	—	2	—	50
Varix	3	—	1	—	—	—	—	—	4
Thrombosis. Embolia	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX. Andningsorganens sjukdomar.									
Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	150	2	20	3	3	1	2	4	185
Morbi laryngis	6	—	3	—	—	52	76	—	137
Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	71	6	106	5	60	22	155	61	486
Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	12	1	4	1	—	—	—	1	19
Bronchiectasia	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asthma bronchiale	4	—	1	—	—	—	—	—	5
Pneumonia crouposa acuta	90	3	9	3	1	3	4	3	116
Bronchopneumonia acuta	—	—	25	—	1	—	—	—	26
Emphysema alveolare pulmonum	6	—	—	—	—	—	—	—	6
Pleuritis. Empyema pleuræ	49	—	16	3	—	2	—	2	72
Övriga hithörande sjukdomar	9	—	7	—	—	—	1	—	17
X. Matsmältningsorganens sjukdomar.									
Stomatitis. Noma	4	—	1	—	—	—	1	—	6
Tonsillitis ac. Angina tonsillaris. Pharyngitis ac.	155	6	325	3	84	79	179	189	1020
Peritonillitis acuta	28	2	19	—	1	—	—	—	50
Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	2	—	13	—	—	—	—	—	15
Gastritis acuta. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	14	5	69	—	7	31	47	57	230
Gastritis chronica	18	1	47	4	—	—	—	—	70
Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	55	2	13	3	2	13	1	1	90
Neurosis ventriculi	21	—	1	1	1	6	—	—	30
Enterocolitis chronica	—	—	5	1	—	—	—	—	6
Appendicitis	135	12	68	16	8	2	—	9	250
Hepatitis. Cirrhosis	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Ileus. Volvulus	2	—	2	—	—	—	—	—	4
Hernia	20	2	12	2	—	1	4	1	42
Cholelithiasis	4	—	1	1	—	—	—	—	6
Icterus. Icterus catarrhalis	8	1	—	2	17	—	2	8	38
Cholecystitis	2	—	3	—	—	—	—	2	7
Övriga hithörande sjukdomar	10	1	4	4	—	5	—	3	27

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Ekås	Sollefteå	
XI. Njurarnas o. urinvägarnas sjukdomar.									
Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	13	—	5	3	—	1	—	8	30
Nephritis degen. et inflammatoria chr. Morbus Brighti	8	—	12	—	1	—	—	1	22
Pyelitis. Cystopyelonephritis	5	—	1	—	—	—	—	—	6
Nephrolithiasis	12	—	1	—	—	—	—	—	13
Cystitis	10	—	1	—	—	—	—	3	14
Urethritis	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Stricture urethræ	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Övriga hithörande sjukdomar	6	—	13	—	3	5	17	1	45
XII. Könsgorganens sjukdomar.									
Hypertrophia prostatae	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Prostatitis. Abscessus prostatae	2	—	—	—	—	1	—	—	3
Orchitis. Epididymitis	8	—	9	—	4	—	—	2	23
Phimos. Paraphimos	6	—	—	—	—	—	—	—	6
Övriga hithörande sjukdomar	10	—	8	—	—	3	—	—	21
XIII. Musklernas, ledgångarnas samt ben- systemets sjukdomar.									
Myitis. Rheumatismus muscularum	24	1	5	—	11	—	34	7	82
Tendovaginitis	1	—	6	—	8	5	9	1	30
Bursitis. Hygroma	15	—	10	2	—	—	1	—	28
Synovitis. Arthritis	11	3	5	—	3	7	13	11	53
Polyarthrits rheumatica acuta	18	2	24	1	6	2	2	6	61
Polyarthrits rheumatica chronica	5	1	7	—	—	—	—	1	14
Arthritis deformans	11	—	1	—	—	—	—	—	12
Anchylosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corpus liberum in articulo	10	1	5	1	—	—	—	—	17
Scoliosis. Pes varus, planus, valgus	—	—	2	—	1	—	—	2	5
Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	15	1	8	3	—	1	—	1	29
Osteomalacia	26	—	—	—	—	—	—	—	26
Övriga hithörande sjukdomar	26	—	5	—	10	2	39	25	107
XIV. Hudens sjukdomar.									
Erythema multiforme et nodosum	7	—	4	—	—	—	—	1	12
Urticaria	—	—	4	—	—	—	1	—	5
Zoster	1	—	1	—	1	—	—	—	3
Eczema	61	—	10	—	3	5	14	5	98
Psoriasis	11	1	1	—	—	2	—	1	16
Impetigo	4	—	—	—	2	—	—	—	6
Acne	30	—	—	—	1	—	—	—	31
Folliculitis	2	—	—	—	—	—	1	—	3
Furunculosis, Furunculus	30	—	20	—	21	17	56	17	161
Carbunculus	11	—	2	1	—	—	31	—	45
Tricophytia	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Scabies	57	—	23	—	6	3	1	9	99
Unguis incarnatus	12	2	—	—	—	5	6	—	25
Övriga hithörande sjukdomar	45	—	7	—	2	8	2	1	65

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
XV. Öronsjukdomar.									
Morbi meatus auditorii externi	7	1	—	—	—	—	—	—	8
Morbi tubæ Eustachii	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Otitis media catarrhalis	6	—	4	—	3	1	7	—	21
Otitis media purulenta	23	—	18	2	—	—	11	7	61
Mastoiditis	3	—	2	—	—	—	—	—	5
Övriga hithörande sjukdomar	4	—	1	—	—	—	—	—	5
XVI. Ögonsjukdomar.									
Conjunctivitis æstivalis, cat., phlyctænulosa	8	1	4	—	—	—	3	3	19
Keratitis phlyctænulosa, ulcerosa	7	—	2	—	—	—	—	—	9
Iritis, iridocyclitis	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Övriga hithörande sjukdomar	7	—	4	—	—	—	2	1	14
XVII. Svulster.									
Carcinoma	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Sarcoma	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Andra svulster	6	1	2	2	—	—	—	—	11
XVIII. Andra sjukdomar.									
Diabetes insipidus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus Basedowi	2	—	2	—	—	—	—	—	4
Astenia	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	3	—	—	—	—	—	2	—	5
XIX. Skador och förgiftningar.									
Sår utan komplikationer. <i>Vulnus</i>	63	1	20	—	—	10	14	24	142
Kontusion. <i>Contusio</i>	87	1	19	—	—	27	18	94	246
Inträngd främmande kropp	9	—	4	—	—	—	—	—	13
Varbildning av främmande kropp, skada å huden eller subkutana bindväven. <i>Sepsis</i>	15	—	—	—	—	—	—	—	15
Ledvrickning. <i>Distorsio. Luxatio</i>	91	—	37	—	32	16	39	24	239
Utgjutning i led. <i>Synovitis traum., Hæmarthrosis</i>	1	1	20	—	—	—	13	—	35
Öppnande av någon av de större lederna. <i>Vulnus perforans</i>	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Benbrott, enkelt. <i>Fractura simplex</i>	140	2	32	—	2	11	2	5	194
» komplicerat. <i>Fractura complicata</i>	11	—	—	—	—	—	—	—	11
Avskärning av muskel, sena, nerv	1	1	1	—	—	1	—	—	4
Skada å större kärl	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krossning, avhuggning, avslitning. <i>Amputatio traumatica. Laceratio</i>	9	—	2	—	—	—	—	—	11
Förbränning. <i>Combustio</i>	2	—	1	—	3	1	—	—	7
Förfrysning. <i>Congelatio</i>	—	—	2	—	—	—	1	—	3
Skada å lever, mjälte, njure, urinblåsa	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Öppnande av lung- eller hjärtsäck. <i>Vulnus perforans</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hjärnskakning. <i>Commotio cerebri</i>	5	—	6	—	—	—	—	—	11
Brott å hjärnskålens botten. <i>Fractura baseos cranii</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slag å ögat. <i>Contusio oculi</i>	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Övriga skador å ögat	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Skada av åska	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Förgiftning	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Andra skador	28	—	—	—	—	3	3	6	40
Observationspatienter. Konvalescenter	223	—	90	3	81	60	—	57	514

Anm. Här redovisas endast de under året intagna. — De civila sjukdomsfallen uteslutna.

Tab. 15. Å garnisonssjukhuset i Stockholm operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1930.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. rad	död
<i>I. Hjärnan, huvudskålen.</i>					
Absc. tbc. reg. frontalis	1	Incision	—	—	[1]
Fractura impress. os. temporalis	1	Trepanation + Upplyftning av benfragment	1	—	—
<i>II. Ögonen.</i>					
Chalazionpalp. inf.	2	Excision	2	—	—
Vulnus perf. corneæ	1	Conjunktivalplastik	1	—	—
„ „	1	Enukleation	1	—	—
Panophtalmia	1	Evisceration	1	—	—
Vulnus perf. scleræ	1	Conjunktivalplastik	1	—	—
Panophtalmia	1	Enukleation	1	—	—
Laceratio bulbi	1	Evisceration	1	—	—
Chataracta zonularis	2	Dissection	2	—	—
Strabismus convergens	1	Plastisk op.	1	—	—
„ conc. convergens altern.	1	Fram- och tillbakaläggning	1	—	—
<i>III. Öronen.</i>					
Otitis med. ac.	5	Paracentes	5	—	—
„ „ chron. c. cholesteatom.	1	Konservativ radikalop.	1	—	—
Mastoiditis ac.	6	Uppmejsling	5	—	—
„ „ chron. op.	2	Revision	2	—	—
Otitis externa	2	Incision	2	—	—
<i>IV. Näsan och dess bihålor.</i>					
Deviatio septi nasi	64	Submucös septumresektion	64	—	—
Polypus nasi	1	Evulsio	1	—	—
Rhinitis hypertrophica	33	Conchotomia inf.	33	—	—
„ „	4	„ med.	4	—	—
„ „	1	Galvanokaustik	1	—	—
„ „	1	Ethmoidotomi	1	—	—
Ethmoiditis ac.	7	„	7	—	—
„ „ chron.	2	Ethmoidektomi	2	—	—
Pansinusitis ac.	4	Endonasaltrepanation	4	—	—
„ „	3	Ethmoidotomi	3	—	—
Sinusit. maxill.	15	Punktion	15	—	—
„ „	20	Endonasaltrepanation	20	—	—
„ „	2	Radikalop. (enl. Caldwell-Luc)	2	—	—
„ „ front.	3	Ethmoidotomi	3	—	—
„ „	2	Conchotomia media	2	—	—
„ „ op. c. fist. orb.	1	Revision	1	—	—
Echondrosis nasi	1	Avmejsling	1	—	—
<i>V. Ansiktet, munhålan och svalget.</i>					
Progenia	2	Op. (enl. Aleman)	2	—	—
Deformitas nasi	1	Plastisk op.	1	—	—
Tumor suspect. musc. masseter	1	Provincision	1	—	—
Fractura os. nasi	7	Reposition	7	—	—
„ „ zygomatic.	1	„	1	—	—

¹ Nedan under Tbc art. genu. — ² Samma patient som föreg. — ³ Därav 1 kvarligg.

1	2	3	4		
			Pat. utskriven		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	friak el. förbättr.	oförbät- rad	död
Lymphom. tbc. supp. reg. præauri- cular.	1	Excochleation	1	—	—
Osteitis frontalis	1	Sekvestrotomi	1	—	—
Perlost. supp. alveolar.	3	Incision	3	—	—
Sialoadenit. purulent.	1	Duktotomi	1	—	—
Tonsillitis chron.	135	Tonsillektomi	135	—	—
Peritonsillit.	32	Incision	32	—	—
Veg. adenoid.	9	Abrasio	9	—	—
Tbc. laryngis	1	Epiglottidotomi	1	—	—
, ,	2	Galvanopunktur	2	—	—
Ca. ,	1	,	1	—	—
VI. Hals.					
Torticollis congenita	1	Myektomi	1	—	—
Carbunculus reg. nuchæ	2	Op. för	2	—	—
Lymphadenitis ac. supp.	2	Incision	2	—	—
, , supp. tbc.	4	, + excochleation	4	—	—
, ,	3	Extirpation	3	—	—
Lymphogranulomatosis	1	Utrymning av lymfkörtlar	1	—	—
VII. Thorax.					
Tbc. pulm.	1	Phrenikexeres	—	—	1
, ,	1	Thoracoplastik (i 2 seancer)	—	—	1
Empyema pleuræ	4	Revbensres. + thoracotomi	3	—	1
XI. Lever och gallväggar.					
Cholelithiasis	2	Cholecystektomi + choledocussdrän	2	—	—
XIV. Magsäck och tolvfinger- tarm.					
Ulcus ventriculi	2	Ventrikelres. + G. E. R. P. (enl. Bill- roth II)	1	—	1
, , perf. suspect.	1	Explorativ laparatomi	1	—	—
, duodeni	1	Ventrikelres. + G. E. R. P. (enl. Bill- roth II)	1	—	—
, , perf.	1	Duodenoraphi + buktoilette	1	—	—
Stenosis pylori ex. ulc.	1	G. E. R. P.	1	—	—
Ca ventriculi inop.	1	Explorativ laparatomi	—	1	—
XV. Jejunum, ileum och colon.					
Ileus strangulat	1	Lösning av brid.	1	—	—
Ca flexur. sigmoid	1	Colostomi	1	—	—
XVI. Appendix.					
Append. ac. cat.	57	Appendektomi	57	—	—
, , gangr.	67	,	67	—	—
, , perf. c. abscess.	4	, + drän	3	—	—
XVII. Bräck.					
Hernia ing. mob.	12	Radikalop. (enl. Bassini-Schultén)	12	—	—
, , congenit.	2	, ,	2	—	—
, cruralis	1	, (enl. Fabricius)	1	—	—

¹ Se ovan gr. I.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oftobätr. rad	död
Panaritium dig. man.	5	Incision	5	—	—
Fractura femoris	1	Reposition + gips	1	—	—
" colli femoris	1	" " " " " " " " " " " " " " " "	—	—	—
Osteomyelitis ac. fem.	1	Uppmejsling	1	—	—
Haematoma intramusc. anticurur.	1	Incision + utrymning	1	—	—
Luxatio lat. patellæ	1	Plastisk op.	1	—	—
Osteitis chr. tibïæ	2	Uppmejsl. + sekvestrotomi	2	—	—
Tbc. art. genu	1	Punktion	—	—	} 1
" " " " " " " " " " " " " " " "	1	Resektion	—	—	
Corpus liber. art. gen.	3	Arthrotomi + extraktion	3	—	—
" (susp.) art. gen.	1	Explorativ arthrotomi	1	—	—
Vulnus perf. art. gen.	1	Sårtoilette + sutur	1	—	—
Distorsio art. genu c. haemarthros.	6	Punktion	6	—	—
" " " " " " " " " " " " " " " "	2	Arthrocentes + spolning	2	—	—
Rupt. menisci med. art. genu	6	Meniskektomi	6	—	—
" " " " " " " " " " " " " " " "	1	Explorativ arthrotomi	1	—	—
" " lat. art. genu	5	Meniskektomi	5	—	—
" (susp.) art. genu	1	Explorativ arthrotomi	1	—	—
Chondromalacia posttraumatica patellæ	16	Arthrotomi + chondrektomi	5	—	—
Incarc. synovial. art. gen.	1	Explorativ arthrotomi	1	—	—
Bursit. supp. praepatell.	3	Incision	3	—	—
Varices crur. et anticurur.	2	Hög underbindning + exstirp.	2	—	—
" " " " " " " " " " " " " " " "	2	Exstirpation	2	—	—
" anticurur.	3	" " " " " " " " " " " " " " " "	3	—	—
" " " " " " " " " " " " " " " "	17	Injektionsterapi	17	—	—
Fractura tibïæ	21	Osteosyntes	—	—	—
" " " " " " " " " " " " " " " "	1	Reposition + gips	1	—	—
" fibulæ	1	" " " " " " " " " " " " " " " "	1	—	—
" malleolar. med.	1	" " " " " " " " " " " " " " " "	1	—	—
" " " " " " " " " " " " " " " "	1	Osteosyntes	—	—	—
" Pottii	1	Reposition + gips	1	—	—
Osteitis chron. tibïæ	2	Sekvestrotomi	2	—	—
Fractura bimalleolaris	2	Reposition + gips	2	—	—
Abscis. tend. ped.	1	Sensutur	1	—	—
Digitus mall. ped.	1	Exartikulation	1	—	—
Gangraena senil. ped.	1	Underbensamputation	1	—	—
Osteitis tbc. mall. med.	1	Uppmejsling	1	—	—
Clavus bursatus. ped.	2	Excision + ledresektion	2	—	—
" " " " " " " " " " " " " " " "	1	Punktion	1	—	—
Burs. chr. reg. dors. ped.	1	Exstirpation	1	—	—
Unguis incarnat.	4	Radikalop. (enl. König)	4	—	—
XXVIII. Åkommor utan lokalintresse.					
Lymphogranuloma inguin.	2	Utrymning	2	—	—
Abscess.-Phlegmone	32	Incision	32	—	—
Lymphadenitis supp.	5	" " " " " " " " " " " " " " " "	5	—	—
Hidroadenitis	1	" " " " " " " " " " " " " " " "	1	—	—
Atheroma	12	Exstirpation	12	—	—
Furunculus	7	Incision	7	—	—
Carbunculus	3	Op. för	3	—	—
Cysta dermoid. sacr. infect.	1	Incision	1	—	—
Lipoma	3	Exstirpation	3	—	—
Papilloma	1	" " " " " " " " " " " " " " " "	1	—	—
Fibroma	1	" " " " " " " " " " " " " " " "	1	—	—
Epithelioma	3	Excochleation	3	—	—

¹ Därav 1 kvarliggande. — ² Kvarliggande.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
Verruca	2	Excochleation	2	—	—
Defectus cutis	1	Transplant. (enl. Thiersch)	1	—	—
Bursitis chron.	1	Exstirpation av bursa	1	—	—
Paronychia	2	Incision	2	—	—
,	2	Evulsio ung.	2	—	—
Rupt. musc. c. haematoma	1	Incision + utrymning	1	—	—
Ablatio partial. ung.	1	Evulsio ung.	1	—	—
Leucaemia myeloica	1	Blodtransf. (enl. Jambreau)	1	—	—
Anaemia perniciosa	1	, , ,	1	—	—
Septicaemia	2	, , ,	2	—	—
Deformitas os. coccyg.	1	Exstirp. av os. coccyg.	1	—	—
Vulnus	25	Sårtoilette + sutur	25	—	—
, infectum	12	, , ,	1	—	—
Corpus alienum	4	Extraktion	4	—	—
, , p. osteosynt	7	, , ,	7	—	—
Summa	862		857	—	5

¹ Därav 1 kvarliggande.

Ann. Tabellen avser endast militära patienter.

Tab. 16. Å garnisonssjukhuset i Boden operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1930.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. död	död
I.					
Vulnus capitis	2	Sårtoilett + sutur	2	—	—
II.					
Strabismus	4	Tenolysi + framläggning	4	—	—
III.					
Deformatio auric.	1	Plastik	1	—	—
Otitis extern.	1	Incision	1	—	—
, media acuta	7	Paracentes	7	—	—
, , cum abcess. retroauric.	1	Incision	1	—	—
Otitis media acuta cum mastoidit.	3	Uppmejsling	3	—	—
IV.					
Deviatio septi nasi	1	Submukös septumresektion	1	—	—
Crista septi nasi	1	Avmejsling	1	—	—
Hypertrophia conchae	3	Konkotomi	3	—	—
Sinusitis maxillaris	10	Upprepade, dubbelsidiga punktioner och spolningar	10	—	—
, ,	3	Radikaloperation enl. Caldwell-Luc	3	—	—
Polypus nasi	1	Evulsion	1	—	—
V.					
Phlegmone v. furuncul. labii	4	Incision	4	—	—
Periostitis alveolar.	5	Incision med eller utan tandextrakt.	5	—	—
Abscess. baseos linguae	1	Incision	1	—	—
Abscess. peritonsill.	6	Incision	6	—	—
Vulnus contus.	3	Sårtoilett + sutur	3	—	—
Hypertrophia tonsill. v. Tons. chr.	11	Dubbelsidig tonsillektomi	11	—	—
Vegetationes adenoides	4	Abrasio	4	—	—
Lymphoma tbc. faciei	1	Exstirpation	1	—	—
Tumor. mixt. parotid.	1	,	1	—	—
VI.					
Cysta median. colli	1	Exstirpation	1	—	—
Lymphad. v. absce. sept. colli	2	Incision	2	—	—
Lymphadenitis tbc. colli	3	Exstirpation	3	—	—
, ,	3	Utskrapning	3	—	—
, ,	1	Proverexstirpation	1	—	—
Vulnus contus. nuchae	1	Sårtoilett och sutur	1	—	—
Corp. alien. oesophag. (lösgom)	1	Extraktion	1	—	—
Cysta atheroma colli	1	Exstirpation	1	—	—

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. red	död
XXVII.					
Pes varo-valgus contract.	1	Redression	1	—	—
Digitus malleus	2	Tenotomi	2	—	—
Osteomalacia os. lunat. man.	1	Exstirpation av lunatum	1	—	—
Synovitis traumat. genu	13	Punktion	13	—	—
Bursitis v. ganglion	4	Incision	4	—	—
„ „	6	Exstirpation	6	—	—
Tendovaginitis supp.	1	Uppklyvning	1	—	—
Unguis incarnatus	1	Operation enl. König	1	—	—
Laceratio man.	1	Amputation	1	—	—
Fractura humeri	3	Oblodig reposition	3	—	—
„ „	2	Blodig reposition och osteosyntes	2	—	—
„ dig.	1	Blodigt sträck	1	—	—
„ femor.	1	Spiksträck	1	—	—
„ „ c. fragment. libr. in articulat. genu	1	Extraktion	1	—	—
Fractura patellae	2	Cerclage	2	—	—
„ anticurris	1	Oblodig reposition	1	—	—
Luxatio ped. sub talo	1	Reposition	1	—	—
Pseudarthros. patellae	1	Uppdissekering och osteosyntes	1	—	—
Laesio menisc. genu	9	Resektion eller exstirpat. av menisk	9	—	—
„ „	1	Reposition	1	—	—
Suspicio laesio menisc.	2	Provartrotomi	2	—	—
Haemarthrosis genu	14	Punktion	14	—	—
Abscisio tendin.	1	Sensutur	1	—	—
Corp. libr. cubit.	1	Artrotomi och extraktion	1	—	—
„ „ genu	2	„ „ „	2	—	—
„ alienum ¹	3	Extraktion	3	—	—
XXVIII.					
Defect. cutis	1	Transplantation enl. Thiersch	1	—	—
Vulnus infect. v. panarit.	3	Incision	3	—	—
Abscessus v. phlegmone	16	„	16	—	—
Carbunculus v. furuncul.	6	„	6	—	—
Lymphang. v. lymphaden.	1	„	1	—	—
Haematoma	1	Punktion	1	—	—
Vulnus lacerat.	1	Sårtoilett och sutur	1	—	—
„ sclopetar.	2	Excision och sutur	2	—	—
Atherom.	2	Exstirpation	2	—	—
Lipoma	1	„	1	—	—
XXIX.					
Schock	1	Blodtransfusion enl. Oelecker	1	—	—
Summa	296		295	—	1

Anm. Tabellen avser endast militära patienter.

¹ Patronffisor, nålar, oresorberbart osteosyntesmaterial.

Tab. 17. Utgifter för truppveterinärvården 1 juli 1929—30 juni 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
			Kostnad pr häst och dag i öre									
	Häst- tjänst- görings- dagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbruknings- materiel	Medikamenter	Transport- kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad	
Södra arméfördelningen.												
Norra skånska infanteriregementet	10 126	829 53	0 82	0 96	0 19	5 29	0 72	0 12	—	0 09	8 19	
Södra skånska infanteriregementet	11 500	378 67	0 02	2 26	—	0 21	0 79	0 01	—	—	3 29	
Kronobergs regemente	10 352	906 21	0 05	2 87	—	4 52	0 98	0 33	—	—	8 75	
Kronobergs reg:tes det. i Karlskrona	7 174	294 90	0 08	2 09	—	0 17	0 65	1 12	—	—	4 11	
Hallands regemente	9 765	428 81	—	2 64	0 18	0 76	0 80	0 01	—	—	4 39	
Skånska kavalleriregementet	187 599	9 601 79	0 36	1 95	0 35	1 56	0 59	0 09	—	0 22	5 12	
Wendes artilleriregemente	132 151	7 065 26	0 97	1 88	0 16	1 51	0 79	0 02	—	0 02	5 35	
Skånska trängkåren	21 407	697 01	0 88	0 21	0 62	0 39	0 80	0 02	—	0 34	3 26	
Västra arméfördelningen.												
Skaraborgs regemente	11 069	577 10	0 11	3 66	0 02	0 10	1 31	0 01	—	—	5 21	
Älvsborgs regemente	11 633	468 80	0 18	2 76	—	0 10	0 96	0 02	—	—	4 02	
Bohusläns regemente	10 621	507 54	—	3 29	—	0 18	1 26	0 04	—	—	4 77	
Värmlands regemente	11 450	427 94	0 29	1 25	0 67	0 76	0 75	0 01	—	0 01	3 74	
Livregementets husarer	196 257	11 324 16	1 —	1 37	0 31	1 76	1 04	0 15	—	0 14	5 77	
Göta artilleriregemente	124 769	6 635 74	0 49	3 01	0 11	1 11	0 57	0 02	—	0 01	5 32	
Karlsborgs artilleriregemente	21 987	512 60	0 39	0 89	0 01	0 36	0 67	0 01	—	—	2 33	
Göta trängkår	23 151	1 054 69	1 43	0 31	0 47	0 74	1 59	0 02	—	—	4 56	
Andra intendenturkomp.	812	36 48	4 25	—	—	—	—	0 25	—	—	4 50	
Östra arméfördelningen.												
Svea livgarde	9 583	804 88	0 19	6 54	0 06	1 24	0 21	0 16	—	—	8 40	
Göta livgarde	9 969	346 27	0 11	1 14	0 17	1 60	0 42	0 03	—	—	3 47	
Livregementets grenadjärer	11 927	540 85	0 03	2 95	0 10	0 94	0 47	0 04	—	—	4 53	
Upplands regemente	20 627	291 29	0 08	—	—	0 07	1 10	0 16	—	—	1 41	
Södermanlands regemente	12 014	402 02	0 77	0 59	—	1 26	0 65	0 07	—	—	3 84	
Livgrenadjärregementet) Östra bri- Jönköp.-Kalmar reg:te } gaden	15 612	716 94	1 55	1 99	0 11	0 04	0 89	0 01	—	—	4 59	
	11 415	518 28	—	3 80	—	0 11	0 55	0 06	—	0 02	4 54	
Livregementet till häst	178 031	4 858 98	0 37	1 55	0 03	0 44	0 27	0 05	—	0 02	2 73	
Svea artilleriregemente	151 452	7 500 17	0 54	1 87	0 13	1 24	0 98	0 11	—	0 08	4 95	
Smålands arméartilleriregemente	115 801	5 015 99	1 32	1 —	0 35	0 74	0 91	0 01	—	—	4 33	
Svea ingenjörkår	34 536	1 178 80	0 85	0 39	0 25	0 70	0 99	0 06	—	0 17	3 41	
Göta ingenjörkår	22 740	1 295 21	1 92	0 03	0 40	0 97	1 51	0 03	—	0 84	5 70	
Fälttelegrafkåren	31 062	1 892 24	0 70	1 53	0 15	1 72	1 82	0 08	—	0 09	6 09	
Svea trängkår	29 738	691 02	0 36	0 98	0 05	0 12	0 81	—	—	—	2 32	
Generalstaben	27 449	684 —	0 16	0 14	0 18	0 17	1 76	0 09	—	—	2 49	
Krigsskolan	7 704	482 30	1 09	1 88	0 20	1 38	1 48	—	—	0 23	6 26	
Infanteriskjutskolan	8 521	245 22	—	4 08	—	1 41	0 46	1 02	—	—	6 97	

TAB. 17 (forts.). UTGIFTER FÖR TRUPPVETERINÄRVÅRDEN 1 JULI 1929—30 JUNI 1930. 99

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Häst- tjänst- görings- dagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr häst och dag i öre								
			Nyanskrifning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbruknings- materiel	Medikamenter	Transport- kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad
Ridskolan	32 289	3 451.28	0.18	8.86	0.08	0.54	1.02	0.01	—	—	10.69
Arméns underofficersskola	17 874	1 086.94	0.77	2.01	0.46	0.96	—	—	—	1.88	6.08
Norra arméfördelningen.											
Dalregementet	12 850	508.88	0.06	2.28	—	0.84	0.62	0.06	—	0.06	3.92
Hälsinge regemente	11 583	815.42	—	1.19	—	0.85	0.41	0.06	—	0.21	2.72
Jämtlands fältjägarregemente	11 803	400.58	0.79	1.54	—	0.60	0.48	0.08	—	—	3.39
Västernorrlands regemente	11 241	826.24	1.49	3.89	0.05	1.21	0.59	0.12	—	—	7.35
Norrlands dragonregemente	189 606	7 934.57	0.48	1.88	0.14	0.29	1.07	0.04	—	0.28	4.18
Norrlands artilleriregemente	131 170	9 109.54	1.05	3.63	0.19	1.10	0.60	0.35	—	0.02	6.94
Norrlands trängkår	23 018	1 121.86	1.23	1.63	0.04	0.74	1.19	0.04	—	—	4.87
Övre Norrlands trupper.											
Västerbottens regemente	11 645	248.28	0.65	0.93	—	—	0.48	0.07	—	—	2.13
Norrbottnens artillerikår	81 702	3 975.21	0.66	1.93	0.11	1.63	0.51	0.02	—	—	4.86
Tredje intendenturkomp.	1 441	68.27	—	—	—	—	4.74	—	—	—	4.74
Bodens fästning.											
Norrbottnens regemente	15 588	253.38	—	1.46	—	—	0.17	—	—	—	1.63
Bodens artilleriregemente	23 247	907.86	0.08	2.25	—	1.17	0.42	0.08	—	—	3.90
Bodens ingenjörkår	21 018	945.89	0.06	2.21	—	1.41	0.64	0.12	—	0.06	4.50
Gotlands trupper.											
Gotlands infanterikår	9 744	702.57	—	3.98	0.06	2.90	0.21	0.06	—	—	7.21
Gotlands artillerikår	27 948	2 072.78	1.41	3.61	0.32	1.33	0.72	0.02	—	—	7.41

Tab. 18. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Truppförband.	Under året insjuknade	Avförda				Antal sjukdagar	Antal hästtjänst- göringsdagar	Hela häst- beståndet		Sjükskrivna hästar		Sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar
		Tjänst- dugliga	Ej tjänst- dugliga	Självdöda	Avlivade			Dagligt medeltal	Sjukdagar pr häst	Dagligt medeltal	Sjukdagar pr häst	
Livregementet till häst	474	438	33	2	7	9 860	171 732	470	21		27	5.7
Skånska kavallerireg.	902	866	20	4	3	15 875	194 327	532	30		43	8.2
Livregementets husarer	546	505	25	3	8	10 459	182 388	500	21		29	5.7
Norrlands dragonreg. U.	1 005	979	21	2	6	12 782	188 523	517	35		35	6.8
B.	171	162	5	1	—	2 924	47 639	131	22		8	6.1
Svea artillerireg.	862	855	19	2	2	12 945	149 734	410	32		35	8.6
Göta artillerireg.	841	818	18	—	5	11 548	123 473	338	34		32	9.4
Vendes artillerireg.	534	507	17	6	3	8 687	134 534	368	24		24	6.5
Norrlands artillerireg.	429	416	8	3	3	8 534	126 141	346	25		23	6.8
Norrbottns artillerikår	144	135	7	1	—	2 796	33 862	93	30		8	8.3
Småls arméartillerireg.	520	490	21	3	4	10 712	105 072	288	37		29	10.2
Gotlands artillerikår	176	163	11	1	1	2 555	31 896	87	29		7	8.0
Bodens artillerireg.	66	66	4	—	—	1 498	21 011	58	26		4	7.1
Karlsborgs artillerireg.	36	31	2	—	—	646	16 022	44	15		2	4.0
Svea ingenjörkår	175	188	2	—	—	3 269	35 788	98	33		9	9.1
Göta ingenjörkår	66	56	7	—	—	1 320	22 646	62	21		4	5.8
Fälttelegrafkåren	220	211	5	2	—	2 684	30 742	84	32		7	8.7
Bodens ingenjörkår	49	45	4	—	—	1 473	18 468	51	29		4	8.0
Svea trängkår	57	59	2	—	—	932	30 429	83	11		3	3.1
Göta trängkår	102	95	3	—	—	2 186	22 262	61	36		6	9.8
Norrlands trängkår	152	147	7	—	—	2 693	22 427	62	44		7	12.0
Skånska trängkåren	136	118	14	1	—	1 756	22 610	62	28		5	7.8
Inf. södra arméförd.	122	118	3	2	6	2 276	46 263	127	18		6	4.9
" västra " 	138	128	7	1	2	2 649	45 234	124	19		7	5.9
" östra " 	194	172	17	1	2	4 758	90 210	247	19		13	5.8
" norra " 	177	169	8	1	1	4 276	57 003	156	27		12	7.5
" övre Norrlands tr.	130	116	11	—	1	2 527	26 779	73	35		7	9.4
" Gotlands trupper	27	22	5	—	1	483	9 030	25	17		1	4.8
Skolor m. fl. ¹	353	345	6	3	2	6 391	91 910	251	25		18	7.0
Sammandrag.												
<i>a. Vapenslag.</i>												
Kavalleri	3 098	2 950	104	12	24	51 900	784 614	2 150	24		142	6.6
Artilleri	3 608	3 481	107	16	18	59 921	741 745	2 032	29		164	8.1
Ingenjörtrupper	510	500	18	2	—	8 746	107 644	295	30		24	8.1
Träng	447	419	26	1	—	7 567	97 728	268	28		21	7.7
Infanteri	788	725	51	5	13	16 919	274 519	752	22		46	6.2
Skolor m. fl. ²	353	345	6	3	2	6 391	91 910	251	25		18	7.0
<i>b. Arméfördelningar.</i>												
Södra arméfördelningen	1 694	1 609	54	13	12	28 594	397 734	1 090	26		78	7.2
Västra " 	1 665	1 577	55	4	15	27 488	389 379	1 067	26		75	7.1
Östra " 	2 568	2 469	106	10	15	46 480	636 353	1 743	27		127	7.8
Norra " 	1 763	1 711	44	6	10	28 285	394 099	1 080	26		78	7.2
Övre Norrlands trupper	560	524	31	2	1	11 218	147 759	405	28		31	7.6
Gotlands trupper	203	185	16	1	2	2 988	40 926	112	27		8	7.3
Skolor m. fl. ¹	353	345	6	3	2	6 391	91 910	251	25		18	7.0
I allt	8 804	8 420	312	39	57	151 444	2 008 160	5 748	26		415	7.2

Anm. Här avses arméns tjänste-, stam- och ackordhästar. — Beträffande kol. 4—6 se Tab. 20—22.

¹ Räknet på de under året insjuknade (kol. 2). — ² Ridskolan, krigsskolan, arméns underofficersskola, generalstaben och 1. intendenturkompaniet.

Tab. 19. Sammandrag av hästsjukbesked för år 1930.

a) Arméns truppförband.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordhästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal ¹	Summa insjuknade
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstutgående	På tjänstutgående	Självdöda	Avlivade	Summa				
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>												
Blodförgiftning	—	2	2	—	1	—	1	2	—	3	1.5	—
Fläckfeber	—	1	1	—	—	—	—	—	1	65	65.0	—
Kvarka	—	119	119	118	—	1	—	119	—	2 452	20.6	3
Smittsam munsjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	75	75	71	—	3	1	75	—	774	10.3	2
<i>II. Invasionssjukdomar</i>	—	19	19	19	—	—	—	19	—	84	4.4	—
<i>III. Konstitutionella sjukdomar</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>IV. Förgiftningar</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>V. Nervsystemets sjukdomar</i>	1	17	18	5	7	2	3	17	1	212	12.5	1
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>												
Inflamm. i bindehinnan	1	52	53	52	—	—	—	52	1	362	7.0	—
" " hornhinnan	1	32	33	31	—	—	—	31	2	522	16.3	—
Starr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	16	16	16	—	—	—	16	—	184	11.5	1
<i>VII. Örats sjukdomar</i>	1	—	1	—	1	—	—	1	—	40	—	—
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>												
Lufttröskatarr	3	33	36	35	—	—	—	35	1	418	12.7	—
Lungemfysem, kvickdrag	2	8	10	1	9	—	—	10	—	267	33.4	—
Näskatarr	—	88	88	88	—	—	—	88	—	702	8.0	11
Pipande kvickdrag	—	7	7	5	—	—	—	5	2	290	41.4	—
Sjukd. i näsans bihålor	2	6	8	8	—	—	—	8	—	318	53.0	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	3	3	2	—	1	—	3	—	15	5.0	1
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>												
Blodpropp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blödåderinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	12	342	354	331	15	1	2	349	5	4 771	14.0	—
Organiskt hjärtfel	—	2	2	—	2	—	—	2	—	153	7.7	—
Övriga hithör. sjukdomar	3	36	39	20	3	10	5	38	1	364	10.1	2
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>												
Förstopning	—	50	50	49	—	—	—	49	1	143	2.9	—
Gasansamling i tarmen	—	46	46	46	—	—	—	46	—	93	2.0	—
Tandfel	—	245	245	245	—	—	—	245	—	59	0.2	—
Inflammation i svalget	—	40	40	38	—	1	—	39	1	348	8.7	1
Kolik	—	120	120	116	—	4	—	120	—	263	2.2	1
Tarmvred	—	5	5	—	—	5	—	5	—	6	1.2	—
Mag- och tarmkatarr	3	19	22	14	3	2	1	20	2	326	17.2	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	24	24	18	1	2	1	22	2	294	12.3	1

¹ Räknet på de under året insjuknade (kol. 3).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordhästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda				Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal i	Summa insjuknade	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstdagliga	Ej tjänstdagl.	Självdöda	Avlivade					
XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar . .	—	12	12	7	2	1	—	10	2	514	42·8	—
XII. Rörelseorganens o. bencyklens sjukdomar.												
Allmän stelhet, svaghet	—	14	14	4	10	—	—	14	—	55	3·9	1
Benbrott	2	32	34	4	5	3	22	34	—	398	12·4	—
Benspricka	2	12	14	11	1	—	—	12	2	700	58·8	—
Fotrulleinflammation	5	39	44	16	22	—	1	39	5	1 397	35·8	—
Inflamm. i ben o. -hinnor	8	164	172	163	2	—	—	165	7	3 289	20·1	1
Seninflamm. o. -bristning	49	697	746	634	60	—	1	695	51	24 610	35·3	—
Senskideinflammation	10	108	118	106	10	—	—	116	2	3 285	30·4	—
Korsförlamning	—	9	9	5	—	2	1	8	1	280	31·1	2
Ledgalla	1	19	20	19	1	—	—	20	—	440	23·2	—
Ledinflammation	20	292	312	240	43	—	4	287	25	9 419	32·3	3
Ledvrickning	29	485	514	487	9	—	1	497	17	10 765	22·7	3
Reumatism	—	37	37	34	1	—	—	35	2	333	9·0	—
Ringkota	4	50	54	26	24	—	—	50	4	2 592	51·8	—
Spätt	7	100	107	73	25	—	—	98	9	4 290	42·9	—
Överben	1	15	16	14	1	—	—	15	1	306	20·4	1
Övriga hithör. sjukdomar	9	160	169	128	28	—	3	159	10	4 484	28·0	8
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.												
Blodutgjutning i bindväv	—	33	33	32	—	—	—	32	1	578	17·5	—
Böld	1	70	71	68	—	—	—	68	3	940	13·4	1
Fistel	—	2	2	2	—	—	—	2	—	58	29·0	—
Krosskada	11	488	499	488	—	—	1	489	10	6 417	13·2	13
Mankfistel, nackfistel	2	10	12	7	2	—	1	10	2	842	84·2	—
Löss	—	4	4	4	—	—	—	4	—	99	24·8	—
Mugg	—	109	109	106	—	—	—	106	3	990	9·1	—
Ringorm	17	155	172	151	—	—	—	151	21	5 335	34·4	—
Skabb (Dermatophagus)	1	27	28	28	—	—	—	28	—	134	5·0	—
Sår	25	1 882	1 907	1 873	3	—	6	1 882	25	23 242	12·4	58
Tryckskada	3	493	496	490	1	—	—	491	5	5 274	10·7	51
Övriga hithör. sjukdomar	2	138	140	138	1	—	—	139	1	2 229	16·2	—
XIV. Sjukdomar i hovar.												
Hovböld	1	138	139	139	—	—	—	139	—	1 587	11·5	—
Fång	1	32	33	27	4	1	1	33	—	519	16·2	—
Hovkräfta	1	1	2	2	—	—	—	2	—	119	119·0	—
Hovspricka	10	272	282	261	7	—	—	268	14	8 233	30·3	—
Inflamm. i hovens läderhud	12	601	613	601	—	—	—	601	12	6 508	10·8	4
Krontramp	8	359	367	366	—	—	—	366	1	3 197	8·9	1
Spiktramp	4	98	102	100	1	—	—	101	1	957	9·8	—
Stengalla	1	37	38	37	—	—	—	37	1	403	10·9	—
Strålröta	2	56	58	57	—	—	—	57	1	613	10·9	—
Övriga hithör. sjukdomar	2	82	84	78	6	—	—	84	—	1 282	15·6	—
XV. Svulster . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVI. Observation .	3	65	68	66	1	—	1	68	—	1 203	—	—
Summa	283	8 804	9 087	8 420	312	39	57	8 828	259	151 444	17·2	171

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

b) Remontdepåerna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukdomar	Kvarstående från föregående år	Insjuknade	Summa	A v f ö r d a				Summa avförda	Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar
				Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade			
I. Infektionssjukdomar.										
Fläckfeber	—	4	4	4	—	—	—	4	—	25
Kvarka	—	276	276	275	—	1	—	276	—	4 579
Rosartad influensa	—	4	4	3	—	1	—	4	—	39
Övriga infektionssjukdomar	—	13	13	13	—	—	—	13	—	403
V. Nervsystemets sjukdomar .										
—	—	2	2	1	—	—	1	2	—	201
VI. Ögats sjukdomar . .										
—	1	3	4	3	—	—	—	3	1	92
VIII. Andningsorganens sjukd.										
—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	46
IX. Cirkulationsorganens sjukd.										
—	—	1	1	—	—	1	—	1	—	—
VI. Digestionsorganens sjukd.										
Kolik	—	6	6	6	—	—	—	6	—	12
Tarmvred	—	3	3	—	—	3	—	3	—	3
Övriga hithörande sjukdomar	—	1	1	1	—	—	—	1	—	16
XI. Urin- och könsorganens sjukd.										
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. Rörelseorganens och ben-systemets sjukdomar.										
Benbrott	—	2	2	—	—	—	2	2	—	23
Benspricka	—	2	2	1	1	—	—	2	—	256
Seninflamm. och senbristning	—	5	5	4	—	—	—	4	1	276
Inflammation i senskidor	—	6	6	6	—	—	—	6	—	350
Inflammation i slem säckar	—	1	1	1	—	—	—	1	—	34
Ledgalla	—	2	2	2	—	—	—	2	—	55
Ledinflammation	—	11	11	8	3	—	—	11	—	458
Ledvrickning	3	12	15	12	—	—	—	12	3	573
Piphas	—	1	1	1	—	—	—	1	—	27
Spatt	—	1	1	1	—	—	—	1	—	45
Överben	—	5	5	5	—	—	—	5	—	127
Övriga hithörande sjukdomar	—	2	2	2	—	—	—	2	—	39
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.										
Böld	—	2	2	1	—	—	—	1	1	82
Kontusion	1	59	60	59	—	—	—	59	1	863
Ringorm	—	80	80	80	—	—	—	80	—	2 937
Sår	—	57	57	56	—	—	—	56	1	1 455
Övriga hithörande sjukdomar	—	3	3	2	—	—	—	2	1	180
XIV. Sjukdomar i hovar.										
Hovböld	—	62	62	62	—	—	—	62	—	721
Hovspricka	—	1	1	1	—	—	—	1	—	150
Övriga hithörande sjukdomar	—	4	4	3	—	—	—	3	1	62
X. Svulster										
—	—	14	14	14	—	—	—	14	—	17
Summa ⁵										
—	5	647	652	629	4	6	3	642	10	14 146
Därav å Herrevadskloster ²										
—	2	309	311	302	—	6	1	309	2	6 664
Dressyranst. v. d:o ³										
—	—	48	48	44	1	—	—	45	3	1 523
Gudhem ⁴										
—	3	290	293	283	3	—	2	288	5	5 959

¹ Kärnbristning. — ² Antal hästtjänstgöringsdagar 90 077. — ³ D:o 21 180. — ⁴ D:o 81 887. — ⁵ D:o 193 144.

Tab. 20. Självdöda hästar år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Truppförband	Dödsorsaker											Självdöda hästar i % av medelhästbeståndet	Medeltal
	Infektionssjukd.	Sjukd. i nervsyst. o. sinnesorg.	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i cirkulationsorg.	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukdom i urinorganen	Sjukdom i skenben	Allmän svaghet, kakexi	Benbrott o. ben-systemens sjukd.	Andra olycksfall	Övriga orsaker	Summa	
Livregementet till häst	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	13	7	11.1
Skånska kavalleriregementet	1	—	1	—	2	—	—	—	1	—	5	5	7.6
Livregementets husarer	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3	3	7.0
Norrlands dragonregemente i U. . . .	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	12.0
i B. . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	6.5
Svea artilleriregemente	2	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	6	12.8
Göta artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wendes artilleriregemente	3	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	6	12.2
Norrlands artilleriregemente	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	13.3
Norrbottnens artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	6.0
Smålands arméartilleriregemente . .	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1	—	4	11.0
Gotlands artillerikår	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	10.0
Bodens artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlsborgs artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	13.5
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea trängkår	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	3	12.7
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skånska trängkåren	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	11.0
Södra arméförd:s infanteri	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	14.5
Västra ,	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	3	12.7
Östra ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra ,	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	15.0
Inf. & övre Norrlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
, Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skolor m. fl.	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3	10.0
Summa eller medeltal	8	1	2	9	16	—	—	—	8	6	5	55	10.2
I varje grupp självdöda hästar på 100 av samtl. självdöda hästar på 1 000 av hela medelhästbe- ståndet.	14.6	1.8	3.6	16.4	29.1	—	—	—	14.5	10.9	9.1	100.0	
	1.4	0.2	0.3	1.6	2.8	—	—	—	1.4	1.0	0.9	9.6	

Anm. Håri inbegripas även de hästar, som dött utom förläggningssorten, genom olycksfall m. m., vadan här angivna siffror ej överensstämma med de i Tab. 18 anförda.

¹ Perforerande ledsår. — ² Inre förblödning. — ³ Störtat vid hinderhoppning, resp. under löpning.

Tab. 21. Avlivade hästar år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Truppförband	Orsak till avlivandet										Summa	Avlivade hästar % av medelhästbeståndet	Medelålder
	Infektionsjukd.	Sjukt. i nerv-syst. o. slinnesorg.	Sjukd. i cirkulationsorganen	Sjukdom i digestionsorganen	Allmän stelhet, ålder	Senkomma	Ledkomma	Hovkomma	Benbrott o. a. åkomor i rörelseorg.	Övriga orsaker			
Livregementet till häst . . .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	0.4	7.5
Skånska kavalleriregementet .	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	4	0.8	12.0
Livregementets husarer . . .	—	—	1	1	—	—	—	—	4	—	9	1.8	12.6
Norrlands dragonregemente U	—	1	—	—	—	—	—	—	4	1	6	1.2	11.5
„ „ B	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1.5	9.0
Svea artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	0.7	12.7
Göta artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	0.3	13.0
Wendes artilleriregemente . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	12	3	0.8	9.3
Norrlands artilleriregemente .	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	4	1.1	7.8
Norrbottnens artillerikår . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2.1	9.0
Smålands arméart.-regemente	1	—	—	—	—	2	—	—	3	1	7	2.4	12.0
Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1.1	7.0
Bodens artilleriregemente . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1.7	13.0
Karlsborgs artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2.3	13.0
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1.6	16.0
Norrlands trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skånska trängkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södra arméförd:s infanteri . .	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	4	3.1	13.5
Västra „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	2.4	17.3
Östra „ „	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	0.4	13.0
Norra „ „	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0.6	15.0
Inf. & övre Norrlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1.4	14.0
„ & Gotlands trupper . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4.0	13.0
Skolor m. fl.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	0.8	7.0
Summa eller medeltal	3	1	2	5	—	2	9	2	28	8	60	1.0	12.8
<i>I varje grupp avlivade hästar</i>													
på 100 av samtliga avlivade hästar	5.0	1.7	3.3	8.4	—	3.3	15.0	3.3	46.7	13.3	100.0		
på 1000 av hela medelhästbeståndet	0.5	0.2	0.3	0.9	—	0.3	1.6	0.3	4.9	1.4	10.4		

Anm. Häre inbegripas även de hästar, som avlivats utom förläggningssorten, vadan här angivna siffror ej överensstämna med de i Tab. 18 anförda.

¹ Lunginflammation. — ² Fick en gärdsgårdsstör i ljumsken. — ³ Efter hasledsluxation.

Tab. 22. Kasserade hästar år 1930.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Truppförband	Kassationsorsaker															Kasserade hästar i % av medelbeståndet	Medelålder
	Summa	Oömsplighet eller andra orsaker	Sjukdom i hud och bindväv	Annan åkomma i rörelseorganen	Hovåkomma	Senåkomma	Sen- o. sensk.-inf.	Annan ledåkomma	Ringkota	Spett	Allmän stelhet, slapphet, ålder	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukdom i cirkulationsorganen	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i nerv- och synsyst. o. sinnessorg		
Livregt till häst . .	—	—	—	2	—	5	3	2	10	2	6	1	—	1	33	7.0	12.4
Skånska kavallerireg.	—	—	1	—	15	2	1	9	2	2	1	—	—	1	46	9.0	13.2
Livregts husarer . .	1	2	5	—	7	1	6	5	9	1	—	—	—	—	39	7.8	13.0
Norrlands dragonreg. U	—	—	2	1	18	2	1	8	—	—	—	—	—	—	39	7.5	14.6
„ „ „ B	—	—	—	—	3	—	—	5	—	—	—	—	—	2	12	9.0	14.2
Svea artillerireg. . .	2	4	5	2	6	5	—	6	3	1	4	2	1	3	44	10.7	13.7
Göta artillerireg. . .	—	1	2	1	12	5	—	1	1	1	—	1	—	4	29	8.6	14.0
Vendes artillerireg. .	1	—	—	—	16	2	2	3	3	—	—	5	2	1	35	9.5	12.6
Norrlands art.-reg. . .	—	1	—	—	11	1	5	1	3	1	1	1	—	—	25	7.2	16.0
Norrbottnens art.-kår .	—	—	—	1	—	1	—	2	3	—	—	—	—	—	7	7.5	12.6
Smålands arméart.-reg.	—	—	—	—	10	1	—	9	6	—	—	4	1	6	37	12.8	14.1
Gotlands artillerikår .	—	2	—	—	5	2	1	3	3	—	1	—	—	—	17	19.5	14.7
Bodens art.-reg. . . .	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	1	—	1	6	10.3	14.5
Karlsborgs artillerireg.	—	—	—	—	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	6	13.6	14.2
Svea ingenjörkår . .	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5	5.1	13.8
Göta ingenjörkår . .	—	—	—	—	1	—	—	3	2	—	—	—	—	2	8	12.9	13.9
Fälttelegrafkåren . .	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	1	1	—	—	8	9.5	12.5
Bodens ingenjörkår . .	—	—	—	1	2	1	—	2	—	—	1	—	1	1	9	17.6	13.7
Svea trängkår	—	—	—	1	4	3	1	1	—	—	1	—	—	1	12	14.5	13.9
Göta trängkår	1	—	—	2	1	1	—	2	1	—	—	—	—	1	9	14.8	11.8
Norrlands trängkår . .	1	—	1	—	3	—	—	2	3	—	—	—	—	2	12	19.8	13.8
Skånska trängkåren . .	1	—	—	—	1	3	1	4	2	—	—	1	1	—	14	22.6	11.8
Södra arméförds inf.	—	—	—	—	8	2	1	4	2	—	1	—	—	2	20	15.7	16.1
Västra „ „	1	—	—	—	12	—	2	4	1	—	2	—	—	4	26	21.0	15.2
Östra „ „	—	—	—	—	5	2	1	9	1	7	2	—	1	1	29	11.7	11.0
Norra „ „	1	—	—	—	9	1	—	6	3	—	—	—	—	2	22	14.1	10.6
Inf. & ö. Norrlands tr.	—	—	—	—	7	1	1	1	2	—	2	—	—	1	15	20.5	15.9
„ & Gotlands tr. . .	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	5	20.0	13.8
Skolor m. fl.	—	—	—	—	5	1	1	3	1	2	1	—	1	—	15	6.0	14.3
Summa eller medeltal	9	12	18	9	176	41	27	108	68	21	30	20	8	44	586	10.2	13.5
<i>I varje grupp kasserade</i>																	
på 100 av samtliga kasserade hästar . .	1.5	2.1	3.1	1.5	30.0	7.0	4.6	17.6	11.6	3.6	5.1	3.4	1.4	7.5	100.0		
på 1 000 av medelbeståndet . . .	1.6	2.1	3.1	1.6	30.6	7.1	4.7	17.9	11.8	3.7	5.2	3.5	1.4	7.6	101.9		

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivna summor av kasserade hästar och de i Tab. 18 (kol. 4) anförda beror därpå, att här även medtagas sådana som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna.